

Gorenjski Glas

TOREK, 22. AVGUSTA 2017

LETO LXX, ŠT. 67, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Letos zaposlili že dvesto delavcev

V Iskri Mehanizmi, ki bo letos dosegla rekordni obseg prodaje, so v devetih mesecih zaposlili že skoraj dvesto novih sodelavcev. Prilagodili so tudi plače, najnižja odslej znaša sedemsto devetdeset evrov.

SIMON ŠUBIC

Lipnica – Iskra Mehanizmi, razvojni dobavitelj za visoko zahtevne mehatronske rešitve v avtomobilski industriji, medicini in proizvodnji aparatov, postaja vse pomembnejši zaposlovalec ne samo v gorenjskem, temveč tudi v slovenskem prostoru. Podjetje iz Lipnice pri Kropi, ki je lani praznovalo šestdeset let delovanja, je namreč samo v zadnjih devetih mesecih dodatno zaposlilo skoraj dvesto sodelavcev, največ v proizvodnji, razvoju in tehničnih službah. V Sloveniji

imajo tako že 680 zaposlenih, do konca leta pa naj bi ji imeli celo sedemsto, poleg tega je sto zaposlenih tudi v njihovem obratu v Bosni. Ob tem so letos tudi prilagodili plače, tako da v Iskri Mehanizmi od 1. avgusta naprej najnižja plača znaša 790 evrov, je poudaril glavni direktor in večinski lastnik Marjan Pogačnik.

»Zaposlovanje proizvodnih delavcev je bilo še posebno intenzivno v kamniškem obratu, kjer še vedno iščemo nove sodelavce za proizvodnjo. Skoraj stalno pa iščemo nove sodelavce

na razvojno-tehničnem področju, tako za lokacijo Lipnica kot Kamnik. V proizvodnji v Kamniku smo namreč uvedli še drugi izdelek na področju medicine in trenutno komaj uspemo zadostiti naročilom z delom v treh izmenah, zaradi večje intenzivnosti na projektih s področja kovinskih delov pa smo lani razširili tudi proizvodne površine z novo halo v Lipnici,« je pojasnil Pogačnik in dodal, da se v podjetju zadnja leta precej izboljšuje tudi izobrazbena struktura zaposlenih.

► 3. stran

Na obeh lokacijah Iskre Mehanizmi v Lipnici in Kamniku naj bi konec leta delalo že sedemsto delavcev. / Foto: Gorazd Kavčič (arhiv)

Prenovili bodo hotel in grad Brdo

Brdo bo drugo predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije v letu 2021 pričakalo s sodobnim hotelom Brdo in delno prenovljenim gradom Brdo. Država bo za investiciji namenila trideset milijonov evrov.

SIMON ŠUBIC

Brdo pri Kranju – Potem ko so na Brdu pri Kranju pred prvim predsedovanjem Slovenije Svetu Evropske unije leta 2008 zgradili sodoben kongresni center, bodo do leta 2021, ko bo Slovenija vnovič prevzela predsedovanje, temeljito adaptirali in povečali hotel Brdo, prenova pa čaka tudi grad Brdo. Po sklepu vlade bo namreč Brdo gostitelj večine dogodkov tudi ob drugem slovenskem predsedovanju. Projekta je vlada že uvrstila v načrt razvojnih programov 2017–2020, vredna pa sta trideset milijonov evrov.

Foto: Tina Dokl

► 2. stran

Po prenovi in dozidavi bo hotel Brdo razpolagal z najmanj 120 sobami višje kakovosti.

V novo šolsko leto z gradbiščem

Na Jesenicah začenjajo obnovo strehe na stavbi največje osnovne šole, Osnovne šole Toneta Čufarja. Pouk kljub gradbišču ne bo oviran, pravijo na Občini Jesenice.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Z zamudo – po prvotnih načrtih naj bi namreč investicijo začeli takoj po zaključku šolskega leta – se na Jesenicah začinja obnova strehe na stavbi največje šole, Osnovne šole Tonea Čufarja. Projekt je vreden

kar šeststo tisoč evrov, ki jih bo zagotovila Občina Jesenice iz proračuna. Kot so povedali na Občini, naj bi bila dela končana do konca leta, pouk pa naj ne bi bil oviran. Na javnem razpisu je bilo za izvajalca izbrano podjetje ZIR, d. o. o., iz Ljubljane.

► 4. stran

Priloga:

Snovanja

13. do 20. stran

AKTUALNO

Samo julija dva tisoč kršitev

Redarji Medobčinskega redarstva in inšpektorata Bled, Bohinj, Železniki so julija obravnavali v Bohinj kar 1928 kršitev prometnih predpisov glede mirujočega prometa, lani so v vsem letu zabeležili 3055 kršitev.

3

KULTURA

Banane imajo tudi nalepko

Zbiraš nalepke od banan? To je naslov nenavadne razstave, ki bo naslednjih štirinajst dni na ogled v Layerjevi hiši. Na ogled je 1432 nalepk z banan, ki jih je v osmih letih zbral grafični oblikovalec Jernej Kejžar iz Kranja.

8

RAZVEDRILO

Srečanje Bernikovih in Trillerjevih

Za Bernikove iz Žabnice in Trillerjeve z Grenca je bil to prav poseben dogodek, saj so se srečali s skupnimi kanadskimi sorodniki – družina Bernik iz Kanade namreč po očetovi strani izhaja iz Žabnice, po materini z Grenca.

21

ZADNJA

V gozdu z zlomljeno nogo

Tone Narat je z zlomljenim gležnjem na nedostopnem terenu v bližini domače vasi brez telefona, hrane in vode preživel tri dni. Domači niso vedeli, kje je. Tretji dan sta ga povsem izčrpanega našla brat in nečak.

32

VREME

Danes bo sončno. Jutri in v četrtek bo deloma sončno, popoldan lahko nastane kakšna ploha ali nevihta. Jutra bodo sveža.

7/25 °C

jutri: deloma sončno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Najlepši Čarobni dan v Arboretumu

Park Arboretum Voljči Potok bo v nedeljo, 3. septembra, zasijal v vsej svoji čarobnosti ter razveselil Kamnik in okolico. Kot je že običaj za Čarobni dan, bo pestro tako na odru kot pod njim. Na pravilni zelenih površinah parka bodo otroke razveseljevale številne ustvarjalne, plesne, športne in druge delavnice, v katerih bodo najmlajši lahko izrazili svojo ustvarjalnost in igrivost ter se ob tem še zabavali. In kot je že običaj za Čarobni dan, bodo čarobni oder zapolnili odlični slovenski glasbeniki in plesalci. Organizatorji bodo s pomočjo pokroviteljev tudi tokrat zbirali sredstva za letošnje obšolske dejavnosti za otroke iz socialno šibkejših družin. Spletna prijava na www.carobnidan.si vam omogoča vstop cele družine v park za ceno ene vstopnice in številne dodatne ugodnosti na prireditvi. Bodite del čarobnosti ter si privoščite zvrhano mero pozitivne energije, odlično glasbo, razne animacije ... v prečudovitem parku Arboretum Voljči Potok.

Dvema naročnikoma Gorenjskega glasa podarjamo po en darilni bon za solne terapije z igralnimi uricami, ki ga lahko uporabita v Centru solnih terapij v Ljubljani. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Kje se bo 3. septembra odvijal najlepši Čarobni dan? Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 28. avgusta 2017, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, Kranj, ali na: koticek@g-glas.si.

S.A.R.S in Hamo & Tribute 2 Love prvič skupaj na škofjeloškem gradu

Tik pred začetkom septembrskih obveznosti, v četrtek, 31. avgusta, bodo v okviru festivala Pisana Loka v čudovitem ambientu Loškega gradu prvič nastopili S.A.R.S., družbo pa jim bodo na odru delali tudi Hamo & Tribute 2 Love. Koncert bodo ob 20. uri odprli domačini iz skupine Monsun, petčlanske zasedbe, drugouvrščene na turneji Volkswagen rocks. Poslastica večera pa so zagotovo srbski alternativci S.A.R.S., ki jih najbrž ni treba posebej predstavljati. Škofjeloško ozračje bodo razgrelji s hiti, kot so Buđav lebac, Ratujemo ti i ja, Lutka in drugimi. Na odru jih bodo podprli ljubljanski rokerji Hamo & Tribute 2 Love, katerih novi album z naslovom 3p so kritiki že pohvalili kot enega najbolj iskrenih glasbenih izdelkov zadnjih let. Pisana Loka, deset pisanih dni v starem mestnem jedru od 25. avgusta do 3. septembra, ter S.A.R.S in Hamo & Tribute 2 Love za naj slovo poletju.

Naročniku Gorenjskega glasa podarjamo dve vstopnici za glasbeni spektakel. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: V okviru katerega festivala bodo prvič skupaj nastopili S.A.R.S in Hamo & Tribute 2 Love? Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 28. avgusta 2017, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, Kranj, ali na: koticek@g-glas.si.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme MARJAN KNAFLIČ iz Zgornjih Gorij.

Pogosto je dovolj že pogovor

Na povabilo predsednika Sveta gorenjske regije in župana Mestne občine Kranj Boštjana Trilarja so pretekli teden v Kranju gostili koordinatorje projekta Starejši za starejše z Gorenjskega.

MATEJA RANT

Kranj – »Medsebojna pomoč je nujno potrebna in tudi starejši lahko družbi ponudite veliko. Hvala, ker si vzamete čas za druge, jim pomagata s sprehodi, nakupi, obiski pri zdravniku ali morda le klepetom,« se je približno tridesetim gorenjskim koordinatorjem programa Starejši za starejše, ki je letos prejel tudi nagrado Evropskega parlamenta državljani Evrope, zahvalil Boštjan Trilar. Gre za projekt medsebojne pomoči starejših, da bi lahko čim dlje ostali v domači oskrbi. Na Gorenjskem je po besedah koordinatorja za Gorenjsko Edvarda Kavčiča v projekt vključenih več kot tristo prostovoljcev, ki obiskujejo starejše od 69 let in se trudijo v lokalni skupnosti povezati vse tiste, ki starejšim lahko zagotavljajo pomoč.

Projekt medsebojne pomoči starejših so že pred več kot dvajsetimi leti začeli razvijati v okviru Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS) in Slovenske filantropije, v sedanji obliki pa so ga začeli izvajati v letu 2004. Med prvimi štirimi društvi upokojencev, v katerih so začeli s tem projektom, sta bili kar dve z Gorenjskega, in sicer iz Žirovnice in Kamnika. Delo gorenjskih prostovoljcev je pohvalila tudi predsednica programskega sveta projekta Starejši za starejše pri ZDUS Ana Ostrman. »Prav v gorenjski regiji ste najboljše organizirani

Kranjski župan Boštjan Trilar je pretekli teden gostil koordinatorje projekta Starejši za starejše z Gorenjskega. / Foto: Primož Pičulin

v državi in ste zato tudi uspešni pri svojem delu.« Iz žirovniškega društva, ki je sodelovalo že v pilotnem projektu programa Starejši za starejše, izhaja tudi predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Gorenjske Zdravko Malnar. »Z vsa svojo voljo in znanjem sem že od začetka podpiral ta projekt, ker vem, da v njegovem okviru naredimo tudi kaj takega, kar je izvorno naloga države. V bistvu smo neke vrste postranski socialni servis.« V društvu upokojencev se trudijo najprej pridobiti seznam vseh, ki so starejši od 69 let. Pri tem so jim po besedah Edvarda Kavčiča v veliko pomoč občine, saj jim na podlagi podpisanega dogovora o sodelovanju omogočajo dostop do teh podatkov. »Vsi starejši namreč niso včlanjeni

v upokojenska društva, kar pomeni, da zgrešimo mogoče ravno tiste, ki bi našo pomoč najbolj potrebovali,« je pojasnil Kavčič in dodal, da doslej dogovora niso podpisali le z dvema občinama na Gorenjskem, Radovljico in Naklim.

Potem ko pridobijo podatke o starejših, jih prostovoljci najprej vse obiščejo, na podlagi tega pa potem tudi ugotovijo, kakšno pomoč posamezniki potrebujejo. »Vsako leto prostovoljci na Gorenjskem opravimo povprečno deset tisoč obiskov. Največkrat gre za laično pomoč prostovoljcev, kot so obiski zaradi osamljenosti oziroma vključevanje v socialno okolje, okrog šest odstotkov starejših pa potrebuje tudi dodatno pomoč, recimo pri obiskih zdravnika, nakupovanju, pospravljanju

...« je razložil Kavčič in dodal, da se pri kompleksnejših težavah povežejo tudi s centri za socialno delo in drugimi ustanovami, ki lahko pomagajo starejšim. »Posebno občutljivo področje je nasilje nad starejšimi. Če ga zaznamo, na to opozorimo pristojne službe.«

Župana Boštjana Trilarja veseli, da prostovoljci v okviru projekta Starejši za starejše prebivalcem s svojim delom in predanostjo omogočajo višjo kakovost življenja tudi v tretjem starostnem obdobju. »Pogosto je dovolj že pogovor, kljub temu pa sem neposredno od koordinatorjev želel izvedeti tudi, kaj konkretno potrebujejo, da bi lahko v okviru Sveta gorenjske regije obvestil tudi preostale župane, kaj je treba še izboljšati,« je na srečanju poudaril Trilar.

Predstavitev razpisov

Kranj – Kmetijsko-gozdarski zavodu Kranj bo v četrtek, 24. avgusta, pripravil v sejni sobi zavoda v Kranju predstavitev dveh javnih razpisov. Ob 9. uri bo predstavitev razpisa za naložbe v ureditev hlevov, skladišč za živinska gnojila, greznic, čistilnih naprav, trajnih nasadov, pašnikov, cestnih, vodovodnih in energetskih priključkov do javne infrastrukture ter zasebnih namakalnih sistemov, za nakup in postavitev rastlinjakov in mrež za zaščito pred točo ter za izvedbo agromelioracij, ob 11. uri pa še predstavitev razpisa za naložbe v ureditev objektov za predelavo, skladišč, objektov za oskrbo z vodo, ogrevalnih sistemov ter prostorov za prodajo in degustacijo izdelkov ter naložb za proizvodnjo električne in toplotne energije.

Prenovili bodo hotel in grad Brdo

◀ 1. stran

Višji nivo namestitev

Investicija v hotel Brdo je nujna, saj je zdaj premajhen in neustrezen glede na zahteve, kar je bil ob prvem predsedovanju pred devetimi leti tudi glavni razlog za zmanjšano uporabo hotela za namestitev gostov. Naložba v njegovo adaptacijo bo državo stala dobrih 26 milijonov evrov. V načrtih je popolna prenova in širitev hotela v sodoben hotel, ki bo nudil namestitve na nivoju petih zvezdic, za redno poslovanje pa bo hotel kategoriziran v štiri zvezdice superior, kar bo pripomoglo tudi k boljšemu trženju kongresnega centra na

mednarodnem trgu. Predvidene so delna rušitev obstoječega hotela, obnova preostalih obstoječih površin in izgradnja prizidka površine 3.800 kvadratnih metrov. Zamenjali bodo strehe, obnovili strojne inštalacije v obstoječem delu hotela, zgradili dodatna, širša dvigala in obnovili pohoštvo. Z razširitvijo bodo v hotelu zagotovili vsaj 120 sob višje kakovosti in pokrita parkirna mesta, dodatno bodo uredili tudi okolico hotela. Še letos nameravajo izdelati investicijsko dokumentacijo, izvesti projektni natečaj in pripraviti celotno projektno dokumentacijo. Dela na terenu bodo stekla prihodnje leto, končana pa bodo do konca leta 2020.

Prenova inštalacij

V prenovo gradu Brdo, najpomembnejšega protokolarne objekta v državi, bodo investirali približno 3,7 milijona evrov. Popolnoma bodo prenovili že zelo dotrajane strojne (vodovod, kanalizacija, prezračevanje, ogrevanje) in električne inštalacije, ožičili protivlomne in protipožarne sisteme ter pripravili inštalacije za IK-T-področje. Zagotovili bodo tudi funkcionalnost kulturno-zgodovinskih in servisnih prostorov na podstrešju, obnovili pa bodo tudi zunanjo teraso. Letos načrtujejo izdelavo investicijske in projektne dokumentacije, dela pa bodo izvedli prihodnje leto.

Samo julija dva tisoč kršitev

Redarji Medobčinskega redarstva in inšpektorata Bled, Bohinj, Železniki so julija obravnavali v Bohinju kar 1928 kršitev prometnih predpisov glede mirujočega prometa, lani so v vsem letu zabeležili 3055 kršitev.

ANDRAŽ SODJA

Ribčev Laz – Po številnih težavah z mirujočim prometom in prometno preobremenitvijo Bohinja smo o kršitvah prometnih predpisov poizvedeli pri Medobčinskem redarstvu in inšpektoratu (MIR) Bled, Bohinj, Železniki, ki je zadolženo za nadzor mirujočega prometa v občini Bohinj. Kot je povedal vodja redarstva in inšpektorata Primož Lah, je bilo letošnje stanje resnično katastrofalno, tako so v obdobju od 1. julija dalje v Bohinju evidentirali kar 1928 kršitev, v istem obdobju lani pa 1257, medtem ko so lani v celem letu zabeležili 3055 kršitev. »Kršitev je dejansko še več, vendar jih zaradi omejenih kadrovskih možnosti redarstvo več ne zmore obravnavati. Najpogosteje se kršitve dogajajo ob koncih tedna, in sicer na področju mirujočega prometa. Tako je bilo samo ob koncu tedna 5. in 6. avgusta uvedenih kar 376 prekrškovnih postopkov,« je dejal Lah. Kazen za parkiranje brez plačila parkirnine sicer v Bohinju znaša šestdeset evrov, za druge kršitve pa osemdeset evrov. V sodelovanju s Turizmom Bohinj ponujajo tudi

Primer parkiranja ob jezeru, ki so ga zabeležili redarji / Foto: MIR Bled, Bohinj, Železniki

brezplačno parkirišče, ki pa je nekoliko bolj oddaljeno od jezera, preostala plačljiva parkirišča pa so opremljena z inteligentnim sistemom, kjer si obiskovalci lahko na spletu ogledajo, koliko prostih mest je še na voljo ter cene parkiranja, ki na najbolj "elitnem" parkirišču glede na bližino jezera, na Veglju, znaša 1,5 evra na uro.

Posebej domačine jezi to, da bi mirujoči promet v okolici Bohinjskega jezera, ki je v drugem varstvenem

območju Triglavskega narodnega parka, morali nadzorovati tudi naravovarstveni nadzorniki parka, ki izrekajo bistveno strožje kazni od redarjev medobčinskega inšpektorata in redarstva, kar so v preteklosti že izkusili gobarji in pohodniki na Pokljuki. Zakon o Triglavskem narodnem parku za fizične osebe za parkiranje izven območij, predvidenih za parkiranje motornih vozil, predvideva kazen od sto do tisoč evrov, za odlaganje odpadkov v naravi pa od

petsto do tri tisoč evrov, o višini kazni pa glede na težo kršitve odločajo nadzorniki. Občina Bohinj zato razmišlja, da bi v prihodnje svoje kazni za parkiranje izenčila s kaznimi Triglavskega narodnega parka.

Za pojasnila, ali opravlja jo nadzor na območju Bohinjskega jezera in koliko kazni so izrekli v Bohinju in drugje v parku, smo se obrnili tudi na javni zavod Triglavski narodni park, a do zaključka redakcije niso odgovorili.

Letos zaposlili že dvesto delavcev

◀ 1. stran

Novi programi in nova dela namreč zahtevajo vedno več znanja in usposobljenih sodelavcev, med katerimi imajo trenutno tudi devet doktorjev znanosti, enajst magistrorov in več kot šestdeset inženirjev. Ker je znanje ključna razvojna kompo-

usposabljanj na zaposlenega, v povprečju pa za usposabljanje namenimo 334 evrov na zaposlenega letno.«

V Iskri Mehanizmi, ki je priznan razvojni dobavitelj koncernom, kot so Philips, Continental, Bosch Siemens, Mercedes, BMW ..., so v zadnjih dveh letih obseg prodaje povečali za de-

V Iskri Mehanizmi namenijo v povprečju več kot dvesto tisoč evrov na leto za nagrade razvojnim projektom, optimizacijam in predlogom izboljšav vseh zaposlenih. Njihovi zaposleni med drugim letno realizirajo kar okoli dva tisoč koristnih izboljšav, ki so prav tako nagrajene.

menta podjetja, ki se že vrsto let kot eno redkih v Sloveniji ponaša z angleškim standardom Vlagatelj v ljudi (Investor in people), vedno več sredstev vlagajo tudi v izobraževanja in usposabljanja zaposlenih. »Število ur usposabljanj smo v zadnjih treh letih podvojili na 56 ur

setino na lanskih 66 milijonov evrov in 4,2 milijona evrov dobička, pri čemer se je še nadalje izboljševala struktura programa. Tako se je lani pojavil delež t. i. medicinskih aparatov, znova se je povečal delež avtomobilske industrije, a počasneje kot v preteklosti, po drugi strani

Glavni direktor Marjan Pogačnik / Foto: Gorazd Kavčič

pa je močno padel delež električnih aparatov. Delež avtomobilske industrije je zdaj že presegel delež električnih aparatov. Sprememba strukture programa je v zadnjih treh letih donosnost povečala za 35 odstotkov. Nadaljevanje rasti načrtujejo tudi letos, ko naj bi prodaja prvič v zgodovini podjetja preseгла 70 milijonov evrov, kar potrjujejo tudi rezultati v prvem polletju, v katerem so

že presegle štirideset milijonov evrov realizacije.

Lani so nadaljevali tudi z intenzivnim investicijskim ciklom, saj so investirali 3,5 milijona evrov, večinoma v razvojno-proizvodni proces, npr. v širitev proizvodnih površin z novo halo v Lipnici. Letošnja raven investicij bo vsaj podobna, če ne celo višja, saj se že zavzeto pripravljajo na širitev proizvodnih površin.

K

KOMENTAR
ALEŠ SENOŽETNIK

Med priložnostmi in tujino

Ena od skupin, ki jo je zadnja gospodarska kriza najbolj prizadela, so mladi. Stopnja registrirane brezposelnosti med mladimi je v letih največje krize vztrajno naraščala, tisti, ki pa so le imeli delo, so se pogosto znašli v prekarnih delovnih razmerjih. Današnji dvajset- in tridesetletniki, ki so v povprečju najvišje izobraženi in obvladujejo sodobne tehnologije mnogo bolje od starejših, so postali žrtve globalnega gospodarskega kolapsa, ki ga niso zakrivali.

Ena največjih gospodarskih kriz je gotovo povzročila neizbrisno škodo, ne zgolj ekonomsko, temveč je pustila tudi socialne in psihološke posledice. A danes, v času ponovne gospodarske rasti, se vendarle zdi, da je iz krize izšlo tudi nekaj dobrega. Ob pomanjkanju delovnih mest so jih nekateri podjetni mladi ustvarili sami. Tudi Gorenjska je polna zgodb uspešnih podjetij, ki jih vodijo mladi. Startupi in coworking prostori, v katerih se klešejo inovativni podjetniški produkti, so vse bolj razširjeni. Seveda je iluzorno pričakovati, da bodo vse podjetniške ideje prestale sito trga. A številni primeri dokazujejo, da se z znanjem in trdim delom da uspeli. Tudi v primeru manj uspešnih zgodb pa nič ne more nadomestiti izkušnje, ki si jih na ta način pridobi mlad človek na začetku svoje kariere.

Pred časom sem prislulnil okrogli mizi, na kateri so imeli glavno besedo menedžerji uspešnih gorenjskih podjetij. Strinjali so se, da v Sloveniji vlada antipodjetniška nastojnost, miselnost, da je vsak, ki se ukvarja s podjetništvom, grabežljivec in tajkun. Tudi podjetniškemu prebujenju med mladimi gre zahvala, da se v zadnjih letih ta odnos počasi vendarle spreminja.

Ceprav se starejši že od pamtiveka pritožujejo nad vsakokratno mladino, pa so prav mladi, ne zgolj v podjetništvu, vir kreativnosti ter gonilna sila napredka v družbi, zato je ključnega pomena, da jih država podpira in jim zagotavlja spodbudno okolje. A delež mladih se pri nas zmanjšuje. Če je še pred desetimi leti znašal dvajset odstotkov, je danes Slovenec med petnajstim in devetindvajsetim letom starosti le še 16 odstotkov populacije. Negativen trend gre pripisati tudi selitvam v tujino, kar je očiten kazalec nezadovoljstva z razmerami v državi.

Ob jesenskih predsedniških ter parlamentarnih in lokalnih volitvah prihodnje leto velja torej opozoriti, da mlade bolj kot večno prerakanje o preživetih ideoloških temah zanima, ali jim ljudje, ki bodo kandidirali za najvišje funkcije v državi in lokalnih skupnostih, lahko zagotovijo stimulativno okolje, v katerem se bodo razvijali in delali.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir, stalni sodelavci: Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sredo od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Prvi Festival Paradiž v Trziču

Že uveljavljenim Glasbenim večerom v Trziškem muzeju letos prvič dodajajo dvodnevni Festival Paradiž, ki bo potekal 25. in 26. avgusta v kovačnici Germovka in »na plac«.

SUZANA P. KOVAČIČ

Trzič – Kot pravijo, je bil včasih v trziškem starem mestnem jedru kraj ob vodnih strugah, ki je bil tako lep, da so ga imenovali Paradiž. Letos bodo ta kraj in celotno mestno jedro oživili s Festivalom Paradiž. Nastopili bodo izvrstni izvajalci, med njimi trije vrhunski ustvarjalci iz Trziča: pianist Jure Goručan, bobnar, violončelist in skladatelj Kristijan Krajncan ter glasbena legenda, skladatelj in dirigent Lojze Krajncan. Organizator zagotavlja, da bo festival veliko več kot le glasbeni dogodek. Bo tudi ples ob glasbi Big Banda. Orga-

Romana Krajncan, umetniška vodja Festivala Paradiž:
»Menim, da bolj kot kdajkoli potrebujemo kvaliteto, druženje in povezovanje.«

nizirali bodo tudi »kuhno na prostem« in za to priložnost izbrali posebna vina in jedi. V petek, 25. avgusta, bo ob 20.30 v stari kovačnici v Paradižu, v Germovki, dvojno glasbeno doživetje, prelivanje klasične, improvizirane in filmske glasbe v sveži preobleki virtuosov Jureta Goručana in Kristijana Krajncana. V soboto, 26. avgusta, bodo »na placu« kulinarčna in glasbena razvajanja. Ob 19. uri se bo začelo s »kuhno na prostem« in se nadaljevalo ob 21. uri z velikim koncertom Swing, swing, swing. Nastopili bodo veliki orkester Big Band RTV Slovenija pod vodstvom dirigenta Lojzeta Krajncana ter solista Omar Naber in Anika Horvat. Drugi večer bo vstop na prireditve prost, za prvega so vstopnice na

voljo v Trziškem muzeju in TPIC Trzič.

Umetniška vodja tako Glasbenih večerov kot Festivala Paradiž je Romana Krajncan je dejala: »Z zanimanjem spremljam glasbene, gledališke in plesne produkcije, še posebno v Sloveniji. Redno in z veseljem obiskujem koncerte in predstave ter si takoj predstavljam, kje, v katerem okolju bi doleteni izvajalci zaživel in navdušili. To je zame izziv in meni osebno je zelo pomembno, da se vrhunski izvajalci "zlijejo" z zanimivim koncertnim prostorom. Seveda tudi zato, ker sem sama glasbenica, natanko vem, kaj izvajalci potrebujejo za dob-

ro počutje in srčen nastop. Menim, da bolj kot kdajkoli potrebujemo kvaliteto, druženje in povezovanje.«

Generalni sponzor prireditve je Občina Trzič, organizator pa Trziški muzej in njegova direktorica Jana Babšek. »Festival Paradiž je kulturni projekt, ki je namenjen oživitvi starega mestnega jedra in obogatitvi glasbene ponudbe v Trziču in širše na Gorenjskem. Projekt sva zasnovali z umetniško vodjo Romano Krajncan in ga predstavili na Občini Trzič, ki ga je tudi finančno podprla. Seveda smo želeli najprej predstaviti izvrstne glasbenike iz Trziča. Trško življenje v Trziču je bilo od nekdaj bogato s kulturnimi dogodki in nadvse družabno, na sodoben način želimo ta duh oživiti,« je strnila Jana Babšek.

Nov, a narejen po starem

V Spodnjih Rutah so na mestu, kjer je nekoč stal dotrajan kozolec, postavili novega, narejenega po starem.

MARJANA AHAČIČ

Gozd - Martuljek – Razvojna agencija Zgornje Gorenjske je ob pomoči Občine Kranjska Gora v Spodnjih Rutah (Gozd - Martuljek) postavila nov lesen kozolec, tudi v podrobnostih kar se le da podoben staremu, ki ga je uničil zob časa. »Letos smo v okviru projekta Tradicija in turizem naredili popis kozolcev na območju Gozda - Martuljka in Srednjega Vrha, kjer smo našli 44 kozolcev s skupno 172 okni. Njihovo stanje je v primerjavi z lanskim pregledom stanja na Dovškem polju sicer boljše; približno štirideset odstotkov kozolcev je namreč še uporabnih, dodatnih štirideset odstotkov potrebuje le manjša popravila, dvajset odstotkov pa jih je v takšnem stanju, da so neuporabni in potrebujejo celovito obnovo,« pojasnjuje Klemen Klinar iz agencije Ragor, a žal ugotavlja, se stanje na splošno vendarle slabša.

Kozolec v Spodnjih Rutah je takšen, kakršni so bili kozolci nekoč: stoji na lesenih "babcah", celotna konstrukcija in kritina sta leseni, dodane so opore in celo lično izrezljane deščice na čelu strehe.

»Od leta 2000 do danes je bilo odstranjenih najmanj deset kozolcev. V primerjavi z Dovškim poljem je v Rutah in Srednjem Vrhu velika večina, približno tri četrtine kozolcev še vedno z lesenimi

stebri in leseno streho. Najdaljši je Jurčev kozolec v Spodnjih Rutah z 12 okni, eden arhitekturno najbolj zanimivih pa je Kajžev kozolec v Spodnjih Rutah. Tega je zadnja zima dotolkla in

ga skoraj podrla, zato smo na njegovem mestu postavili nov kozolec, ki se v svojih detajlih čim bolj približuje podobi nekdanjega. Pri obnovi so bili namreč upoštevani vsi detajli, ki oblikujejo tipično podobo kozolca v Rutah. Kozolec stoji na lesenih "babcah", celotna konstrukcija in kritina sta leseni, dodane so opore in celo lično izrezljane deščice na čelu strehe.«

Kozolec, na Zgornjem Gorenjskem ga imenujejo stog, je edinstvena arhitekturna posebnost slovenskega podeželja, še poudarja Klinar. »Zaradi sodobne tehnologije jih danes kmetijstvo potrebuje v veliko manjši meri kot nekoč, zato se moramo zavedati, da je njihovo propadanje del napredka in vseh kozolcev zagotovo ne bomo mogli ohraniti. A okrepi moramo zavedanje, da so kozolci pomemben del slovenske kulturne krajine in dediščine ter s tem tudi del naše skupne identitete.«

V novo šolsko leto z gradbiščem

◀ 1. stran

Investicijo so sicer prijavi- li na državni razpis za sofinanciranje, a na njem niso bili uspešni, zato jo bodo v celoti financirali iz občinskega proračuna. Prav zato je prišlo tudi zamude, saj bi glavnino del morali opraviti že med šolskimi počitnicami. Prenova strehe pomeni nadaljevanje energetske sanacije šole, ki jo je Občina Jesenice začela leta 2013. Tako so doslej zamenjali okna in stavbno pohištvo, vrednost investicije je znašala nekaj manj kot sedemsto tisoč evrov, od česar

je Občina Jesenice iz svojega proračuna prispevala 180 tisoč evrov, preostala sredstva pa je zagotovila država.

V sklopu projekta pogodbenega zagotavljanja prihrankov rabe energije pa so zamenjali tudi pet toplotnih postaj s tremi novimi. Kot ugotavljajo na Občini Jesenice, je bil namen dosedanje energetske sanacije dosežen, saj Občina samo zaradi tega ukrepa iz leta 2013 pri stroških ogrevanja prihrani približno sedemdeset tisoč evrov letno.

Po letošnji obnovi strehe bo prihodnje leto sledila še obnova fasade, ki jo

Skoraj hkrati z učenci, ki bodo kmalu sedli v šolske klopi, bodo šolo zasedli gradbeni delavci.

načrtujejo naslednje leto, stala pa naj bi dodatnih 550 tisoč evrov.

Skupaj bodo v energetske prenovi stavbe šole vložili okrog 1,8 milijona evrov.

DVOREC JELEN
RAZKOŠJE V OBIEMU TRADICIJE

Znižane cene poslovnih prostorov!

Vabimo vas k oddaji ponudb za nakup novih poslovnih prostorov v poslovno-stanovanjskem kompleksu Dvorec Jelen.

www.dvorec-jelen.si 031 674 455

Trg dobiva končno podobo

MATEJA RANT

Škofja Loka – Na Trgu pod gradom in na novem tematskem otroškem igrišču Zamorc ob stavbi Upravne enote Škofja Loka ta čas izvajajo zaključna gradbena in ureditvena dela. Na sediščih na tribunah in na območju otroškega igrišča opravljajo zatravitev s travno rušo, zato so omenjeno območje ogradili in je torej neprehodno za obiskovalce. Pri občini ob tem stanovanje

in obiskovalce omenjenega dela mestnega središča prosijo, naj se ne zadržujejo na ploščadi novega trga in na območju otroškega igrišča, prav tako jim predlagajo, da za dostop na Loški grad uporabijo pot, ki na tja vodi mimo kavarne Homan. »Prehod na Loški grad iz smeri novega trga bo spet mogoč po končanju vseh ureditvenih del in pridobitvi uporabnega dovoljenja, predvidoma v prvem tednu septembra,« so pojasnili pri občini.

Pestro na Festu po rokovem

Minuli konec tedna so v Cerkljah pripravili osmi festival Fest po rokovem.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V soboto je Zavod za turizem Cerklje skupaj z Občino Cerklje in v sodelovanju s Kulturnim društvom Folklor Cerklje ter Prostovoljnimi gasilskim društvom Zalog pripravil že osmi Fest po rokovem.

»Prvi konec tedna po prazniku svetega Roka je že včasih v Cerkljah potekal sejem. Tradicijo je pred osmimi leti ponovno obudil Kulturni klub Liberius, od takrat pa se je v sodelovanju s cerkljanskimi društvi Fest razvil v velik celodnevni dogodek,« je povedala Neža Sirc s cerkljanskega zavoda za turizem.

Poleg stojnic, na katerih so obiskovalci lahko kupili izdelke domače in umetnostne obrti, se je v dopoldanskem času pred Osnovno šolo Davorina Jenka predstavilo tudi sedem cerkljanskih društev. Tako so se obiskovalci lahko udeležili bralnih, likovnih in glasbenih ustvarjalnic, izvedeli, kako se pripravijo domače ocvrte

Domača folklorna skupina iz Cerklj

dobrote in izveze klekljana čipka, kako se na vretenu oblikuje glina, z otroškimi delavnicami pa je bilo poskrbljeno tudi za otroke.

Popoldne pa je minilo v znamenju Folklornega festivala Zapojem, zaukam, dekleta zasukam, ki so ga šestič pripravili člani Kulturnega društva Folklor Cerklje. Poleg domače, so nastopile tudi skupine iz

Tolmina, Vodice in Grobelj, pevska skupina Klasje, za uvodni glasbeni vložek pa je poskrbela Godba Cerklje. Festival, ki bi sicer moral potekati na prostem, so zaradi slabega vremena predstavili v športno dvorano, a si ga je kljub temu ogledalo precej obiskovalcev. »Vsako leto povabimo druge folklorne skupine iz različnih krajev Slovenije in si na ta način

tudi sami širimo obzorja. Čeprav je letošnji dogodek potekal v športni dvorani, pa mislim, da je dobro uspel in so obiskovalci imeli kaj videti,« je bila po koncu programa zadovoljna predsednica društva Irena Naglič.

Novost letošnjega festivala je veselica, ki so jo pripravili gasilci iz PGD Zalog. Zbrane so pozno v noč zabavali fantje iz skupine Čuki.

Urejajo okolico hotela

Ob Šport hotelu na Pokljuki bodo predvidoma v dobrem mesecu končali še gradnjo parkirišč.

Ob Šport hotelu na Pokljuki urejajo še parkirišča.

MATEJA RANT

Goreljek – Potem ko je novi lastnik Šport hotela Pokljuka že konec lanskega leta končal obsežno prenovo samega hotela, v katero so vložili blizu milijon evrov, v polletnih mesecih nadaljujejo z obnovo okolice. »Potem ko smo v marcu od Sklada kmetijskih zemljišč pridobili stavbno pravico za zemljišče, na katerem je parkirišče, smo morali počakati še na soglasja Triglavskega narodnega parka,« je pojasnil Jože Kojc, direktor podjetja Astraea Investicije Ena, ki je hotel pred letom in pol kupilo na javni dražbi.

Z deli so tako začeli v juliju, končali pa naj bi jih najkasneje v mesecu, dveh, je

pojasnil Kojc. V urejanje parkirišča ter športnega in otroškega igrišča bodo vložili še dodatnih sto tisoč evrov. »V prihodnje namreč želimo zagotoviti zadostno število parkirnih mest glede na število sob v hotelu.« Obenem so uredili športno igrišče, načrtujejo pa tudi postavitev igral za najmlajše. »Zavedamo se, da so dela moteča za goste, saj je hotel ta čas polno zaseden, a pred pridobitvijo vseh soglasij ni bilo mogoče začeti z deli,« je pojasnil Kojc in dodal, da se trudijo turizem na Pokljuki dvigniti na višjo raven. Zato ga posebno veseli, da so uspeli v večji meri pritegniti tudi goste iz tujine. Ta čas je med gosti približno polovica tujcev, je razložil.

Poletno gledališče v Jenkovi kasarni

V sklopu poletnega dogajanja na Jezerskem je Kulturno-umetniško društvo Jezersko pripravilo tri kratke igre, s katerimi so gledalcem vsak petek zvečer prikazali življenje Jezerjanov v starih časih.

MANCA PERDAN

Jezersko – V prostorih petsto let stare Jenkove kasarne, ki je danes urejena kot muzej, so si obiskovalci v času poletnih dopustov lahko ogledali igro Jezerske štorije. Igralci, člani domače amaterske zasedbe, so se z veseljem prelevili v pastirje, furmane in druge osebe iz njihove zgodovine ter v pristni jezerski narečni govorici zaigrali tri štorije iz življenja Jezerjanov pred mnogimi leti. Knjigo Jezerske štorije, po kateri

so povzete igre, je spisal pokojni Andrej Karničar, v Jenkovi kasarni pa se predstave odvijajo že 15 let; zadnja štiri leta v sklopu organiziranega poletnega dogajanja na Jezerskem. Olga Tičar, ki že od samega začetka z veseljem koordinira predstave in vodi rdečo nit muzeja, je povedala, da je bila letos glede turizma in obiska predstav dobra sezona ter da je presenečena nad skupinami, ki so na ogled prihajale organizirano. Dodala je, da so bili med gledalci tako slovenski

kot tudi tuji turisti, manjkali pa niso niti domačini.

»Ugotavljamo, da je igra vedno malo drugačna, nikoli enaka. Smo že tako sproščeni, da vmes lahko malo improviziramo in ne sledimo slepo napisanemu scenariju, ampak se tudi drug drugemu prilagajamo,« so povedali igralci. Mija Murovec, Filip Žagar, Brane Žagar, Damjana Pestotnik, Maja Lesar, Suzana Rebolj in Drejc Karničar so skupaj s koordinatorko Olgo Tičar vsak petek poskrbeli, da so gledalci

lahko na čim bolj pristen način podoživeli dogajanje na Jezerskem v starih časih. Navade in način življenja so predstavili že skozi narečno govorico, dodaten značaj pa predstavi doda še ambient Jenkove kasarne.

Zgodbe Tinčkova Katra, Udama in Johana ter Rekarjev Johan so kratke in enostavne, primerne za mlajše in starejše gledalce. Martin Lenart Bedrač iz Orehovice je bil najbolj navdušen nad predstavo Tinčkova Katra: »Zanimivo mi je bilo, ker je bilo vmes malo nemškega jezika.« »Meni je bila najbolj zanimiva druga zgodba, ker je bila ženska jezna na moškega, a se je na koncu vse dobro razpletlo,« je o igri Udama in Johana povedala Melani Černelič iz Rogaske Slatine. Druga zgodba se je najbolj dopadla tudi Ines Zaplotnik iz Rogatca: »Predstave so bile zelo dobre, všeč mi je bilo, da je bilo v narečju. Čisto si lahko predstavljam, kako so včasih tu živeli. Najbolj mi je bila všeč zgodba z ženo in možem, ker je bila malo bolj glasna in se v njej lahko najdem.«

Igralci so oblečeni tako, kot so bili v starih časih. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski Glas

Srčno napisana zgodba iz domačih krajev
Literarni prvenec Marijana Peternelja

244 STRANI, MEHKA VEZAVA, CENA 15 EVROV.

Knjigo prodajamo na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4 v Kranju. Za dostavo po pošti jo naročite po telefonu: 04/201 42 41 ali na elektronski naslov: narocnine@g-glas.si; poština se zaračunava po ceniku Pošte Slovenije.

Želimo vam prijetno poletno branje

Novo vozilo za davške gasilce

V Prostovoljnem gasilskem društvu Davča so ob tridesetletnici delovanja, ki so jo praznovali v sklopu Dneva teric, prevzeli gasilsko vozilo s cisterno.

ANA ŠUBIC

Davča – V Davči je minuli konec tedna potekal tradicionalni, že 33. Dan teric. Začel se je v soboto s praznovanjem 30-letnice PGD Davča in prevzemom novega gasilskega vozila s cisterno, s čimer se je gasilcem uresničila

dolgoletna želja po zamenjavi 37 let starega vozila. To je lahko prevažalo le dobrih 1.700 litrov vode, kar je bilo premalo. PGD Davča namreč pokriva petino površine Občine Železniki, na nekaterih mestih je teren težko dostopen in v večini pokriti z gozdom, vas pa nima

hidrantnega sistema, zato je ključno, da na intervencijo pripeljejo čim več vode in da bo zadoščala do prihoda drugih gasilskih društev.

V novo vozilo AC-24/50 s kapaciteto 5.200 litrov vode so vložili dobrih 180 tisoč evrov, bo pa končna številka po besedah predsednika

Predsednica uprave Domel Holdinga Jožica Rejec predaja ključve novega vozila predsedniku PGD Davča Zmagu Peternelju. / Foto: Ana Šubic

Etnografski prikaz predelave lanu je tudi letos privabil veliko obiskovalcev. / Foto: Andrej Tarfla

PGD Davča Zmaga Peternelja še nekaj višja zaradi dopolnjevanja opreme. Občina Železniki jim je prispevala 97 tisoč evrov za nadgradnjo, drugo pa so zbrali gasilci z lastnimi sredstvi in s pomočjo krajanov, podjetij Domel in Gamima ter Turističnega društva (TD) Davča, ki jim je zadnja leta doniralo izkupičke Dneva teric. Botri vozila so tako postali Občina Železniki, Domel in TD Davča.

Slavnostni govornik župan Anton Luznar je poudaril, da davški gasilci pokrivajo zahteven teren v najdaljši slovenski vasi, z novim vozilom pa bodo lahko posredovali še uspešneje. Član

upravnega odbora Gasilske zveze Slovenije Jože Smole je spomnil na katastrofalne poplave pred desetimi leti v Selški dolini, ki so Davčo odrezale od sveta: »Ta izkušnja verjetno ni bila preprosta, to je bilo nekaj novega za večino gasilcev, a smo strnili vrste. Sedaj je izobraževanje temu bolj prilagojeno.« Podpredsednik Gasilske zveze Škofja Loka Ciril Alič pa je dejal, da so davški gasilci v treh desetletjih svoje društvo dvignili na nivo, ki jim ga lahko zavidajo mnoga velika starejša društva.

PGD Davča je bilo ustanovljeno 8. novembra 1987. Domačini so namreč čutili potrebo, da se zaščitijo,

predvsem zaradi velike oddaljenosti od Železnikov in pomanjkanja hidrantnega omrežja. V tridesetih letih je članstvo s 13 naraslo na 138, od tega je trideset operativnih gasilcev. V društvu so ponosni tudi na številni podmladek, ki redno dosega odlične rezultate na tekmovanjih.

V nedeljo so v sklopu Dneva teric kot običajno pripravili še kulturno-etnografsko prireditev. Po nastopih Pihalnega orkestra Alples Železniki in dražgoških igralcev s Krekovo igro Cigan čarovnik so si obiskovalci lahko ogledali še stare postopke predelave lanu od bilke do platna.

Na ogled sejma v Gornji Radgoni

Kranj – Gorenjska kmetijsko gozdarska zbornica bo v torek, 29. avgusta, organizirala za svoje člane brezplačen avtobusni prevoz v Gornjo Radgono na ogled sejma Agra. Prijave sprejemajo na telefonski številki 280 46 24 do ponedeljka.

Svet zavoda

**Osnovne šole Simona Jenka, Smednik
Smednik 73, 1216 Smednik**

razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA/RAVNATELJICE

Kandidat/-ka mora za imenovanje na funkcijo ravnatelja/ravnateljice izpolnjevati splošne zakonske pogoje in posebne pogoje, skladno z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI (Ur. list RS, št. 16/07 – UPB 5 ter spremembe).

Kandidati morajo imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda.

Predviden začetek dela bo dne 1. 1. 2018.

Delo na delovnem mestu ravnatelja/ravnateljice se opravlja polni delovni čas.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 5 let. Za čas mandata bo z njim sklenjena pogodba o zaposlitvi na delovnem mestu ravnatelja/ravnateljice.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev (potrdilo o izobrazbi, nazivu, opravljenem strokovnem izpitu, opravljenem ravnateljskem izpitu, delovnih izkušnjah v vzgoji in izobraževanju, potrdilo o nekaznovanosti in potrdilo sodišča, da kandidat ni v kazenskem postopku) pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

Svet OŠ Simona Jenka, Smednik, Smednik73, 1216 Smednik, z oznako »Prijava na razpis za ravnatelja«.

Kandidat/-ka mora k prijavi priložiti program vodenja zavoda za mandatno obdobje in kratek življenjepis.

Kandidati bodo pisno obvestilo o imenovanju prejeli v zakonitem roku.

Posodablajo vozni park

Gasilci Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Dobračeva so se ob praznovanju 115-letnice delovanja društva razveselili novega gasilskega vozila.

MATEJA RANT

Žiri – Na slovesnosti ob praznovanju 115-letnice društva so v PGD Dobračeva v soboto slovesno prevzeli tudi novo gasilsko vozilo. Gre za hitro tehnično reševalno vozilo, ki je zasnovano tako, da ga bodo lahko uporabljali pri večini posredovanj v občini, tudi ob prometnih nesrečah, saj so od lani vključeni med gasilske enote širšega pomena za zaščito in reševanje, je pojasnil predsednik PGD Dobračeva Martin Oblak. Ključve novega vozila je njegovemu prihodnjemu skrbniku Janezu Tratniku predal poveljnik dobračevskega gasilskega društva Luka Čadež.

»V občini je zdaj na vrsti naše društvo za posodobitev voznega parka. Izkazalo se je, da je tudi zaradi dodatnih nalog, ki nam jih nalaga vključitev med gasilske enote širšega pomena, najprej treba kupiti manjše tehnično vozilo, ki je za ta tip posredovanj najustreznejše,« je pojasnil

Martin Oblak. Za nakup 120 tisoč evrov vrednega vozila jim je slabih petdeset tisoč evrov namenila občina, preostanek pa so zbrali sami s pomočjo donatorjev. Ob tem je župan Janez Žakelj poudaril, da je dobra tehnična opremljenost za gasilce izrednega

pomena, še pomembnejša pa je po njegovem dobri usposobljenost gasilcev, s katero se lahko pohvalijo tudi dobračevski gasilci. Tega se zavedajo tudi pri Gasilski zvezi Slovenije (GZS), kjer se trudijo vzpostavljati čim boljše pogoje za delo

operativnih gasilcev, je na slovesnosti ob jubileju dobračevskega društva poudaril poveljnik GZS Franci Petek. Kot eno pomembnejših odločitev v zadnjem času je označil vzpostavitev enot širšega pomena, ki jih država delno tudi sofinancira.

PGD Dobračeva, ki letos praznuje 115-letnico delovanja, je osrednja gasilska enota v Žireh in najštevilnejše društvo znotraj Gasilske zveze Škofja Loka, je razložil Martin Oblak in dodal, da njihovo društvo ta čas šteje 490 članov.

V PGD Dobračeva so v soboto prevzeli novo gasilsko vozilo. Na fotografiji so od leve proti desni: župan Janez Žakelj, predsednik PGD Dobračeva Martin Oblak, skrbnik vozila Janez Tratnik, poveljnik PGD Dobračeva Luka Čadež in poveljnik GZS Franci Petek.

Po poti kamniških tovarn

V Kamniku so vzpostavili prvo kamniško turistično pot po industrijski dediščini, ki je minuli konec tedna doživela uvodni dve vodenji. Da so ostanki tovarn lahko tudi turistični produkt, dokazuje precejšnje zanimanje udeležencev.

JASNA PALADIN

Kamnik – Prvo pot po zanimivejših ostankih kamniške industrijske dediščine je bila vzpostavljena v okviru letošnjega festivala Kamfest, program vodenja pa sta sestavila Marko Kumer, ki je že pred dobrima dvema letoma postavil razstavo o kamniških tovarnah Kam so šle vse fabrike? in Goran Završnik, programski vodja Kamfesta, ki sta minulo soboto in nedeljo po poti popeljala tudi prve poslušalce.

In to kar z avtobusom, čeprav razdalje niso velike, saj so se tudi delavci v tovarne večinoma prav tako vozili z avtobusi, ki so imeli vzpostavljene posebne delavske linije. Pot se je začela na gradu Zaprice, kjer je v Medobčinskem muzeju Kamnik na ogled razstava o industrijski dediščini Gorenjske z naslovom Naše tovarne, naš ponos – med drugim sta predstavljeni tudi najstarejši kamniški tovarni Kemijska industrija Kamnik in Titan. Prav ogled Titana oz. njihove stare elektrarne, ki je še zadnji delček industrijske nostalgije (preostala proizvodnja tako Titana, kjer izdelujejo ključavnice, kot Livarne Titan, ki je prav tako zrasla na mestu nekdanjega Titana, je danes povsem sodobna) je bila naslednja postaja ogleda. Elektrarna je bila postavljena leta 1922 in za potrebe tovarne še danes proizvode milijon kilovatnih ur elektrike.

Kamniška turistična pot po industrijski dediščini se je začela v Medobčinskem muzeju Kamnik na gradu Zaprice.

Pot je zbrane vodila mimo Svilanita, ki na tej lokaciji svoje proizvodnje nima več, ter Ete, ki še zelo uspešno deluje in bo kmalu praznovala že stoletnico obstoja, na usnjarsko ulico, kjer sta vidna dva primera sekundarne rabe nekdanjih industrijskih objektov. Na desni strani, v nekdanjem Alpremu, je v zadnjih letih nastala zanimiva skupnost najemnikov (posameznikov, društev in nevladnih organizacij), ki območje oživlja s svojimi različnimi aktivnostmi. Na posluh so naleteli pri lastniku območja Rudiju Capudru. Samo preko ceste pa se nahaja ena največjih črnih točk središča Kamnika

– območje nekdanjega Utočka z veliko propadajočo zgradbo in še večjo gradbeno jamo, ki je prav tako v zasebni lasti, a nove zgodbe še ni na vidiku. Goran Završnik je omenil, da se organizatorji Kamfesta že dogovarjajo z lastnikom, da bi tam morda postavili oder za enega od prihodnjih festivalov.

Kamniško turistično pot po industrijski dediščini, za katero si pobudnika želita, da bi postala stalni del kamniške ponudbe, se je sklenila na območju smodnišnice, kjer se je nekaj izjemno bogata kamniška industrija sredi 19. stoletja tudi začela pisati. Od nekdanje Kemijske industrije Kamnik,

ki je vse do propada leta 2009 zelo uspešno izdelovala tudi črni smodnik, ni danes ostalo praktično nič – le še nekaj stavb (med katerimi še danes leži tudi embalaža smodnika). Območje je v večinski lasti družbe Iskra Mehanizmi, ki je posamezne parcele prodala številnim obrtnikom, ki pa, četudi jim prostorski akti tega ne omogočajo, območje z gradbenimi posegi spreminjajo iz dneva v dan. Ena redkih svetlih točk tega območja je dvorec Katzenberg, nekdanja upravna stavba, ki je letos zaživel kot kulturni vrt in prinaša letoletne aktivnosti s področja kulture in umetnosti.

0 mengeški prafari

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – V soboto je Turistično društvo Mengeš pri lovske kočice v Mengšu organiziralo peto prireditev Mengeš iz preteklosti, v sedanost in za prihodnost. Tokrat so se lotili zgodovine prafare Mengeš, ki so jo odkrivali z gostoma Štefanom Babičem, dolgoletnim mengeškim župnikom, ter dr. Petrom Krečičem, umetnostnim zgodovinarjem in likovnim kritikom.

Skozi pogovor, ki ga je vodila Nataša Vrhovnik Jerič, so obiskovalci izvedeli marsikaj zanimivega o mengeški prafari, eni izmed štirih na Gorenjskem, osnovane v začetku 9. stoletja. V njeno zgodovino in zgodovino Mengša se je poglobil župnik Štefan Babič. Peter Krečič pa je spregovoril o Jožetu Plečniku. Arhitekt je namreč tudi v Mengšu in mengeški cerkvi pustil svoj pečat. Dogodek je popestril glasbeni program.

Štefan Babič in dr. Peter Krečič v pogovoru z Natašo Vrhovnik Jerič / Foto: Franc Zabret

Etnološka prireditev v znamenju sadjarstva

Snovik – Člani etnološke sekcije Turističnega društva Tuhinjska dolina bodo ta konec tedna na prireditvenem prostoru ob Termah Snovik pripravili že 12. etnološko prireditev. Tridnevno dogajanje se bo začelo v petek, 25. avgusta, ob 19. uri s predstavo dramske skupine Kulturno-umetniškega društva Ivana Cankarja iz Šmartnega v Tuhinju z naslovom Zadrega nad zadrego. Naslednji dan, 26. avgusta, bo na terasi term od 10. ure dalje tradicionalna etnološka tržnica z rokodelskimi delavnicami in kulturnim programom. Osrednja prireditev, katere rdeča nit je vsako leto ena tematika, pa bo v nedeljo, 27. avgusta, ob 15. uri. Letos bodo člani predstavili sadjarstvo v Tuhinjski dolini. Različne predstavitve sadjarskih opravil z glasbenim programom bodo trajale vse do večera.

Dvajsetletnica vaškega semnja

Minilo je že dvajset let, odkar so v Seničnem prvič praznovali vaški semenj, ki je posvečen sv. Jerneju, zaščitniku cerkve v vasi. Staro vaško jedro ob obzidju na ta dan oživi.

MAŠA LIKOSAR

Senično – Osrednji dogodek semnja je obujanje starega vaškega življenja. Letos je bil program zaradi dvajsetletnice še posebno skrbno izbran. Organizatorka Marjana Zupan je poudarila, da so ključni vaščani, semenj je namenjen njim. Obiskovalci so se v dopoldanskem času zbrali ob obzidju cerkve, kjer so bogato in raznoliko ponudbo rokodelske in domače obrti na ogled postavile stojnice. Tiskarna Šlemfa je mimoidoče popeljala v 19. stoletje s prikazom starega tiskarstva in igro brin. Sveta maša je bila posvečena blagoslovu

Gregor, David in Rado so pripravljali pražen krompir.

obnovljenega oltarja sv. Florjana in prižnice. Vse zbrane je po maši pozdravil župan Tržiča Borut Sajovic. Sledil

je plesni sprehod v preteklost. Nastopila sta Folklorna skupina Šenčur in Trio z Joži. Letos prvič si je bilo

moč ogledati retrospektivno projekcijo Skupaj zmoremo. Prikazane so bile fotografije preteklih semnje in življenje vaščanov. Krompir ima je bil slogan letošnjega semnja. Predstavili so orodja, povezana s krompirjem, in različne sorte. Turistično društvo Naklo je pripravljalo in degustiralo pražen krompir. Rado Vodenik iz Strahinja nam je povedal, da so pripravili 25 kilogramov krompirja. Slavnostni razrez torte, narejene iz domače zaseke, salame in kruha, ter odpiranje sode piva sta dvajseti semenj spreminila v res nekaj posebnega. Dogodek je financirala Občina Tržič.

JAZZ KAMP KRANJ
WWW.JAZZKAMP.COM
18. DO 27.8
VSTOP PROST
GLASBA Z
OSEBNO NOTO

TOREK 22. 8. ob 20.30 PAPIR (SLO) / Vrt Café galerije Pungert
SREDA 23. 8. ob 20.30 EMIL SPANYI & DAVID GAZAROV DUET KLAVIRJEV (H, D) / Letno gledališče Kislstein
ČETRTEK 24. 8. ob 20.30 MANOUCHE (SLO) / Vrt Café galerije Pungert
PETEK 25. 8. ob 20.30 BIG BAND RTV Slovenija in RATKO DIVJAK, Koncert ob 70-letnici R. Divjaka (SLO) / Vrt Café galerije Pungert
SOBOTA 26. 8. ob 10.00 JAZZ KAMP KRANJ FEST, na različnih lokacijah v starem mestnem jedru mesta Kranj / Maistrov trg, Prešernova ulica, Glavni trg, Pungert
SOBOTA 26. 8. ob 20.30 ZAKLJUČNI KONCERT UDELEŽENCEV JAZZ KAMPA KRANJ 2017 / Vrt Café galerije Pungert
NADOMESTNA LOKACIJA V PRIMERU DEŽJA: STOLP ŠKRLJAVEC, TOMŠIČEVA ULICA, KRANJ, RAZLIČNA PRIZORIŠČA V STAREM MESTNEM JEDRU MESTA KRANJ (SOBOTA 26. 8. DOPOLDAN), V PRIMERU DEŽJA TA PRIREDITEV ODPADE.

GRAMUS D.O.O. CANKARJEVA ULICA 14, KRANJ

KRANJ

YAMAHA, GOSWAMI, GIBSON, JAZZ, SAZAS, trigram, JAZZ, DELO, BENTON, K&N

Banane imajo tudi nalepko

Zbiraš nalepke od banan? Ne, to ni zgolj vprašanje, ampak je morda namig, zagotovo pa naslov nenavadne razstave, ki bo naslednjih štirinajst dni na ogled v galeriji Mahlerca v Layerjevi hiši. Na ogled je natanko 1432 nalepk z banan, ki jih je v osmih letih zbral grafični oblikovalec Jernej Kejžar iz Kranja.

IGOR KAVČIČ

Kranj – V nežnem zatonu poletja je najmanjša galerija v mestu dovolj velika za več kot 1400 različnih malih nalepk, ki jih sicer najdemo na, kdo bi vedel po kakšnem ključu izbranih, nekaterih bananah, kadar si jih kupimo v katerikoli trgovini s sadnim oddelkom. Pomenljiv naslov razstave hkrati pa vprašanje njenega avtorja se glasi Zbiraš nalepke od banan? Ko Jernej Kejžar odgovori pritrdilno, ja, mu sicer nekoliko presenečeni, a v pozitivnem duhu, odgovorimo: »Super!« In prav v velik napis Super je Jernej, večš grafični oblikovalec, ki se je v preteklosti že dvakrat

zmagal na natečajih Banke Slovenije za priložnostne kovance, z letošnjim letom pa je postal tudi asistent na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, razstavil celotno njegovo zbirko nalepk. Razvrščal jih je po na njih prevladujočih barvnih odtenkih – od modre in zelene do rdeče in bele.

Kje se razstava pravzaprav začne? »Seveda se spominjam prvih nalepk v zbirki. Bilo je v mojih gimnazijskih letih, ko sem si prvih sedem nalepk zalepil v zvezek in je vsaka izmed njih bila drugačna. Še zdaj jih imam. Po letu, dveh, ne vem natančno, sem se v nekem trenutku odločil, da jih bom začel zbirati. Odlična ideja,

zagotovo bom prvi na svetu, sem pomislil,« se spominja Jernej Kejžar, ki je kmalu ugotovil, da to seveda ne drži, saj je z nekaj kliki na internetu odkril celo skupnost zbiralcev nalepk od banan. »Na spletu sem našel sem nekega Nemca, ki je zbiratelj nalepk tako z banan kot drugega sadja in zelenjave. Več kot šestdeset tisoč kosov jih ima. Javil sem se na kontakt in me sprva ni resno jemal, ko sem povedal, da sem iz Slovenije in začeljem z zbirko, pa mi je za začetek poslal dvajset nalepk. Kasneje sva velikokrat menjala, običajno mi je za mojih pet poslal dvajset svojih.«

Kot je ob razstavi povedala

Jernej Kejžar je iz zbirke nalepk z banan oblikoval zanimivo razstavo. / Foto: Igor Kavčič

vodja galerijske dejavnosti v Layerjevi hiši Zala Vidali, pri tem ne moremo mimo kulturnega fenomena zbirateljstva, ki je sled neke dobe, ki je morda ni več. »Znamke, kovanci, prtički, starine, še posebej so cenjeni izdelki z napako, ki postanejo unikatni, vse to, se zdi, je v današnjem fragmentiranem svetu odveč. Zbirateljstvo je obsesija, je kopičenje in je čudna stvar. Tega nihče več ne počne! In prav zato je strast Jerneja Kejžarja toliko bolj eksotična, inovativna in zabavna. Kot oblikovalska dela pa so nalepke z banan prava banalizacija visoko cenjene branže oblikovanja in uporabnih umetnosti.« Prav to je tisto, ker Kejžarja poleg vseh možnih barv in oblik pri nalepkah tudi najbolj privlači. »Kot oblikovalec dobro poznam določena pravila pri oblikovanju, zato hitro prepoznam slabe izdelke. Večina jih je slabo narejenih, nekatere so prav smešne, zato so mi še toliko bolj zanimive,« pove aktualni zbiralec, ki nima svoje najljubše nalepke, v zbirko pa jih shranjuje podobno, kot se to počne z znamkami.

»Preden gredo znamke v album, je načeloma pri vsaki treba z bencinom odstraniti lepilo, da z leti papir ne bi porumenel. Potem jih v visoki resoluciji skeniram, obdelam z digitalnimi orodji, primerno obrežem in uvrstim na spletno stran banane.si, ki sem jo pripravil prav za ta namen. Tu vodim skrbno evidenco, zapišem podjetje, državo, velikost nalepke, material, večina nalepk je iz papirja, nekatere so tudi plastične.« Nalepke lahko povedo različne podrobnosti od uvoznika, s katere države in kakšne vrste so, ali so ekološko pridelane in podobno. Najbolj znana blagovna znamka tudi pri nas je zagotovo Chiquita, velik novodobni uvoznik, menda po velikosti tretji v Evropi pa je Izet Rastoder s svojo znamko Derby – na razstavi zori tudi deset kilogramov njegovih banan. »Samo znamke Chiquita imam vsaj tristo različnih nalepk. V Evropo največ banan pride iz Ekvadorja, med proizvajalci pa je ta šele peti. Daleč spredaj sta Indija in Kitajska. Zanimivo, da tam nalepk na

bananah tako rekoč ni. Vse to so podatki, ki jih je Jernej Kejžar dodal k razstavi, zamislil pa si je tudi videoinstalacijo, tako imenovano napredno 3D-animacijo, ki jo je izdelala Poljakinja Anika Dziewior Pavlin.

Z razstavo pa želi užitek zbiranja deliti tudi z obiskovalci, k čemur nas spodbuja v Banana-zinu, nekakšnem razstavnem katalogu, kjer v stripu predstavi, kako je videti zbiranje nalepk z banan, in da navodila za podpornike njegove zbirke. V nadaljevanju nam ponudi nekaj ugankarskih užitkov v iskanju razlik med podobnimi nalepkami, ne manjka pa tudi pobarvanka. Jernej zase pravi, da je še vedno bolj pasiven zbiratelj, nekateri prijatelji pa že imajo v podzavesti, da v trgovini najprej pogledajo banane. Poleg njega sta menda še dva zbiralca v Ljubljani. »Bolj kot močan je ta moj hobi iskren, saj ne gre za zbiranje nečesa, da bi s tem zaslužil. Mogoče je celotna zbirka vredna kakih trideset evrov,« še doda Jernej Kejžar, ki nalepke z banan zbira zato, ker je to – super!

V bogati in pisani zbirki nalepk si vsak lahko najde svojo najljubšo. / Foto: Igor Kavčič

GG | HIŠA KULTURE // ponedeljek, 28. avgusta 2017, ob 19. uri

»Odsevi«

Nina Pečar je študirala slikarstvo, jazz violino in kompozicijo. V svetu likovne umetnosti se večinoma začneja uveljavljati kot portretistka, ozira pa se tudi v smer nadrealizma in ilustracije. Likovno izražanje prepleta z glasbo, poezijo in vsem, kjer lahko združi znanje z drugih področij. Poleg slikarstva deluje kot violinistka in multiinstrumentalistka v različnih glasbenih sestavih ter kot aranžerka in skladateljica.

Pridite na Ninino odprtje slikarske razstave v ponedeljek, 28. avgusta 2017, ob 19. uri v avlo Gorenjskega glasa v Kranju. Gost večera bo celjski pesnik in igralec Kristian Koželj.

Vabljeni!

Gorenjski Glas

www.gorenjski-glas.si / Foto: Tomaž Galčič

Jazz kamp na polno

IGOR KAVČIČ

Kranj – Še preden je letošnji Jazz kamp poslal prve glasbene vibracije s kranjskega Pungerta, so že po tradiciji odprli fotografsko razstavo z motivi iz preteklih festivalov. Zadnjih nekaj let avgustovsko džezovsko dogajanje v Kranju zvesto spremljata fotografa Gorazd Uršič in Zoran Kozina. Tokrat sta fotografije na ogled postavila kar na treh razstaviščih, v galeriji Bala, v Cafe galeriji Pungert in v Otroškem stolpu Pungert. »Fotografije vedno nekako pomešava,

saj poskušava postaviti tiste, ki se nama zdijo najboljše in nama največ povedo, na najbolj vidna mesta,« je o skupni pripravi razstave obeh fotografov povedal Gorazd Uršič.

V galeriji Bala je tako na ogled retrospektiva fotografij od samega začetka prirejanja razstav na džez kampu do lanskega leta, in sicer po izboru Gregorja Grašiča, tudi skrbnika galerije, ki deluje v okviru JSKD. V galeriji Pungert se oba avtorja predstavljata s fotografijami z zadnjega kampa, v otroškem stolpu Pungert pa je

spet nekakšen pregled lanskoletnih in še nekaterih fotografij iz prejšnjih let. Festival je v petek odprla odlična avstrijska zasedba Bluesbreakers, po nedeljskem nastopu Alenke Godec pa danes, v torek, na Pungert prihaja zanimiva slovenska skupina Papir, v sredo bosta tudi letos v Letnem gledališču Khislstein nastopila mojstra klavirjev David Gazarov in Emil Spanyi, v četrtek sledi zasedba Manouche, nova poslastica pa nas čaka v petek, ko bo ob 70-letnici bobnarja Ratka Divjaka ta zaigral skupaj z Big Bandom RTV Slovenija.

Po vodstvu poraz z Gorico

Nogometaši Triglava so doma izgubili z Gorico po preobratu v zadnjem delu tekme. Remi Domžal.

JOŽE MARINČEK

Kranj – V prvi slovenski nogometni ligi Telekom so nogometaši konec tedna odigrali tekme šestega kroga. Triglav je doma z 1 : 3 izgubil z Gorico, Domžale pa so prav tako doma remizirale z Aluminijem (2 : 2).

Gorica je Kranjčane po vodstvu Triglava z 1 : 0 premagala z 1 : 3. Do preobrata je prišlo v zadnjih minutah tekme. Kranjčani so povedli v 25. minuti, ko je najstrožjo kazen realiziral Matej Poplatnik in z vodstvom 1 : 0 se je tudi končal prvi del sobotne tekme. Drugi del so Goričani začeli v spremenjeni postavi in prav novinec Matija Škarabot je bil asistent pri zadetku za izenačenje ob veliki napaki obrambnega igralca Triglava. Nogometaši Gorice so nato še dvakrat zadeli, in sicer v 84. in 86. minuti srečanja »To je prva liga, v kateri se vsaka napaka kaznuje. Izenačujoči zadetek je zame nerazumljiva napaka in neodgovornost našega igralca. Takoj smo bili kaznovani. Napaka v obrambi je enaka kot tista, ko v fazi napada ne izkoristiš priigranih priložnosti. Je pa težko pričakovati, da si jih bomo na vsaki tekmi priigrali toliko kot danes, a jih žal nismo izkoristili,« je po tekmi povedal trener Kranjčanov Anton Žlogar.

Srečanje v Domžalah na nogometnem igrišču ob Kamniški Bistrici med nogometaši Domžal in Aluminija se je končalo brez zmagovalca (2 : 2) in z delitvijo

Nogometaši Triglava (v temnejših dresih) so klonili proti Gorici. / Foto: Tina Dokl

točk. Za Domžale je oba zadetka dosegel Alen Ožbolt, prvega v šesti in drugega v 26. minuti. Vodi Olimpija s 16 točkami, Domžale so tretje (9 točk), Triglav pa

predzadnji, deveti (4 točke). Nogometaši v drugi slovenski ligi so odigrali tekme tretjega kroga. V Radomljah so na tekmi Kalcer Radomlje – Zarica Kranj s 3 : 1 slavili

domačini. Zarico Kranj je v vodstvo popeljal Blaž Poljanec v 32. minuti, nato pa so sledili zadetki domačinov. Marin Roglič je zadel v 34. minuti, Ernest Grvala v 36. minuti, končni rezultat 3 : 1 pa je postavil Anel Hajrič v 88. minuti. Nogometaši Rolteka Doba so gostovali v Brežicah in tekmo z nogometaši Brežice Terme Čatež dobili s 4 : 1. Dvakrat je zadel Martin Cesar, po enkrat pa še Senad Jarovič in Jernej Leskovar.

Tekme prvega kroga so v soboto odigrali tudi nogometaši v tretji slovenski nogometni ligi center, v kateri nastopa kar sedem klubov iz Gorenjske. Rezultati gorenjskih ekip: Bled – Bohinj 5 : 0, Šenčur – Komenda 1 : 1, Rudar Trbovlje – SIJ Acroni Jesenice 2 : 5 in Sava Kranj – Lesce 1 : 1.

Dva poraza Jeseničanov

Jesenice – Za hokejisti Jesenic je konec tedna, v katerem so v manj kot enem dnevu odigrali kar dve pripravljalni tekmi. V soboto so z 1 : 2 izgubili pri Val Pusterii, v nedeljo pa so s 3 : 4 klonili še pri drugi ekipi Celovca.

Košarkarji dvakrat s Hrvati

Kranj – Slovenska košarkarska reprezentanca se bo po pripravljalnem turnirju v Tel Avivu zbrala v Ljubljani. V četrtek jih v Stožicah čaka obračun s Hrvati, s katerimi bodo v petek igrali še za zaprtimi vrati.

INTENZIVNE PRIPRAVE VSEH SELEKCIJ HKMK BLEĐ

Igralci v vseh starostnih kategorijah, katere bodo zastopale HKMK Bled v prihajajočem državnem prvenstvu se že intenzivno pripravljajo na prve tekme. Globoko v fazi priprav je tudi članska ekipa, ki bo letos nastopala v razširjenem državnem prvenstvu, v katerem bodo poleg slovenskih ekip nastopale tudi tri hrvaške ekipe, Zagreb, Mladost in Medveščak, ter dve ekipi iz Srbije, Crvena Zvezda in Vojvodina. Članska ekipa

se je za sezono 2017/18 okrepila z nekaterimi izkušenimi slovenskimi igralci in je odlična kombinacija mladostne igrivosti in izkušenj. Obetamo si dobrih iger in rezultatov, zato ste vladno vabljani na brezplačen ogled tekem v Ledeni dvorani na Bledu. Poleg članske ekipe pa bo HKMK Bled v državnem prvenstvu nastopil z dvema ekipama v kategoriji U12 ter po eno ekipo v kategorijah U14, U16 in U18.

Aktivne priprave HKMK Bled / Foto: Valerij Šahraj

Balinarji na Miljah

Zmagala trojka Janžič-Tonejc-Korošak

JOŽE MARINČEK

Kranj – V soboto je bil na balinišču na Miljah odigran balinarski turnir, posvečen spominu na Andreja Lapanja, ki je bil ustanovni član balinarskega društva Milje. Največ je pokazala trojka Davor Janžič, Dejan Tonejc in Silvo Korošak, ki je v finalu s 6 : 1 premagala trojko BD Logatec in zaslužno osvojila 14. Andrejev memorialni balinarski turnir.

Veliko presenečenje je pripravila trojka BD Huje v postavi Simon Novak, Daniel Rožman in Žare Berra, ki se ji je uspelo uvrstiti med

osem najboljših trojk. Izpadli so šele v četrtfinalu, v katerem jih je izločila trojka domačinov Milje. Turnir je sicer po skrajšani verziji, igralni čas je bil zaradi slabih vremenskih napovedi skrajšan na eno uro, potekal na baliniščih BD Milje, BD Center, BD Primskovo in BD Šenčur, kjer so se odvijala predtekmovalja, osmina finala, četrtfinale, polfinale; finale pa se je odigral na balinišču BD Milje. Tretje mesto je osvojila trojka BD Trata v postavi Gregor Moličnik, Uroš Vehar in Goran Vujanovič, ki je z 2 : 1 v tekmi za tretje mesto premagala domačo trojko Milje.

V zmagovalni ekipi (v rdečih majicah) sta bila tudi Davor Janžič (levo) in Dejan Tonejc. / Foto: Tina Dokl

Mezgec do nove zmage

Slavil je na Nizozemskem. Zmaga tudi za KK Kranj. Polanc in Mohorič na Vuelti.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Kolesar Luka Mezgec, Kranjčan, ki živi v Kamniku, je v petek zmagal na enodnevni dirki evropske serije na Nizozemskem.

Na 195,8 kilometra dolgi preizkušnji v Veenendaalu je v ciljnem sprintu prehitel tri Nizozemce: Wouterja Wipperta, Morena Hoflanda in Larsa Booma. Za kolesarja ekipe Orica-Scott je bila to tretja zmaga v sezoni. Prvo je dosegel na dirki Po Sloveniji, ko je dobil drugo etapo s ciljem v Ljubljani, najboljši pa je bil še na državnem prvenstvu v cestni vožnji v Kranju in okolici. »Ekipa je naredila zares dobro delo. Samo čakal sem, pri oznaki dvesto metrov do cilja

pa napadel. Morda je bilo celo malo prezgodaj, a na koncu je bilo dovolj. Sem v dobri formi,« je bil po dirki vesel Luka Mezgec.

Pretekli konec tedna so se veselili tudi v KK Kranj. Vse njihove kategorije so nastopile na 47. Memorialu Stjepana Grgaca v hrvaškem Ivanu Gradu. Izkazal se je Tadej Logar, ki je pri članih osvojil zmago, šesto na tej dirki za kolesarje kranjskega kluba. Pri dečkih C je bil tretji Enej Božnar Prosen.

Oči svetovne kolesarske javnosti so sedaj usmerjene v dirko po Španiji, ki se je začela v Nimesu v Franciji. Na Vuelti nastopata tudi Gorenjca Jan Polanc in Matej Mohorič (oba UAE Emirates).

Klinarjeva in Cvet najhitreje na Zvohu

Grad – Gorski tekači so se v soboto za naslove državnih prvakov v vzponu pomerili na teku na Krvavec. Nastopilo jih je 75. Na trasi od spodnje postaje žičnice do vrha Zvoha sta v absolutni konkurenci prva pritekla Tina Klinar in Miran Cvet. Za Cvetom sta bila v cilju Timotej Bečan in Domen Potočnik (vsi KGT Papež), za Klinarjevo pa Mojca Koligar (KGT Papež) in Mihaela Tušar (ŠD Nanos Podnanos).

PLANINSKI IZLET: GRINTOVEC ČEZ DOLGE STENE (2558 M)

V izogib običajni poti

»Skrita pot« na Grintovec v izogib Strehi in jeklenicam. Mogočnost gore doživimo z dotikom njegove gole skale.

JELENA JUSTIN

Grintovec, najvišja gora Kamniško-Savinjskih Alp, je iz doline videti skoraj nedostopen. No, če rečem rahlo simbolično. Prek njegove Strehe vodi do vrha množično obiskana, v kopnih razmerah dokaj enostavna pot, ki pozimi sicer lahko pokaže zobe. Tokratni poletni vzpon bomo na prvaka opravili čez Dolge stene, prek katerih je sicer nekoč potekala tudi markirana pot. Vzpon je bistveno zahtevnejši kot tisti čez Streho, tako orientacijsko kot tehnično. Spodnji del je neoznačena pot, zgornji del je zelo zahtevno brezpotje, ki mu pomagajo možici.

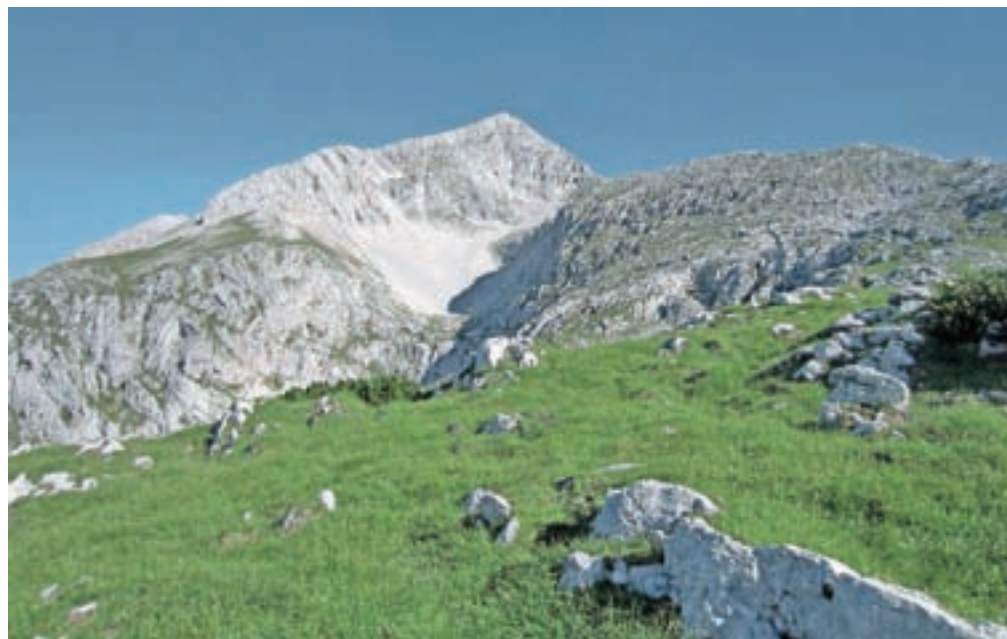

Neoznačena pot, ponekod skoraj brezpotje / Foto Jelena Justin

Izhodišče vzpona je kmetija Suhadolnik v Kokri. Do Kokrskega sedla oz. Cojzove kočice se povzpemo čez Taško. Čaka nas približno dve uri vzpona. S sedla nadaljujemo proti Grintovcu, nato pa pri smerokazu skrenemo desno proti Skuti. Nadaljujemo do t. i. Malih vratc (1970 m). Tik pred predurhom zavijemo levo na neoznačeno stezico, ki se zložno vzpenja po travnatem pobočju. Sem in tja bomo morali celo opaziti kakšno obledelo markacijo izpred davnih časov. Smer vzpona je v tem travnatem delu več kot očitna. Ko prehodimo prvi del Dolgih sten, se nam pokaže Grintovec, povsem

drugačna podoba, kot smo je vajeni. Na desni se svet vertikalno spušča na Velike pode, pod katerimi opazimo Bivak pod Grintovcem. Vse bolj se približujemo vršnemu skalnatemu delu poti, ki je tehnično najzahtevnejši del poti. Čelada je obvezna, saj se bomo gibali po krušljivem svetu, ravno tako trden korak. Začetni vstop je po široki, zagruščeni grapi, ki nas vodi proti grebenu. V spodnjem delu se gibljemo po desni ob skalah, nato pa sledi del gruščja, kjer je potrebna previdnost, zlasti če je kdo za nami. Zavijemo levo, še bolj proti grebenu in ta grapa nas pripelje na greben, kjer nalletimo na možica. Od tukaj dalje sledimo možicem. Bolj se držimo strogega grebena, težji je vzpon, saj lahko nalletimo tudi na alpinistično dvojko. Sledimo možicem in nekako ves čas napredujemo rahlo levo od grebena. Napredujemo s pomočjo rok, skala je odlična, svet, po katerem hodimo, pa zagruščen in nevaren za zdrs. Z malce občutka za orientacijo vidimo logično pot, ki nas vodi proti vrhu Strehe, kjer dosežemo markirano pot nekaj deset metrov pod vrhom Grintovca.

Grintovec nagradi s čudovitim razgledom v samo osrčje Kamniško-Savinjskih Alp; prek grebena Dolgega

Čez Dolge stene proti Grintovcu; zelena trava in skale / Foto Jelena Justin

Vrh Grintovca z Dolgim hrptom, Štruco in Skuto v ozadju / Foto Jelena Justin

hrbta in prek Štruce prideemo do Skute, spodaj so Veliki podi, apnenčasta gorska puščava, tik od Grintovcu je ranjena in krušljiva dama Kočna, pred nami na jugu pa Kalška gora s Kalškim grebenom. Na zahodu je greben Košute in vsi ostali okoliški vrhovi. Veličasten vzpon na

veličastno goro. Vzpon za trajen spomin!

Možnosti za sestop je več, a predlagam, da sestopimo kar čez Streho do Cojzove kočice, od tam pa nazaj do Suhadolnika, kjer nas čaka jekleni konjček. Moram priznati, da sem pred časom prvič sestopala po stari lovski poti, ki se

izogne Taške. A tudi ta pot ni ravno povsem enostavna, zato previdno, predvsem ker je za nami že dolga tura in smo utrujeni.

Nadmorska višina: 2558 m
Višinska razlika: 1657 m
Trajanje: 9 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Pet elementov v TKM – les (2. del)

NENA VEBER,
IMT® & NLP® TRENERKA IN
COACH, ALTHEA® CENTER
ZDRAVJA IN HARMONIJE

Parni organ, ki skupaj z jetri pripada elementu lesa, je žolčnik. Skrbi za skladiščenje žolča iz jeter. Zadolžen je še za prebavo maščob. Po TKM žolčnik skrbi za našo sposobnost odločanja.

V čustveno stresnih situacijah nam žolčnik pomaga k umirjanju. Če smo nagnjeni k pretirano impulzivnemu ali neodločnemu reagiranju, to lahko kaže na neravnovesje energije žolčnika.

Presežek energije lesa se v fizičnih simptomih kaže kot:

- zakrčene, napete, nabrekli mišice, mišični krči (glava, vrat, ramena, boki, roke, noge, stopala)
- migrena, bolečine in napetost v sencih
- poškode ahilove tetive
- išias
- neredna menstruacija
- vrtoglavica, lahko slabost
- motnje vida

- prebavne motnje (zgaga, vetrovi)
- ciste, otekline, izrastki, nagrbnčeni nohti
- rakasta obolenja jeter in prsi
- Pomanjkanje energije lesa se fizično kaže kot:**
- motnje spanja, nespečnost
- kronična napetost v ramenih in vratu
- alergije, seneni nahod, dermatološke alergije, preobčutljivost na hrano
- mišični trzljaji, nemirne noge
- predmenstrualni sindrom (PMS)
- zaspanost, pomanjkanje energije
- nihanja med visokim in nizkim krvnim tlakom
- težave s prebavo (napihjenost, težko prebavljanje mlečnih izdelkov)
- srbečica (oči, sečevodi, zadnjik)

Presežek ali pomanjkanje energije lesa vpliva tudi na naše psihično, čustveno počutje in ravnovesje.

Presežek energije lesa se psihično odraža kot:

- težko se sprostimo, smo pretirano resni
- agresivnost, neobčutljivost za čustva drugih
- razdražljivost, preobčutljivost, izbruhi jeze
- nagnjenost k pretiravanju (deloholiki, »kontrolfriki«, obsedenost z gibanjem)
- zvrčanje krivde na druge
- Psihični simptomi in obnašanje pri pomanjkanju energije lesa se kaže kot:**
- neodločnost, nemoč, brezup
- občutki ujetosti, utesjenosti
- potreba po zunanjih stimulansih (kava, cigarete, sladkor, alkohol, pomirjevala)

ZDRAVJE IN JAZ – PRIJATELJA (33)

- depresija, umik v samoto
- anksioznost, razni strahovi

Urnavanje energije lesa

Prijaznost najprej do samega sebe, potem še do vseh drugih je čarobna paličica, ki osvobaja ujetu energijo lesa, jeter in žolčnika. Primerna za urnavanje energije lesa je tudi energijska masaža (pri prenikanju energiji pomaga nežna

masaža, na primer shiat-su, pri presežku energije pa globoka masaža mišic in veznih tkiv, ki sprošča napete mišice, na primer športna masaža.

Odlični sta tudi refleksna masaža stopal ali masaža glave, osnova pa je vsakodnevno redno sproščanje psihičnega stresa in ustrežna prehrana z rednim gibanjem.

Nov zmagovalec v Bohinju

Gorenjca Janez Mulej in Petra Race sta bila najhitrejša na jubilejni, dvajseti izvedbi Teka štirih srčnih mož okoli Bohinjskega jezera. Posebne pozornosti je bila deležna tekačica iz Kolorada.

MAJA BERTONCELJ

Ribčev Laz – Dvesto petinšestdeset tekačic in tekačev se je v soboto podalo na enajst kilometrov dolgo traso Teka štirih srčnih mož okoli Bohinjskega jezera.

Okoli Bohinjskega jezera tekli dvajsetič

Letošnji tek je bil jubilejni, dvajseti. Start je bil na mostu v Ribčevem Lazu, cilj pa letos ne na prireditvenem prostoru Pod skalco, temveč nekoliko višje v gozdu. Organizatorji iz Športnega društva Avgust Gašperin Stara Fužina so poleg teka okoli jezera pripravili še netekmovalni tek za otroke, pred razglasitvijo rezultatov pa krajši program. Okoli Bohinjskega jezera sta letos najhitreje tekla Gorenjca. Prvič se je med zmagovalce v Bohinju vpisal Janez Mulej (AK Radovljica, 38:00), ki je v absolutni moški konkurenci zmagal pred Petrom Kastelecem (GiBit, 39:46) in Urošem Bertoncljem (Kondor - Koloka, 40:04). Pri ženskah so bile najhitreje tri Petra Race (Taekwon-do Begunje, 48:54), Lea Ružič (DZPSUZM, 49:03) in Monika Topolnik (ŠD Avgust Gašperin Stara Fužina, 49:20). »Na tek okoli Bohinjskega jezera sem prišel prvič. V tem terminu sem se vedno udeležil kakšnega drugega teka, običajno polmaratona v Celovcu. Letos sem se odločil, da pridem pogledat še sem. Bilo je presenetljivo težko. Okoli jezera sem že šel, a peš in med hojo nikoli nisi tako pozoren na traso, bolj gledaš jezero, gozd, naravo ... Med tekom se čez korenine, strugo in kamenje kar zakrčiš. V

Množica tekačev se je podala na pot okoli Bohinjskega jezera. Janez Mulej (številka 560) je vodil od starta do cilja.

drugem delu proge, ko je teren za tek lepši, postane pa že težko. Zmaga je bila časovno kar prepričljiva. Če pridem na tekaško prireditve, tečem od starta do cilja po svojih najboljših močeh, ne glede na to, koliko je kdo za mano. Že od starta sem šel naprej in nihče mi ni sledil. Občasno sem pogledal nazaj, za vsak primer. Prednost je bila dovolj velika,« je povedal Janez Mulej z Blejske Dobrave. Petra Race je v Bohinju vajena zmagovati: »To je bila moja tretja zaporedna zmaga, že od prej pa imam eno ali celo dve. Dobro tečem čez korenine, skačem čez kamenje. To je zame počitek. Znam se zlit s terenom. Tudi doma tečem na podobnih terenih. Pravim, da tečem divje krose. Ta je bil v prvem delu malce manj divji kros, ravnina na koncu me je pa kar utrudila. Nekaj pred ciljem sem po navijanju ugotovila, da je druga ženska nedaleč za mano. Zadnjih štiristo metrov sem

dala vse od sebe,« je pojasnila Racetova, Blejka iz Radovljice.

Racetova ni le tekačica, trenira taekwon-do

Mulej in Racetova sta znana gorenjska rekreativca, ki ju na tekaških prireditvah pogosto vidimo tudi na najvišji stopnički. Njuni športni poti sta precej različni. Prej se je začela pri Racetovi. »Šport me je spremljal že v mlajših letih. Do dvajsetega leta sem trenirala tek na smučeh pri Vinku Poklukarju, potem deset let športno nisem bila popolnoma nič aktivna, zadnjih dobrih deset let pa sem znovala v gibanju. Prej sem tekla vsak dan, sedaj pa morda vsak drugi dan,« pravi 42-letna rekreativka, ki, zanimivo, je teku dodala še trening taekwon-doja: »S septembrom bodo treningi trikrat do štirikrat tedensko. Ambicije imam, je pa vse povezano z leti. Imam določene prednosti in tudi veliko slabosti. Najbolj me mika športna borba. Nisem še tekmovala in komaj čakam.« Še naprej jo bomo videvali tudi na tekaških prireditvah: »Kakšnih ciljev za zdaj nimam, trenirala pa bom resno. Največ mi v teku pomenijo osebni rekordi na stezi, ki sem jih dosegla, ko sem pred leti trenirala pri Svetlani Vujasinu. Popravila sem vse osebne rekorde na 3000 m (10:17), 5000 m (18:12) in 10 000 m (37:55).« Kot pravi, ji rekreacija pomeni sprostitve. »Moram pa priznati, da se mi zadnje čase med tekom vedno manj uspe sprostiti, ker razmišljam tudi o drugih stvareh, ki se dogajajo v življenju. Zato sem našla taekwon-do, kjer moraš

biti osredotočen, sploh pri formah, tako da pozabiš na druge stvari,« je še povedala.

Mulej teče sedem let

Janez Mulej v mladosti ni nikoli treniral kakšnega športa, so pa bili s prijatelji skozni igro veliko v gibanju. »Tečem sedem let. Odločil sem se preizkusiti v posamičnem športu. Dobro mi je šlo in tistega, kar ti gre, se človek drži. Rekreacija mi pomeni veliko. Veliko boljši občutek je, če se dan začne s tekom, sploh poleti, ko uživaš v sončnem vzhodu,« je pojasnil 36-letni tekač. Na teden preteče okrog sto kilometrov. »Treniram po programu. Naredim maksimalno, kar gre. Imam še službo, dve majhni hčerki, zato vedno ne gre. Lani jeseni sem bil poškodovan, tako da je letos cilj, da do tega ne pride. Nastopiti želim na Ljubljanskem maratonu in še na kakšnem maratonu v Italiji,« še pravi.

Po tekmih nahrbtnik na rame in na avtobus

Mulej in Racetova sta bila prvi imeni letošnjega teka okoli Bohinjskega jezera, kar nekaj pozornosti pa je bila deležna Summer Webb iz Kolorada v Združenih državah Amerike. Tridnevne počitnice v Bohinju je zaključila z udeležbo na teku. »Veliko tečem tudi doma. Videla sem, da bo tek, in se prijavila. Tukaj je res lepo, poleg tega mi je všeč v tekaški družini. Na razglasitvi me ne bo, saj nimam več časa. Samo preoblečem se še in grem s prijateljico na avtobus za Ljubljano. Bili sva že na Hrvaškem in Madžarskem, sedaj pa še v Italijo in nato domov,« je pojasnila.

S sankami na kolesčkih

V Kavčkah je potekala mednarodna tekma v sankanju na kolesčkih.

ANDRAŽ SODJA

Jesenice – V soteski Kavčke pod hidroelektrarno in viaduktom v Mostah je bila v nedeljo prav posebna tekma v sankanju na kolesčkih.

Sankanje, ki ga že več kot pol stoletja na Jesenicah goji Sankaški klub Jesenice, pridobiva tudi poletno različico, ki po besedah predsednika Sankaškega kluba Jesenice Klemna Reva združuje vso privlačnost zimskega sankanja s prijetnejšimi temperaturami. Na 584 metrov dolgi progi, ki so jo pripravili na servisni cesti Hidroelektrarne Moste, se je na šesti tekmi pokala Murauer pomerilo kar 45 sankalcev iz petih držav: Nemčije, Avstrije, Švice, Hrvaške in Slovenije. Slovenski tekmovalci so posegli tudi po najvišjih mestih. Žiga Kralj iz

Športnega društva Podljubelj je zmagal v kategoriji šolarjev, Meta Mekina iz Sankaškega kluba Jesenice je zasedla izvrstno četrto mesto v kategoriji deklic, Vid Kralj iz Športnega društva Podljubelj tretje v kategoriji dekčkov, Klemen Rev iz Sankaškega kluba Jesenice pa je bil tretji med člani. Največ zmag so se veselili Avstrijci, tudi pri dvosedi, kjer je bila na startu le ena ekipa.

Kot je povedal Klemen Rev, so s tekmovanjem izjemno zadovoljni, tako s številom tekmovalcev kot tudi gledalcev, ki so spodbujali sankalce. Kot še pravi Rev, je sankanje na kolesčkih izvrsten trening za sankanje na naravnih progah, ima pa svoje značilnosti, saj kolesca dopuščajo več drsenja v zavojih in tako atraktivne vožnje tega zanimivega športa.

Nastopilo je 45 sankalcev iz petih držav.

Tekli tudi v Kranjski Gori

Kranjskogorska desetka je bila letos prvič del tekaške serije Gorenjska, moj planet.

MAJA BERTONCELJ

Kranjska Gora – Na praznični torek, 15. avgusta, so se tekači zbrali v Kranjski Gori na Kranjskogorski 10ki. Tek ima že dolgo tradicijo in poteka v organizaciji Turističnega društva Kranjska Gora. Letos je bil prvič del tekaške serije Gorenjska, moj planet, kot šesti tek po vrsti.

Nastopilo je 145 tekmovalcev, ki so tekli vzdolž kolesarske poti med Kranjsko Goro in Ratečami. Kranjskogorskih

deset kilometrov sta najhitreje pretekla Miroslav Nikolič (Intersport, 33:57,6) pri moških in Maja Peperko (42:33,5) pri ženskah. Sledili so drugouvrščena Davorin Cimermančič (Adria Dom) in Maja Pivk ter tretjevrščena Matic Modic (TK Ljubljana) in Neža Žerjav (ND Rateče - Planica).

V seriji Gorenjska, moj planet bosta še dva teka: Veronikih tek v Kamniku (7. oktobra) in za konec Miklavžev tek v Snoviku (3. decembra).

Za kralja in kraljico Krvavca

Ambrož pod Krvavcem – V soboto, 26. avgusta, bo na Krvavcu tradicionalni, že 12. rekreativni kolesarski vzpon na Krvavec iz Cerklj do Sončka. Merjenje časa bo potekalo do konca asfalta na Jezercih, zaključek kraljevskega vzpona pa bo po okrog dvokilometrskem makadamskem odseku pri brunarici Sonček, kjer bosta okronana tudi kralj in kraljica Krvavca. Razglasitev rezultatov bo na prizorišču celodnevne dogajanja na Plaži na Krvavcu. V sklopu Kolesarskega festivala na Krvavcu v soboto v ŠD Bam.Bi organizirajo tudi pohod na Krvavec. Prijave bodo sprejemali od 8. ure do 9.30 v Piceriji pod Jenkovo lipo v Dvorjah.

Summer Webb: zjutraj je pripravila nahrbtnik za na pot, nato odtekla 11 km, potem pa takoj na avtobus za Ljubljano.

Usklajen nadzor hitrosti

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ta teden bodo policisti v Sloveniji in v večini evropskih držav ponovno izvajali evropsko usklajen postopen nadzor hitrosti, t. i. akcijo Speed (Hitrost). Namen nadzora, ki bo potekal do nedelje, je spodbuditi voznike, naj vozijo previdno in varno. Neprilagojena hitrost je namreč na slovenskih cestah še vedno glavni razlog za prometne nesreče z najhujšimi posledicami. Do 20. avgusta 2017 je

na slovenskih cestah življenje izgubilo 81 udeležencev, v enakem obdobju lanskega leta 89 (devet odstotkov manj). Izmed vseh umrlih je kar 34 udeležencev (v enakem obdobju lani 26) umrlo v prometnih nesrečah, ki so se zgodile zaradi neprilagojene hitrosti, kar predstavlja 42 odstotkov vseh smrtnih žrtev, so sporočili s policije. Policisti bodo poostreno nadzirali hitrost na vseh cestah, kjer najpogosteje prihaja do kršitev in prometnih nesreč, in v bližini šol.

Heroin kar v plastenkah

SIMON ŠUBIC

Domžale – Domžalski policisti so pred kratkim 32-letni slovenski državljanki zasegli kilogram heroina, ki ga je hranila kar v dveh plastenkah. Zaradi utemeljenega suma, da je storila kaznivo

dejanje neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, so 32-letnici odvzeli prostost, kasneje pa so jo s kazensko ovadbo privedli k preiskovalni sodnici Okrožnega sodišča v Ljubljani. Ta je zanjo odredila pripor.

Iz ovinka na nasprotni vozni pas

Domžale – V soboto dopoldne se je pri kraju Krašče v občini Domžale zgodila prometna nesreča, v kateri se je ena oseba huje poškodovala, ena pa lažje. Kot so ugotovili policisti, je voznik osebnega vozila znamke Honda Civic pri vožnji po regionalni cesti iz smeri Moravč proti Krtini izven naselja Krašče iz rahlega desnega ovinka zapeljal na nasprotno smerno vozišče, kjer je trčil v voznico osebnega vozila znamke Renault Clio, ki je takrat pravilno pripeljala nasproti. Voznica je v nesreči utrpela hude telesne poškodbe, povzročitelj pa lažje.

Kravam napoti avtomobil

Velika planina – Kamniški policisti so pred dnevi prejeli prijavo o poškodovanju vozila na poti na Veliko planino. Prijavitelja sta pojasnila, da sta avtomobil parkirala ob poti na planino, ob vrnitvi pa je bila na njem vidna poškodba svetlečih napisov, zadnje registrske tablice in zadnjega brisalca. Z zbiranjem obvestil in ogledom so policisti ugotovili, da so vozilo poškodovale živali, torej krave, ki se pasejo na Veliki planini.

Žejen, a ni imel denarja

Kamnik – V trgovskem centru v Kamniku je pred dnevi varnostnik zalotil pijanega moškega, ki je v trgovini v nahrbtniku zložil šest steklenic različne alkoholne pijače, nato pa je nameraval trgovino zapustiti mimo blagajne. Policisti so zoper nepoštenega kupca ustrezno ukrepali.

Potreboval je tablični računalnik

Kamnik – V soboto zgodaj zjutraj, ko ta še ni obratoval, je v gostinski lokal v Kamniku vlomila neznanca oseba in odtujila tablični računalnik Lenovo. Latnik je ocenil, da mu je vlomilec povzročil za 700 evrov gmotne škode.

Padec videli drugi planinci

Begunje – Med hojo proti Roblekovemu domu se je v četrtek popoldne poškodoval planinec, ki je zdrnil na leseni brvi čez grapo in padel vanjo. Po padcu je v njej obležal. Moškemu so pomagali planinci, ki so takrat prišli mimo in so nesrečo tudi prijavili. S helikopterjem so ga prepeljali jeseniško bolnišnico.

Tovornjakarja kršila predpise

Kranj – Gorenjski prometni policisti so v soboto iz prometa izločili dva voznika tovornih vozil, ki sta kršila predpise o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev. Eden od njiju pri vožnji ni imel zadostnega tedenskega počitka, drugi pa je tovornjak vozil s kartico drugega voznika in tako prikrival dejansko število ur, ko je sam sedel za volanom. Oba so izločili iz prometa, za prekrška pa bodo poleg njiju kaznovali tudi odgovorne in pravne osebe njunih podjetij.

Brez tolerance za prekrškarje

V okolici šol za prekrškarje ni in ne bo nobene tolerance, še zlasti to velja za prekoračitve hitrosti, pred začetkom novega šolskega leta opozarja komandir Postaje prometne policije Kranj Zoran Kužet.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski policisti se že temeljito pripravljajo na začetek novega šolskega leta. Te dni predvsem pregledujejo urejenost šolskih poti ter stanje prometne signalizacije na njih, o odkritih pomanjkljivostih pa sproti obveščajo vzdrževalce cest, da jih bodo lahko odpravili še do prvega septembra, ko bodo otroci šolske poti znova množično začeli uporabljati. Policijske aktivnosti bodo še intenzivnejše prva dva tedna v septembru, ko bodo z radarskimi kontrolami prisotni v okolici šol, podrobneje pa bodo nadzirali tudi izvajalce šolskih prevozov. »Kontrola voznikov ter avtobusov in kombijev, ki se uporabljajo za šolske prevoze, bomo sicer redno izvajali vse šolsko leto. Preverjali bomo tako njihovo pravilno označenost, ali otroci uporabljajo varnostne pasove, ali je število spremljevalcev zadostno, pa tudi spoštovanje predpisov glede uporabe tahografov in podobno,« je napovedal Zoran Kužet, komandir Postaje prometne policije Kranj.

V zadnjih letih število prometnih nesreč z udeležbo otrok ob začetku šolskega leta ne odstopa od preostalega leta, opazajo policisti. »To

lahko pripišemo tudi vsakoletnim opozorilom staršem in drugim voznikom, ki jih pred koncem poletnih počitnic objavlja policija in druge organizacije, odgovorne za varnost cestnega prometa. Predvsem se morajo vsi zavedati, da so otroci nepredvidljivi in energični. Tudi če otrok lepo hodi po pločniku, se lahko hitro zgodi, da se zamisli in zaigra ter pri tem stopi na cesto,« ugotavlja Kužet. Voznikom je zaradi nenehnih opozoril previdnost v prvih šolskih dneh nekako že prišla v kri, žal pa jim kasnejše koncentracija še vedno nekoliko popusti, zato policisti tudi med letom varnost otrok na poti v šolo in domov zagotavljajo z rednimi radarskimi kontrolami. »Pri tem moram poudariti, da če jo druge vozniki za manjše kršitve cestnoprometnih predpisov še lahko odnesejo le z opozorilom, pa v okolici šol za prekrškarje ni in ne bo nobene tolerance, še zlasti to velja za prekoračitve hitrosti,« še opozarja. Letos se je sicer v nesrečah huje poškodovalo šest otrok (pešec in pet kolezarjev), starih do 14 let.

Policisti priporočajo, da se starši še pred začetkom šole z otroki, zlasti iz začetnih razredov, sprehodijo po šolski poti, da se po poletnem premoru spet seznanijo z največjimi nevarnostmi in tudi

Komandir prometne policije Zoran Kužet: »Otroci so v prometu nepredvidljivi.« / Foto: Simon Šubic

obnovijo znanje pravilnega ravnanja v prometu. Za malčke, ki obiskujejo vrtce in prvi razred osnovne šole, je sicer obvezno, da jih na poti v šolo in iz nje spremlja polnoletna oseba, kasneje so lahko spremljevalci tudi starejši otroci, zakon pa za učence prvega in drugega razreda predpisuje tudi uporabo odsevnika in rumene rutice. »Ko otroka spremljamo peš v šolo ali pa ga peljemo z avtomobilom, je vedno priporočljivo, da jim med potjo redno razlagamo prometna pravila in jih seznanjamo z nevarnostmi v prometu, saj bo slej ko prej prišel dan, ko bodo morali sami iti v šolo. V vozilu je treba otroka obvezno pripenjati, ga na to vedno opozarjati in

nikoli popuščati. Priporočljivo je tudi, da tudi med vožnjo starši komentirajo obnašanje drugih šolarjev, ki gredo peš v šolo, da svojemu otroku povedo, kaj je prav in kaj ni. Take stvari si otroci zagotovo najbolje zapomnijo,« svetuje Kužet. Ob tem dodaja, da se na Gorenjskem vsako leto izboljšuje tudi varnost šolskih poti, trenutno pa je za šolarje najbolj nevarna pot za nekdanjo Verigo v Lescah, ki je ozka, brez pločnika, na njej pa je veliko tovrnega prometa.

Policisti bodo v prvih šolskih dneh tudi sami obiskovali vrtce in šole ter otroke seznanjali s cestnoprometnimi pravili in varno hojo ali vožnjo s kolesom po cesti.

Predvsem tujci slabo opremljeni

Policisti so v petkovi gorski preventivni akciji ugotovili, da so predvsem tuji planinci neprimerno obuti in opremljeni, medtem ko je bila večina slovenskih planincev zelo dobro opremljena.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Policisti in nadzorniki Triglavskega narodnega parka (TNP), ki so v petek v preventivni akciji na gorski turi Planina Blato–Planina pri jezeru–Sedmera jezera–Komarča–Savica pozivali planince k večji previdnosti v gorah, so predvsem na poti proti Komarči naleteli na približno štirideset planincev, zlasti tujcev, ki so bili neprimerno obuti in opremljeni, štirje so v športnih copatih načrtovali celo vzpon na Triglav. »Največ je bilo takih, ki so se vzpenjali v nizkih športnih čevljih. Nekateri celo z gladkim podplatom, ki je kvečjemu primeren za poletno hojo po mestu, nikakor pa ne za gibanje po gorskih poteh, kjer taka podlaga ne zagotavlja nikakršnega oprijema in je za

poškodbe ali nesrečo dovolj že majhen zdrs,« so sporočili s Policijske uprave Kranj. Med preventivno akcijo na Sedmerih jezerih so na prepoved kovanja v TNP opozorili deset kopalcev, na območju Vrat pa tri osebe zaradi nedovoljenega kampiranja.

Med planinci je bilo v petek tudi več takih, ki se na pot tudi drugače niso dobro pripravili, saj so se za pot v gore odločili po trenutnem navdihu. »Posledica so slabša obutev, pomanjkanje tekočin, ideje, da se bodo npr. na Komarči osvežili v vodi,

torbice namesto nahrbtnikov, majhni nahrbtniki brez opreme, rezervnih oblačil, nekateri so hodili brez majic. Mnogi tudi niso razmišljali, po kateri poti se bodo vračali ali pa so se v gore podali šele v popoldanskih urah in podobno. Tiste, ki so se z neprimerno obutvijo vzpenjali proti Komarči, sta policist in nadzornik tudi napotila na uporabo manj zahtevne poti za spust. Štirje tujci so v športnih čevljih načrtovali celo vzpon na Triglav in prenočevanje pod goro,« je odkrite napake večinoma tujih planincev nanizal Bojan Kos, predstavnik za odnose z javnostmi Policijske uprave Kranj. Kot je dodal, so bili izrazito nasprotje slovenski planinci, ki so bili največini zelo dobro opremljeni in bistveno boljše pripravljene od tujcev.

Dobra priprava na pot ter primerni obutev in oprema so osnovni pogoji, da se bomo z gora vrnila zdravi in celi (slika je simbolična). / Foto: Gorazd Kavčič

Cvetje v jeseni ne neha cveteti in nič ne kaže, da bi kdaj ovenelo. Brali so ga že pred sto leti in ga še, videli smo ga na filmu in na gledališkem odru, zdaj se ponuja celo kot muzikal. Vse to je znano. Kakšno pa je ozadje te stoletne zgodbe?

Cvetje v jeseni cveti že sto let

MIHA NAGLIČ

Cel svet pozna Grimmovo pravljico o Janku in Metki, Slovenci pa imamo »pravljično« zgodbo o Janezu in Meti za odrasle, splošno znano pod naslovom Cvetje v jeseni. Zakaj pravljično? Zato, ker je ostala v pravljici, zaradi smrti glavne junakinje se je končala v ljubezni in poetično in se ni nadaljevala v prozi vsakdanjega življenja. Zacvetela je in nikoli ovenela. Zacvetela je, »kakor pride včasih kako cvetje v pozni jeseni. Sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet«. V intervjuju z dr. Miranom Hladnikom v teh Snovanjih in/ali iz njegove razprave na spletu pa izvemo, da smo si naslov te zgodbe ves čas napačno razlagali. Večinoma smo mislili, da izraža pozno oziroma jesensko cvetenje glavnega junaka, ki naj bi bil za glavno junakinjo veliko prestar. Koliko pa je bil star ta Janez, ko se je hotel ženiti pri Meti? Kar ali le 38 (z besedo: osemintrideset) let. Marsikateri junak(inja) danes pri teh letih živi še pri starših in o morebitni osamosvojitvi in poroki šele razmišlja.

»Nenavadni zaključek povesti vzbuja v bralcu dvom glede razlogov, ki jih zanj navaja pripovedovalec. Z današnjega stališča bi bilo lahko moteče, da je nevesta njegova sorodnica, bratrančeva hči (mala nečakinja), vendar si ne ljubimca ne okolica s tem ne belijo glave. Najsumljivejše so junakove in pripovedovalčeve lamentacije o preveliki starostni razliki med ljubimcema, skratka, da je ženin Janez prestar. Pa poglejmo: Meta jih ima 17, Janez pa 38. Dvajset let razlike res ni malo, vendar nič posebnega za konec 19. stoletja, ko se zgodba odvija. Ker je v povesti obilo

avtobiografskega, je dovoljena naslednja vzporednica. Tavčar, ki se je ženil leta 1887, pri svojih 36 letih, je bil 17 let starejši od neveste Franje Košenini, ki jih je tedaj štela 19 ... Junakovih 38 let nikakor ni mogoče imeti za "jesen življenja", ampak kvčjemu za njegov "poldan", in naslov povesti že ne more meriti nanje. Nad svojo starostjo sicer jamra Janez tako, kot je v njegovih letih jamral Tavčar, a ni prav verjeti ne enemu ne drugemu, saj Janez vendar premaga mlajše v košnji in pretepu, vitalni Tavčar pa je po poroki šele vstopil v svoje najbolj aktivno obdobje. Junakove tožbe zaradi starosti so le kamuflaža (krinka, alibi, izgovor, sprenevedanje), ki prikriva pravi pomen naslovne metafore "cvetje v jeseni".«

Kdo je torej cvetel v jeseni? »Na kaj bi lahko meril naslov povesti, če ne na ljubezen v poznih letih? Preverimo, v kakšnih zvezah se pojavljata besedi cvetje in cveteti.

Niz "cvet" zapiše Tavčar 27-krat, konkretno govori o hudičelah (rododendronu), murkah, jagodovem cvetu, ženinčku (zvončku), zvezdicah (planikah), in Kristusovih srajčkah; zadnje štiri so bele barve in asociirajo na nedolžnost. Kako je izbral med cvetjem, da bi bolje ustrezalo simbolnemu sporočilu, je videti iz sprememb v rokopisu. Nihal je med cvetjem rdečih jagod in Kristusovih srajčk in se naposled odločil za slednje. Te najde Meta pozno jeseni, ko ne cveti nobena druga roža več, na Blegošu, v trenutku, ko ji Janez razodene svoje načrte. Ker se Janez s temi rožami izrecno primerja, smemo trditi, da so naslovno "cvetje v jeseni" rože z imenom Kristusove srajčke.«

Kristusove srajčke? »Botanično ime Kristusovih srajčk je močvirska samoperka ali močvirska mirta ... Menda so jo študentje poklanjali svojim izvoljenkam, od tod nemški sinonim Studentenröschen.

Latinsko se ji reče *Parnassia palustris*, "močvirska parnasovka", angleško pa grass of Parnassus. Roža ima en sam srčasto oblikovan stebelni list (zato še en nemški sinonim Sumpf-Herzblatt) in en sam bel cvet. Srčasti stebelni list se povezuje z Metino srčno hibo, roža pa ustreza Meti tudi s svojim zdravilnim učinkom, saj jo v trenutku ljubezenskega razburjenja pomiri. Še bolj verjetno pa se zdi, da jo je Tavčar izbral zato, ker je s svojim latinskim imenom in cvetenjem v jesenskem času simbolizirala njegovo pozno literarno dejavnost. Ker *Parnassia palustris* priziva v zavest grško goro pesnikov Parnas, imamo lahko Cvetje v jeseni za avtopoetski naslov. Ne nanaša se torej na 38 junakovih let, ampak na 66 pisateljevih let. Naslov razodeva, da je Tavčar v ljubezensko zgodbo vpletel zgodbo svoje pisateljske ambicije, kar je v pogovoru z Izidorjem Cankarjem tudi priznal.

V pozni ustvarjalni izbruh so ga "prisilili več ali manj politični nagibi", to je občutek, da so ga njegovi mlajši strankarski kolegi zaradi starosti že odpisali, še bolj pa to, da pri Ljubljanskem zvonu ne računajo več na njegovo literarno sodelovanje: "Moja samoljubna zavest pa je, da take reči silno nerad poslušam. Zatorej sem napisal Cvetje v jeseni". Tavčar je povest napisal, da bi dokazal svojo pisateljsko kondicijo in vitalnost.«

Dr. Hladnik nam tako kot pronicljiv literarni preiskovalec razloži, za kakšno oziroma čigavo cvetje gre. Njegovo razlago navajamo za boljše razumevanje naslova in njegovega zgodovinskega ozadja. Zgodbe same, ki se dogaja na gorenjskem jugu in smo zato Gorenjci nanjo še posebno ponosni, to razkritje nič ne spremeni. Kar najprej naj še cveti.

Vir: Miran Hladnik, *Cvetje v jeseni*, spletna objava: <http://lit.ijs.si/cvetje.html>

Cel svet pozna Grimmovo pravljico o Janku in Metki, Slovenci pa imamo »pravljično« zgodbo o Janezu in Meti za odrasle, splošno znano pod naslovom Cvetje v jeseni ...

Cvetje v jeseni: Kristusove srajčke ali močvirska samoperka (*Parnassia palustris*). To cvetje je metafora za pisateljevih 66 in ne za Janezovih 38 let. / Foto: Wikipedija

Ob stoletnici Cvetja v jeseni se spodobi, da iz njega tudi kaj preberemo. Izbrali smo nekaj odlomkov iz povesti in iz besedil, kjer se o Cvetju v jeseni govori. Uživate v branju.

Cvetke iz Cvetja v jeseni

MIHA NAGLIČ

Za tiste, ki ste vsebino povesti že nekoliko pozabili, jo najprej čisto na kratko obnovimo. To storimo tako, da povzamemo lika glavnih junakov, Janeza in Mete. Ja, brez »Janka in Metke«, ki sta sicer Grimmova (»Hänsel und Gretel«), tudi v slovenskem pravljicarstvu ne gre.

Janez in Meta

Janez je prileten ljubljanski odvetnik, prvoosebni pripovedovalec. »Mestnim gospe, Marici, Mici in Dinci, očita, da se mestna dekleta možijo preračunljivo, ne vedoč nič o pravi ljubezni. V poduk jim pripoveduje o viharni ljubezni svojega Življenja, "ki je prišla pozno /.../ kakor pride včasih kako cvetje v pozni jeseni. Sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet." Pri osemindesetih, na življenjski prelomnici, se sit mestnih ženskih spletk ter željan oddiha v neokrnjeni naravi in med neponarejenimi ljudmi po nasvetu zdravnika rade volje odzove vabilu sorodnika Boštjana Presečnika, kmeta na Jelovem brdu. Še vedno čil in kos kmečkemu delu je v veliko pomoč: v kozji rog uže tuji domačega hlapca Daniela, v pretepu pa hitro opravi z napihnjanimi Posavčevimi fanti. Nedolžno druženje z Meto, mlado Presečnikovo hčerjo, kmalu

preraste v skrito medsebojno ljubezen. Nekoč, ko je Meta huda nanj, misleč, da se je spogledoval s krčmarjevo hčerko Katinko, celo vasuje pod njenim oknom. Delo ga kmalu pokliče v Ljubljano. V skrbeh, ali bi se Meta navadila na mestno življenje, pa tudi zaradi razlike v letih, se odloči počakati z ljubezensko izpovedjo še leto dni. Toda tedaj pride v mesto Daniel in kmet Mlačan, ki želita po zaslužek v Ameriko. Na prodaj ponudita Mlačanovo posestvo in Janez po krajšem razmisleku (z Meto želi živeti kot kmet) ponudbo sprejme. Vrne se na Jelovo brdo in tam za poroko dobi blagoslov staršev. Na samem spregovori z Meto: ta privoli, a ji od hudega vznemirjenja odpove srce. Potrta Janez ostane, zvest njenemu spomenu, samski.«

Meta je mlada hči kmeta Boštjana Presečnika na Jelovem brdu. »Kljub prepričanju njenega očeta, da še ne ve, "čemu smo možki na svetu", se zaljubi v mestnega sorodnika Janeza, priletnega odvetnika, ki pride k Presečnikom na daljši oddih. Razlika v letih je ne skrbi: listek s šaljivo pesmico, ki svari mlada dekleta pred možitvijo s starci, na medenem srcu, Janezovem darilu, odvrže. Ljubezni si, čeprav zanj vedo že vsi, ne upa izpovedati: pokaže le ljubosumnost (Janeza pride huda iskat v gostilno, ko se ta zadržuje v klepetu z gostilničarjevo

Milena Zupančič kot Meta v filmu Cvetje v jeseni, 1973 / Foto: Promocijsko gradivo

hčerjo Katinko), Janezu pa zvito govori, da bi mu v mestu lahko pomagala "kakšna" sorodnica. Ko mora Janez oditi v Ljubljano, se v slovo poljubita. Umre od sreče: ko se Janez predčasno vrne in jo zasnuje, ji od vznemirjenja odpove srce. Zdravnik pojasni, da je bil zaradi prirojene srčne napake zanj smrtno nevaren vsak stres.«

Cvetke iz Cvetja

Antološki je pisatelj opis pokrajine, v kateri se povest dogaja in v kateri je tudi sam preživel svoje otroštvo. Jelovo brdo bi lahko bili obe Žetini, Gorenja in Dolenja. »Jelovo brdo! Ravno pod Blegošem tiči mala ta vasica sredi rodovitne ravnine, kjer prideluje prebivalstvo svoje življenjske potrebščine. Češnja je glavno drevo in spomladi je krajina povita z belimi vencami. Tudi oreh je tu domačin in sad njegov slovi po vsem pogorju. / V tem pogorju sem preživel otroška svoja leta, kakor živi mlada ptica v gnezdu. Živeli smo kakor kos narave, in še obleke nismo imeli. V tisti dobi je v našem pogorju še cvetela navada, da otročaj, dokler ga niso poklicali v šolo, ni dobil svojih hlač. Nosili smo dolge, do peta segajoče srajce in, kjer smo se igrali, je bilo videti iz dalje, kakor bi se na kupu valjale umazane vreče. Če je sneg zapadel, so se valjale te vreče boste po snegu in tu in tam podrgnile s krvavo kožo po ledu. Ko je prišla rahla

pomlad, staknili smo vsako ribo v vodi, in v gozdu ga skoraj ni bilo gnezda, da bi ga ne zasačilo naše oko, bodisi na zemlji pod grivo bodisi visoko na veji ob deblu. Pisani pinož, rumeni strnad in zlata taščica – pri nas pravijo tej drobni živalci "šmarnica" – nobeden ni mogel skriti zakonske svoje posteljice pred nami. Bili smo del narave in nehote smo občutili, da pripadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki zraste na slemenu Mladega vrha. Z naravo smo skupaj zrastle in eno smo se čutili z njo! Zatorej me sili vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo noge nosile! Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljaj ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je nosila ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili krese, kjer smo lovili rake-koščake ali tolkli kozo "pod novim cesarjem gor in dol"! / Vsi ti spomini ti mrgole pred dušo, telesu pa je, kakor bi se kopalo v bistri in okrepčevalni vodi.«

Klasičen je tudi Tavčarjev opis Blegoša, poljanske rodovne gore. »Med slovenskimi gorami naš Blegoš ni velikan! In ne obdaja ga veličastnost, katera obdaja naše snežnike in katere je že nekoliko deležen sosed Rakitovec. Obdaja ga samo ponižna lepota skromne slovenske planine, katera ne pozna večnega snega, ne neplodnih mlevov in ne divjih prepadov. Ali vzlic temu

v svoji skromnosti stotero poplača truda polno pot, katero si moral prehoditi do tratnate njegove strehe. To sva občutila z Meto, ko sva obstala na vrhu. Do svojega sedemnajstega leta je žive-la v vznožju pod Blegošem, a do danes še ni bila na njem. Če bi po vaseh okoli Jelovega brda povpraševali, bi se takoj izkazalo, da vsaj dve tretjini prebivalstva še nikdar ni bilo na Blegošu. Naši kmetje hodijo pač le tja, kamor jih vodi delo! / Meta se ni mogla oddahnuti, tako so jo bili prevzeli vtisi lepega razgleda. Nebo sicer ni bilo prav jasno in sapa je podila oblake nad vrhom, da so kakor ovce hiteli proti jugu. Gorenjski in kamniški snežniki so se kazali v vsej svoji čistoti. Od Triglava pa do Ojstrice sem ji moral naštetiti vse bele očke in navesti njihova imena. Odprl se je svet, o katerem se Meti do danes še sanjalo ni! / Pravijo, da se proti jugu vidi Jadransko morje. Bil sem mnogokrat na Blegošu, ali morja nisem nikdar ugledal. Danes se je daleč tam spodaj nekaj kadilo; vzlic temu je dekleta trdovratno trdilo, da natančno razločuje modro morje. / Nato sva se ozr-la k strani, kjer leži bela slovenska Ljubljana. Kdor ima dobro oko, lahko opazi Ljubljanski grad, ali jaz ga nisem mogel nikdar opaziti. Mogoče pa je, da ga je Meta z bistrim očesom vendarle opazila. Spregovorila je: "Tam je torej Ljubljana, kjer ti staneš." Zamislila se je in pri tem se je morda zavedala, da

»V Bologni je bilo, ko sem koprnel pred Rafaelovo podobo svete Cecilije! Naša Meta je imela obraz te svete Cecilije. Čarobni vtis pa so povečevali svetli, na rdeče spominjajoči lasje, ki so v debelih kitah težili sveto Cecilijo z Jelovega brda ...« (I. Tavčar)

Polde Bibič kot Janez v filmu Cvetje v jeseni, 1973 / Foto: Promocijsko gradivo

BERILO

Snovanja

v kratkem odidem.«

Nepozabne in za politično rabo večkrat (zlo)rabljene so hvalnice slovenskemu kmetu, kmetici in narodu. »Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.« / »Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki ogarana in odrgnjena vozaari po andaluškem skalovju! Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož preveč v pivnici ne znosil, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina skupaj ostala! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane!« / »Eno je glavno: Naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar ne usahnejo! V to moramo delati vsi, na to moramo misliti takoj, ko se zavedamo življenja, misliti takrat, kadar se odločimo za poklic, in predvsem tedaj, kadar se ženimo! Kdor se ženi, naj se ženi tako, da mu bo zakon oklep, ki ga še bolj zveže z domovino, in otroke naj rodi, ki bodo pomnožili slovensko vojsko in armado slovenskih delavcev!«

Tavčar proti Preglju

Izidor Cankar je pred prvo knjižno izdajo svojih Obiskov v letu 1920 obiskal tudi Tavčarja. In ga vprašal: »Kako da ste jeli zadnji čas slovstveno zopet tako mnogo delati?« Tavčar je odgovoril, kakor sledi. »Skoraj bi odgovoril, da so me k temu prisilili več ali manj politični nagibi. V stranki, kateri pripadam – tukaj pač ne izdam nikake tajnosti, ker je stvar notorična – se je ločitev "starinov" in "mladinov" izvedla tako ostro, kakor ne v nobeni drugi stranki. "Starini" prepočasno umiramo, "mladi" pa prehitro rastejo. Ti zadnji so prepričani, da so "starini" samo še škodljivci in da je prva naloga stranke, da se iztrebijo iz nje. Tudi je razširjeno mnenje, da smo stari ljudje podobni rastlini, ki se je posušila na pašniku, in sicer od korenine do vršička. "Starini" pa zopet zastopamo mnenje, da "mladini" ničesar ne vedo, da se vtikajo v stvari, o katerih nimajo pojma, in da morajo stati pod gotovim

nadzorstvom. Krivda bo brez dvojbe na obeh straneh, ali na obeh straneh se bodo prepričali, da bo treba kompromisa, ker nobena stranika brez izkušenih starejših mož in brez ognjevitosti obstajati ne more. Ali vse to ne spada sem, vendar pa "mladinov" in "starinov" tudi tukaj nisem mogel prezreti. – Ko je prišel "Ljubljanski Zvon" v druge roke, se mi je prineslo na uho, da na moje sodelovanje več ne računajo, ker sem v slovstvu popolnoma onemogel – to se pravi: še bolj kot v politiki. Moja samoljubna zavest pa je, da take reči silno nerad poslušam. Zatorej sem spisal "Cvetje v jeseni", sedaj pa pišem "Visoško kroniko". Po "Cvetju v jeseni" sem nekaj počival, pa so me zopet razdražili. V tem primeru ne politični moji somišljeniki, temveč pripadnik Slovenske ljudske stranke. Nekaj mesecev je naše slovstvo posebno čvrsto poganjalo tako imenovane "misli", oziroma "aforizme". V "Domu in svetu" čitam nekega dne aforizme g. dr. Preglja, ki ga osebno ne poznam. Priobčil je svoje "misli" in med drugimi je priobčil tudi to "misel", da "naj ga Bog obvaruje, če je enkrat dosegel petdeseto leto svojega življenja, da bi še kaj pisal ali pisaril." Ta "misel" me je zopet podkurila – in par dni pozneje sem že zadel pisati ali pisariti "isoško kroniko." / Z g. dr. Pregljem se morada ne bova prepirala: če bo moj spis potrdil resnico njegove slovstvene dogme, mu to gotovo ne bo v škodo; če ne, sodim o gospodu profesorju, da zaradi tega tudi ne postane nesrečen, ker vsako pravilo dopušča to ali ono izjemo!«

Pisatelj Ivan Pregelj je torej zatrdil, da po 50. letu ni več mogoče napisati nečesa vrhunskega. Tavčar mu je dejavno oporekal tako, da je v svojem 66. letu objavil sveže napisano Cvetje, dve leti pozneje pa še Visoško kroniko. Književno je torej cvetel v jeseni.

Meta, Tavčarjev lepotni ideal

Tavčarjeva dela so nabita z erotičnim vzdušjem. Temu bi težko kdo oporekal. Vprašamo se raje, od kod ta erotika izvira. »Erotika vzkali v Tavčarju že zelo zgodaj, in to iz religioznosti.« To je trditev Marje Boršnik. Kot je pri njej običajno, poišče avtorica tudi tej domnevi potrdila v Tavčarjevih delih. Najprej v pismu, ki ga je 4. avgusta 1886 pisal svoji izvoljenki iz (Rogaške) Slatine v Ljubljano. »Premila moja Franica!

Poljane nad Škofjo Loko, nad njimi Blegoš; razglednica iz leta 1937. Takrat je na Visokem še živel Tavčarjeva družina. / Foto: Wikipedija

Obljubil sem Vam, pisati o ljubezni, pisati Vam o moji ljubezni ... Povedati Vam hočem zgled svojega življenja! Ko sem bil star 14 let, zahajal sem doma še v cerkev. Na desni strani v zidu napravili so bili tedaj novo mater Božjo. Imela je rožnat obrazek, a v beli roki držala je malo rudeče srce ter ga tiščala na svoje prsi. Okrog nje naslikane so bile palme in druga tropična drevesa s širokimi peresi. Tudi so prižigali vsako nedeljo obilo lučic, da se je vse žarilo po steni. Vidite v to mater Božjo sem bil pol leta prav resno zaljubljen! Sanjal sem o nji, in gojil sem vročo željo, da bi vmerl, ter se tako združil z njo, ki mi je bila tedaj vzor vse ženske lepote. Nekega dne pa sem se hipoma prebudil. Nekdo je namreč trdil, da je tista mati božja podobna Županovi Ančiki, dekletu, ki ni bilo ne lepo ne grdo, a toliko leno, da ni bilo za drugega uporabiti, nego, da je pasla kokoši po vertu.

Ivan Tavčar v letih, ko je napisal Cvetje v jeseni; fotografija Avgusta Bertholda. / Vir: Album slovenskih književnikov, 1928

V mojem srcu pa je slana pobrala ljubezen in bilo je nekaj časa prazno in nesrečno: poteptani so bili vzori, in na njihovem mestu stala je lena Ančika, ki je bila v resnici podobna tisti materi Božji. Tako prebujenje je grozno, in komur je dano, si ga več nazaj ne želi.«

Enako trditev – da se mu je prva ljubezen prikazala v podobi Matere Božje – ponovi Tavčar tri desetletja pozneje, v Cvetju v jeseni. Tu je njegova junakinja Naša gospa z Gore. »V zidu za oltarjem je bilo napravljeno okno iz rumenega stekla in, kadar je sonce zasijalo, je bilo videti Marijo, kakor bi se kopala v samem zlatu. Po moji takratni sodbi se sploh ni moglo na svetu kaj lepšega nahajati. / Ko je nato stopil pred oltar mašnik v srebrnem plašču, ko se je po božjem hramu kadila vonjava in so na koru zapevke, sem bil trdno prepričan, da prebiva v naši sredi Bog in da bo njegova mati zdaj in zdaj stopila s trona, ki

Ivan Tavčar v letih, ko je že nekoliko odcvetel; karikatura Hinka Smrekarja iz leta 1912.

/ Vir: D. Globočnik, 12 jeznih mož, 1997

je bil obdan z rumenimi sončnimi žarkmi ...« Kakor se je v rani mladosti začelo, se je na starost ponovilo. Ko opisuje Metino lepoto, jo primerja s podobo svete Cecilije. »Na obraz ji je padala polna svetloba. Kako naj vam, ljube prijateljice, popišem ta obraz? To je ravno: ne da se popisati! Pogledal sem jo, ali takoj je odmaknila oči ter jih je dvignila proti stropu. Prešinila me je misel: ta obraz, nebeški Rafael, se je moral nekdanj že zibati pred tvojim duhom! In res, v Bologni je bilo, ko sem koprnel pred Rafaelovo podobo svete Cecilije! Naša Meta je imela obraz te svete Cecilije. Čarobni vtis pa so povečevali svetli, na rdeče spominjajoči lasje, ki so v debelih kitah težili sveto Cecilijo z Jelovega brda ...«

Meta je torej lepa kot svetnica in že zato nekako ne sodi v zakon s priletnim in pomeščanjenim sorodnikom, ki bi rad v jeseni svojega življenja še malo cvetel ...

Viri: Klemen Lah, Andreja Inkret, Slovenski literarni junaki, Mali leksikon, Ljubljana, 2002. / Ivan Tavčar, Cvetje v jeseni, 1917: <http://lit.ijs.si/cvetjev.html> / Izidor Cankar, Obiski, Ljubljana, 1920

Pregelj je trdil, da po 50. letu ni mogoče napisati nečesa vrhunskega. Tavčar mu je dejavno oporekal tako, da je v svojem 66. letu objavil sveže napisano Cvetje, dve leti pozneje pa še Visoško kroniko. Književno je torej cvetel v jeseni ...

Kaj je pomenilo Tavčarjevo Cvetje v jeseni spomladi 1917, ko je bilo prvič objavljeno? In kaj nam pomeni sto let pozneje? Zakaj je še vedno tako priljubljeno? Kaj pomeni naslov te povesti? Na ta in še druga vprašanja odgovarja priznani slovenski literarni zgodovinar in gorenjski rojak.

Kdo je cvetel v jeseni – Janez ali Ivan?

DR. MIRAN HLADNIK, LITERARNI ZGODOVINAR, PROFESOR SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI
NA FILOZOFSKI FAKULTETI V LJUBLJANI

MIHA NAGLIČ

Tavčarjevo Cvetje v jeseni, prvič natisnjeno spomladi 1917, je gotovo eno najbolj priljubljenih slovenskih literarnih besedil. Kam bi ga uvrstili po žanru?

»Cvetje v jeseni je lepa kmečka povest, kakor jih je znal pisati Tavčar že v svojih mladih letih. Če bi hoteli biti natančnejši, bi rekli, da je idilična kmečka povest. Ker se Janez in Meta v enem poglavju povzpeta na Blegoš, se spogleduje še z žanrom planinske povesti, zaradi bobnečih patriotskih izjav pa tudi z žanrom domovinske povesti.«

Leto 1917 je bilo zelo dramatično. Največja svetovna vojna dotlej je na vrhuncu, v Rusiji se zgodi revolucija, pri nas zmagoviti preboj »naših« pri Kobaridu ... In sredi te norije Tavčar napiše in objavi idilično kmečko povest. Je to protislovno dejstvo zgolj naključje?

»Ne, idila sredi vojne ni naključje. V časih velikih zgodovinskih stisk je literatura poskušala delovati tolažilno, blažilno, bralca je trgala iz krute vsakdanjosti in ga vabila v lepše fiktivne svetove, ponujala mu je podobe nekonfliktnih medčloveških odnosov in recepte za njihovo doseg. Predvsem med drugo svetovno vojno je naraslo število idiličnih kmečkih povesti, ki so bile povrh precej obsežnejše od predhodnih, kot da bi hotele vzpostaviti vzporedni svet, v opoziciji in v ravnotežju z vojnimi grozotami. Tik pred zgodovinskimi kataklizmami so povesti in romani s svojimi tragičnimi konci svarili pred katastrofičnimi družbenimi razpleti in skušali odvrniti od obnašanja, ki je vodilo v katastrofo. Ko so zagrmeli topovi, ko so začela prihajati sporočila o mrtvih svojcih in ko je bilo vse v ruševinah, pa so romani in povesti opogumljali za obnovo in vzbujali socialna upanja.«

Prebral sem vaš odlični članek o Cvetju v jeseni na spletu, povezavo nanj dodajam na koncu tega pogovora in ga priporočam najinim bralcem v dopolnilno branje. Najbolj lucidna se mi zdi vaša razlaga »enigmatičnega« naslova. Za čigavo oziroma katero »cvetje« gre?

»Z naslovom Cvetje v jeseni v šoli običajno na hitro opravijo, češ da pomeni ljubezen na stara leta. Tavčar je k tej razlagi pomagal s stalnim spominjanjem na junakova leta oziroma na veliko razliko v letih med zaljubljenca. Zraven pa ta zaljubljeni "starec" Janez premaga vrstnike v košnji, pretepe tri mlajše fantine in zdravnik mu pove, da je pri svojih osemtridesetih praznoprav na višku moči, v najboljših moških letih in nikakor še ne v "jeseni življenja". Zakaj bi svaril pred starostno nesimetričnimi zvezami, ko pa so bile tedaj običajne? Natančno branje razkrije, da ima naslovno cvetje čisto konkretno ime, to so Kristusove srajčke, ki jih nabere

Meta ob vrnitvi z Blegoša. Slovensko botanično ime te jesenske rože je močvirska samoperka ali močvirska mirta, latinsko pa *Parnassia palustris* ali, če bi ga dobesedno prevedli, močvirska parnasovka. Parnas je grška gora pesnikov in parnasovka v naslovu ne more biti nikakršno naključje: cvetje v jeseni se nanaša bolj na Tavčarjevo pozno literarno dejavnost, na njegovo ustvarjalno pocvitanje, kot na ljubezen njegovega junaka Janeza. Ko je pisal Cvetje v jeseni, je štel 66 let in na vprašanje, zakaj se je na stara leta lotil pisanja, je prostodušno priznal, da je hotel dokazati, kako še ni za v staro šaro.«

Zakaj se osrednja ljubezenska zgodba med Janezom in Meto ne more (sme) srečno končati? Sprašujem z vašimi vprašanji: Zaradi sorodstvenega razmerja med ljubimcema? Zaradi ustanavljanja novega doma na račun izseljencev? Zaradi prevelike starostne razlike med ljubimcema oz. prestarega ženina? Zato ker meščansko in kmečko pač ne gre skupaj?

»Vsak od naštetih razlogov je bil v določeni meri usoden. Poroke med bratranci in sestričnimi so bile sicer dovoljene, ampak dober kmet je nekoč vedel, da mora po semenski krompir čim dlje od doma. V slovenski kmečki povesti je ustanovitev novega doma nekaj hudo tveganega in zato redkega; npr. nemška kmečka povest za razliko od slovenske s kolonizacijo novega ozemlja in gradnjo nove domačije nima težav. Ker je Janez kupil kmetijo od obubožanega kmeta, ki je šel s trebuhom za kruhom v Ameriko, bi bila pridobitev obremenjena z moralno hipoteko. Janez res ni prestar za zakon (danes se pri njegovih letih sinovi šele zares odtrgajo od mater), vendar reprodukcijska logika žanra stavi na mlajše ženine, mladost je pač najboljšo jamstvo

za obnovo rodu. Najusodnejša pa je po mojem mnenju nezapisana prepoved poročanja socialno različnih. Med stotinami slovenskih kmečkih povesti najdemo komaj kakšno tako zvezo, pa še tista se nesrečno izide. Privseh je bil on meščan, ki je odpeljal kmečko nevesto k sebi v mesto. Tavčar se je lotil naravnost fantastičnega socialnega eksperimenta, ko je skušal pokmetiti meščana. Eksperiment se je končal neuspešno, nevesta je umrla. Šele danes, sto let pozneje, so v razvitem svetu pogoji za uresničenje Tavčarjevega poizkusa vrnitve meščana na kmete, omogočajo jo internet, prometne zveze in potrebe po sonaravni kmetijski pridelavi.«

Ivan Tavčar, ta veliki povzpetnik, se je v svojem življenju dvignil z dna kmečkega v vrh tedanjega meščanskega sveta. Zdi se, da skuša v Cvetju oba svetova »spraviti«, a na koncu imamo občutek, da je kot pisatelj sam onemogočil takšno spravo ...

»Socialni vzpon iz kmetskega v meščanstvo je bil predviden v prvi vrsti za moške izobražence. Socialno prepreko so premagali šolani kmečki sinovi, z dobro poroko z meščanskim dekletom pa niso prestopili samo stanovskega praga, ampak so lahko preskočili tudi več stopnic na lestvici premožnosti. Tavčar ne bil mogel kupiti dvorca Visoko, če mu pri tem ne bi pomagala ženina dota. Zakaj si je sploh prizadeval k združevanju kmečkega in meščanskega? Ker si je edino iz pomiritve konfliktnih napetosti med kmeti in meščani obetal preživetje Slovencev. V stiski je bilo treba strniti vrste, pozabiti na socialne razlike, slovenstvo je bilo treba socialno konsolidirati. Moralno podlago naj bi za to čudno zvezo prispevali "nepokvarjeni" kmetje. Načrt je bil preveč utopičen, da bi se lahko sredstvo izšel, celo v izmišljeni

»Šele danes, sto let pozneje, so v razvitem svetu pogoji za uresničenje Tavčarjevega poizkusa vrnitve meščana na kmete, omogočajo jo internet, prometne zveze in potrebe po sonaravni kmetijski pridelavi.«
(Miran Hladnik)

Miran Hladnik v svojem prvem delovnem okolju – v domači knjižnici / Foto: Tina Dokl

POGOVOR

Snovanja

literarni romanci ne, zato je pisatelj namenil Meti (ne pa morebiti Janezu!) žalostno smrt zaradi srčne hibe. Čisto razočarati pa bralca vendarle ni hotel: v tolažbo mu je na koncu povedal, da pričakujejo zapoznelo potomstvo Metini starši, Janez sam pa na stara leta v Ljubljani naroča mestnim fantom, naj ne odnehajo: če njemu ni uspelo, bo pa mogoče njim.«

Cvetje je polno cvetk, ki so pred sto leti še imele svoj socialni fundament. Sto let pozneje so za del slovenske populacije še vedno blagoglasne, čeprav svoje dejanske družbene osnove skorajda nimajo več. Na primer: »Kmet je kralj ...« Hvalnice slovenski zemlji, narodu, domovini, slovenski kmetici ... Nad temi udarnimi stavki se sodobni liberalci le še zmrdujejo, sodobni konservativci pa se jih veselo poslužujejo. Tudi tisti, deniva, ki zborujejo v Šenčurju proti beguncem, oboroženi s traktorji in domoljubnimi parolami ... Kako bi slovenist razložil ta fenomen?

»Patetične patriotske izjave se zdijo nekako umetno prilepljene na zgodbo. Tako kot je v Prešernovem Krstu pri Savici programsko in brez prave zveze s pripovednim kontekstom prilepljeno geslo "Največ sveta otrokom sliši Slave" (mimogrede: sploh vemo, kaj pomeni?). Literatura je pač služila tudi ideologijam svojega časa. Učili smo se, da tendenca ne prispeva ravno k visokemu umetniškemu statusu del, pa vendar so prav gesla te vrste najpogosteje recitirali na proslavah in jih zapisovali na bandera takih ali drugačnih družbenih prizadevanj. Literarni zgodovinar parol seveda ne sme spregledati, težko pa se človek z njimi identificira,

saj so že zdavnaj zastarele. Prisegati danes na nacionalistične ideale, ki so oblikovali narode v 19. stoletju, v 20. stoletju pa pripeljali do dveh strašnih vojn, bi bilo časovno neskladno. Kako lahko danes spodoben človek sledi Tavčarjevemu 'receptu' iz Visoške kronike, naj se slovenski fantje poročajo z Nemkami, da ne bodo imele nemških otrok? Današnji sledilci takih idej zamujajo za sto let. Bog-nedaj, da bi traktorska kultura določala slovensko daljo in nebeško stran (pa nimam nič proti traktorjem, celo sam ga uporabljam)! Ironično je, da si sodobni konservativci (slovensko: nazadnjaki) sposojajo parole od prvega in najbolj trmastega slovenskega liberalca (slovensko: naprednjaka oz. narodnjaka) – res nimajo nobene svoje intelektualne veličine?»

Tavčarja še vedno slavimo kot pisatelja. V svojem času pa je bil še vse kaj drugega. Kaj menite o tej njegovi »vsestranskosti«?

»V primerjavi z danes je bila družba nekoč manj diferencirana in manj kompleksna in je bila odvisna od voditeljev, ki so v eni osebi utelešali več družbenih ciljev. Tavčar je bil eden najspodobnejših ljudi svojega časa. Bil je uspešen advokat, finančnik, posestnik, ljubljanski župan, liberalski politik, poslanec, član vlade, časnikar, družinski oče in pisatelj. Marja Boršnik je tožila, da ga je bilo škoda za vse te funkcije in da bi se moral posvetiti zgolj literaturi, ampak tako pričakovanje bi bilo nerealno. Literatura je pomembna simbolno, v praksi pa prej šteje vse drugo.«

Kako bi razložili nekdanjo in aktualno priljubljenost Cvetja v jeseni? Koliko je k njej prispeval legendarni film iz

Miran Hladnik v svojem drugem delovnem okolju – v domačem sadovnjaku na Srednji Dobravi / Foto: Tina Dokl

leta 1973? Zadnja leta smo pričla ponovnemu cvetenju Cvetja v istoimenskem muzikalu ...

»Povest Cvetje v jeseni nikoli ni izgubila priljubljenosti in vzbuja občutek, da zares obstaja nekaj, kar bi lahko imenovali trdni, večni literarni kanon. Ljudje potrebujemo trdne oporne točke v svoji kulturi in Cvetje v jeseni nam v tem smislu pride prav. S kulturo je tako, da se z rabo ne obrablja, ampak se nasprotno krepi: ekranizacija povesti je prispevala k njeni priljubljenosti, nezanimljivo vloga je igrala pri tem filmska glasba Urbana Kodra v izvedbi citrarskega mojstra Dovžana, zdaj bo svoje k priljubljenosti dodala manj muzikalov. Od kod naj pa zajema muzikal, če ne iz trdožive popularne literarne klasike.«

Pred leti ste predsedovali žiriji, ki vsako leto pred kresno nočjo izbere najboljši slovenski roman prejšnjega leta in mu podeli Delovo nagrado kresnik. Po eni

strani ste poznavalec slovenske književnosti v minulem stoletju, po drugi v živo spremljate sodobno. Kaj ugotavljate v tej dvojni in primerjalni vlogi?

»Odkar nisem v vlogi žiranta, ki me je silila v branje ali vsaj v prelistavanje več kot sto novih slovenskih romanov letno, sproti romaneskni produkciji ne sledim več zavzeto. Literarna scena se je skozi čas zelo spreminjala. Slovenski pisatelji so najprej pisali nemško in sčasoma preklopili na slovenščino, eminentno mesto objave so bile literarne revije, knjige so doživljale številne časopisne ocene. Danes pisatelja naredi šele knjiga, kritiška spremljava knjig je prej izjema kot pravilo, literarne produkcije je neprimerljivo več, vendar je tudi več medijske konkurence. Novo je, da med slovenske pisatelje prištevamo tudi avtorje, ki ne pišejo izvorno v slovenščini.«

Je sploh mogoče primerjati Ivana Tavčarja in, deniva, Gorana Vojnoviča?

»Tavčarja in Vojnoviča družijo to, da sta stremeljiva pisca in vendar priljubljena tudi med bralci popularne, nestremeljive književnosti. Vsak po svoje brišeta nepotrebno ločnico med trivialno in elitno literaturo, ki si jo je nekoč izmislila akademska literarna veda, da bi lažje obvladala svoj razraščajočiči se predmet. O razlikah med njima pa ne bi, jih je preveč.«

Vročje poletje 2017 (in sicer) preživljate na Gorenjskem. Kaj ob branju in pisanju še počnete?

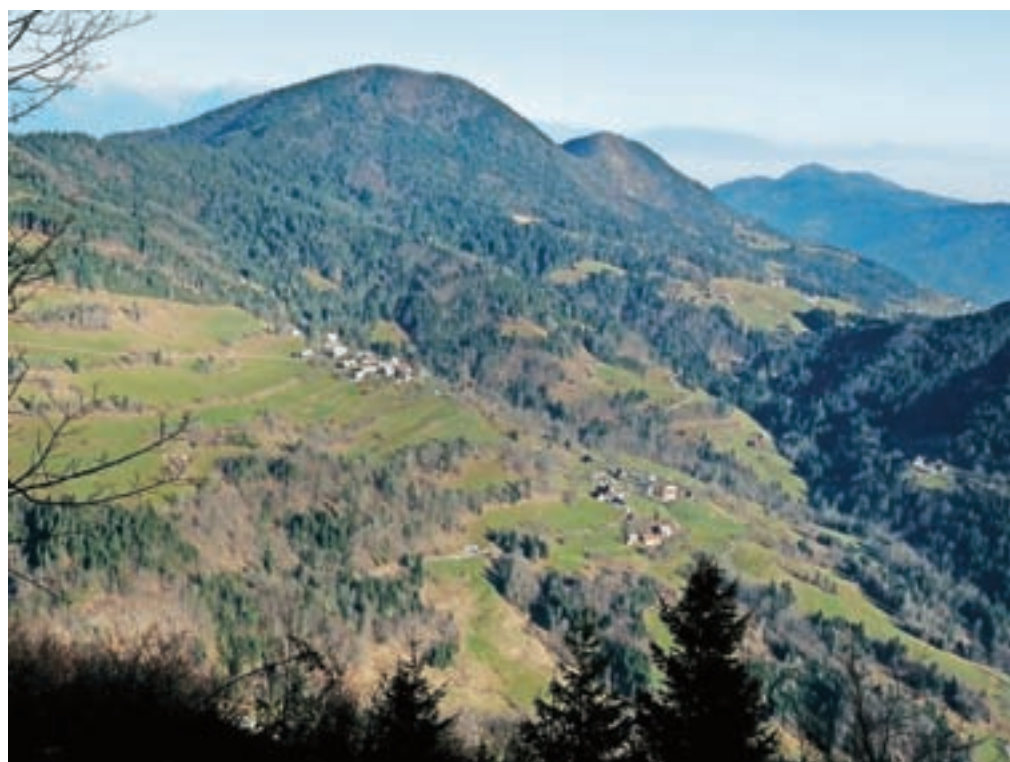
»Pravzaprav ne počnem nič drugega, kot berem in pišem. V zgodnjem poletju na domačem vrtu berem maline in avgusta robide in iz njih kuham marmelado, potem pride na vrsto nabiranje gob, če je seveda sezona,

pobiranje jabolk v sadovnjaku in stiskanje jabolčnika, septembra pa obiranje tistega, kar je ostalo na vejah. Od pisanja me zadnje čase okupira izpisovanje lokalnozgodovinskih dejstev iz časopisja, ki ga je na zaslone pripeljala Digitalna knjižnica Slovenije. Nabralo se je za več sto strani strašno zanimivih homatij, v katere so se nekoč zapletali rojaki, in jih pod naslovom Dobreve (tako se imenuje vas, kjer živim) počasi sestavljam v spletno Wikiknjigo.

Drugi večji projekt je vpiševanje partizanskih spomenikov v Geopedijo, slovenski spletni zemljevid. Zelo nenaavadno je namreč, da ta država, ki ima izčrpane popise vsega mogočega, tudi prikritih vojnih grobišč, sploh ne ve, koliko obeležij iz časa druge svetovne vojne obstaja na njenem ozemlju. Ne zavedamo se, kako velika kulturna specifika Slovenije so partizanski spomeniki, zanima tudi za turiste, saj drugje po svetu tako obsežnega upora proti fašističnemu okupatorju ni bilo, pa Balkanu, kjer je upor bil, pa so uničeni ali zanemarjeni. Pri popisovanju sodelujejo žena, prijatelji in študenti. Več kot dva tisoč smo jih že fotografirali in opisali in smo nekje na polovici zastavljenega cilja. Pretresljive zgodbe spremljajo vsakega od njih ... Kaj povezuje spomenike z mojo stroko literarno zgodovino? Vanje vklesani verzi, tako kot npr. Župančičevi na sveže postavljenem spornem spomeniku sredi Ljubljane – primer no izhodišče za razmislek o rabah in zlorabah literarnih del skozi zgodovino ...«

Spoštovani profesor in rojak, najlepša hvala za izčrpno in duhovito razlago Tavčarjevega Cvetja v jeseni. Na koncu tega pogovora pa imava tudi iztočnico za naslednjega ...

*»Ironično je, da si sodobni konservativci (slovensko: nazadnjaki) sposojajo parole od prvega in najbolj trmastega slovenskega liberalca (slovensko: naprednjaka oz. narodnjaka). Res nimajo nobene svoje intelektualne veličine?«
(M. Hladnik)*

Slika iz Loškega pogorja: Mladi vrh, Stari vrh in Lubnik, v ospredju vasi Gorenja in Dolenja Žetina, »modela« za Jelovo brdo v Cvetju. / Foto: Miran Hladnik

Andrej Šubic, po rodu iz Hotovlje, je v poklicu splošni zdravnik, po duši tudi ljubitelj kulture in umetnosti, od mladih let zavezan ljubiteljskemu gledališču. Uredil je knjižno izdajo Cvetja v jeseni v poljanskem narečju.

Govorimo, kot je pisal Tavčar

ANDREJ ŠUBIC, ZDRAVNIK IN KULTURNIK

IGOR KAVČIČ

Dober občutek, mar ne, ko se Cvetje v jeseni lahko bere tudi v poljanskem narečju? Bi lahko rekli, da gre za zadnji del knjižne trilogije Tavčarjevih literarnih del v poljanskem narečju?

»Najboljši občutek, ki ga doživiš z novo knjigo, je takrat, ko jo primeš v roke in začneš obračati liste. To je trenutek, ko se zgodi tisto najlepše. Preden je šla knjiga v tisk, sem šel na računalniku seveda nemalokrat skozi, ampak klasična knjiga je nekaj drugega, saj ob njej ljudje uporabljamo tudi druga čutila. Ko poleg vida vključiš še otip, se ti zgodi tisto veselje, ko se zavedaš, da je ves trud, ki si ga vložil v knjigo, z izidom poplačan. Najbrž bomo tako čutili vsi, ki smo pri njej sodelovali. V nastajanje knjige smo vložili veliko energije in smo jo včasih tudi s težavo rojevali. Če gre pri rojevanju težko, je veselje ob rojstvu še toliko večje.«

V tem vam kot zdravniku ne gre oporekati ...

»No, to velja tudi sicer. Vse, kar težko pridobiš, ima še večjo vrednost. Pravzaprav gre res za knjižno trilogijo. Novela Šarucova sliva je bil tudi nekakšen poskus, ali lahko sami pripravimo tako knjigo in kako bi se Tavčarja bralo v poljanskem narečju. Potem sem sledil stoletnici rojstva Igorja Torkarja, soseda iz Hotovlje, ko smo

leta 2013 izdali knjigo Raubarski cesar, zdaj ob stoletnici izida pa je tu še povest Cvetje v jeseni.«

V vseh treh primerih gre za dramatizacije predstav, ki so se v preteklosti igrale na poljanskem ljubiteljskem odru?

»Tako je. Šarucovo slivo sva leta 1981 dramatizirala skupaj z Borisom Pintarjem. Vsak od naju je opravil nekaj dela, bila pa sva še zelo mlada, on komaj osemnajst, jaz dve leti starejši, tako da niti ne veva več natančno, kaj je kdo napisal. Sam sem potem v Poljanah tudi režiral predstavo. Raubarski cesar pa je bila Torkarjeva dramatizacija iz leta 1973, v kateri je združil več Tavčarjevih zgodb, nekaj iz knjige Med gorami, nekaj iz drugih pisateljevih motivov. Predstavo so takrat pripravili za tisočletnico Škofje Loke in je bila s tem naslovom kot igra na prostem posneta tudi za televizijo. Leta 1977 sem se igralski skupini pridružil tudi jaz in se spominim, da smo jo ponovno igrali v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani. Cvetje v jeseni pa je zapisana dramatizacija Mirana Herzoga iz leta 1991.«

Za kakšno poljščino pravzaprav gre v vseh treh knjigah?

»Pri Šarucovi slivi smo nekako naredili okvir naše ga zapisa poljanskega narečja, ki smo ga uporabili tudi pri obeh naslednjih knjigah. Naj opozorim, da to

ni strokovni zapis, kot bi ga opravili strokovnjaki za narečja, ampak zapis za potrebe predstav, v katerih smo govorili po naše, poljansko. Seveda pa so vse tri knjige nastale ob pomoči svetovalke za poljansko narečje Francke Benedik. Spomnim se, ko sva se prvič srečala, mi je rekla: "Ti pa nis' Polan'c." Pa sem odvrnil: "Kok de ne, dama sn s Hotovle?" Da ima vsaka družina nekoliko drugačno izgovarjavo, meni pa se pozna, da je mama bila iz Velikih Lašč. Benedikova je res dobra poznavalka, da je zaznala razliko. Hvaležen sem ji, da sva se poenotila tudi, da je besedni zapis enak v vseh treh knjigah. Na primer brieza (breza) je vedno zapisano brieza, čeprav mogoče v kakšni stavčni zvezi zveni drugače. Moja želja je bila, da pišemo le z obstoječimi črkami, ne z dodatnimi znaki, kot bi jih v zapisu uporabila stroka.«

Ob sebi ste v vseh treh izdajah zbrali tudi isto ekipo sodelavcev, vseh po rodu Poljancev, kar vse skupaj še bolj dela za poljansko.

»Slikarka Maja Šubic je bila vsekakor logična izbira. Moj oče in njen oče Ive Šubic sta bila bratranca. Maja je pri vseh knjigah opravila izjemno delo, že pri Šarucovi slivi, kjer so bile ilustracije predvsem kot del gledališke predloge, tokrat pa je pripravila kar 22 odličnih ilustracij: pred vsakim od dvanajstih prizorov eno in potem še

deset ilustracij za originalno besedilo, ki sledi v drugem delu knjige. Zanj bi rekel, da je umetnik raziskovalec. Pri delu se je poglobila v povest in je v naslikanih motivih šla v detajle, na katere v povesti sam nisem bil pozoren. Njena sestra Nives Lunder je za vse knjige pripravila prelom in s tem knjigi dala svoj pečat. Sodelovali sta slavistki Vladka Jan kot lektorica in Milena Sitar, ki je tudi zapisovala prve še starejše prevode v poljščino. Še kako pomemben delež pa je tudi rojaka Branimirja Nešovića in njegove založbe Modrijan, ki nam je vedno znova omogočil knjižno izdajo. S svojim znanjem in umirjenostjo nam je tudi znal v pravem trenutku dati pravi nasvet. Imam pa občutek, da je na zadnjo knjigo Cvetje v jeseni veliko bolj čustveno navezan kot na prvi dve, pri katerih je vendarle imel nekaj dvoma in nam je v poljanskem kulturnem društvu predvsem ugodil z izdajo. Je pa tudi res, da sta obe knjigi razprodani.«

Imam občutek, da ima pri nastanku knjižne izdaje Cvetja v jeseni v poljanskem narečju svojo vlogo tudi Klopčičev film iz leta 1972/73. V vaši spremni besedi h knjigi berem: »Film je uporabil vse, kar je Poljanska dolina ponujala. Prizore so snemali v naših hišah, na naših travnikih, senožetih, gozdovih, hribočkah in cerkvicah, kjer se je zgodba dogajala, vse se je lepo skladalo, samo uporabljeni jezik je kot tujek zasekal v to idilično sožitje narave in ljudi. Poljanci se nismo dali in svojo zgodbo smo ponovno povedali na svoj način.«

»Cvetje v jeseni so v dialektu v Poljanah igrali že veliko pred filmom. Starih dramatizacij sicer ne poznamo oziroma so se porazgubile, našel pa sem časopisni izrezek, v katerem piše, da so poljanski gledališčniki že v petdesetih letih s to igro gostovali v Mestnem gledališču ljubljanskem – seveda v poljanskem narečju. Iz tega izhajajo tudi pisateljeve novele in povesti, povezane s temi kraji. Razen narodnobudiljskih delov v besedilih, kot so umetelne besedne zveze, na primer "kmet

je kralj" ali pa "slovenska kmetica podpira štiri vogale pri hiši", ki so težko prevedljive, je Tavčar dialoge pisal v sintaksi in melodiji poljanskega narečja. Pri oblikovanju knjige me je tudi vodil Tavčarjev zapis: "Kar napišem, gladim in gladim, kolikor mi je mogoče. Pri tem se ne oziram niti na slovnico niti na germanizme, pač pa glasno prečitam vsak stavek in poslušam, kako vpliva na moje uho. Končno ostajam vsakdar pri tisti melodiji, ki ugaja mojemu posluhu." In današnji Poljanci smo direktni govoreči potomci tega jezika. Poljanci govorimo jezik, kot ga je zapisal Ivan Tavčar.

Film je v to, lahko bi rekel poljansko idilo, priletel z vsemi svojimi atributi, odličnimi posnetki, prekrasno naravo, ki je delovala v sožitju z ljudmi v teh krajih. Imeli so sicer tudi omejitve. Ker ni bilo elektrike v cerkvi na Malenskem vrhu, so nekaj kadrov morali posneti v Crngrobu, kjer pa so izostale čudovite panorame poljanskega hribovja. Vse to so imeli, niso pa obdržali originalnega narečja. Sam menim, da zato, ker niso imeli oziroma sploh niso iskali dobrih svetovalcev za narečje, imeli pa so tudi filmsko ekipo, v kateri glavna igralka že v osnovi zna narečje iz Zgornje Gorenjske. Zupančičeva je tako še bolj suvereno nastopila v vlogi Mete.

Ampak če bi danes vprašali ljudi iz Zgornje Gorenjske, ali je dialekt v celotnem filmu vseskozi tak, kot mora biti, bi to najbrž zanikali. Sam sem velikokrat pogledal film, pa se mi zdi, da vsak malo drugače govori. Ene besede so v knjižni slovenščini, druge v narečju. Zato mislim, da bi prav tako lahko film posneli v poljanskem narečju. Težko pa rečem, da bi bil film tudi tako uspešen, kot je bil. Na predstavitvi knjige v četrtek bomo v filmskem kolažu lepo pokazali razliko med filmsko različico in tisto, ki smo jo igrali v Poljanah leta 1991 in je bila prav tako posneta za televizijo.«

Film je uspel tudi zato, ker ga nosi zgodba, ki je tako zelo slovenska – z nesrečno

»S kulturnimi stvarmi je težko polemizirati, ne moremo vedeti, kaj bi se zgodilo, če bi v film s poljanskim narečjem dodal še poljansko dušo. Vedeti pa morate, da se je ta zgodba, to življenje zgodilo v teh hribih in nikjer drugje.«

Andrej Šubic si je na svojem domu v Škofji Loki uredil Poljansko sobo. / Foto: Tina Dokl

POGOVOR

Snovanja

narodovo dušo, težkim življenjem, polnim trpljenja in odpovedovanja, hkrati pa preprostim kmečkim človekom, ki kljub temu zna najti pot do majhnih trenutkov sreče. Menite, da je bilo v filmu zgodbi skupaj z narečjem vzeto tudi nekaj poljanske duše?

»S kulturnimi stvarmi je težko polemizirati, ne moremo vedeti, kaj bi se zgodilo, če bi v film s poljanskim narečjem dodal še poljansko dušo. Vedeti pa morate, da se je ta zgodba, to življenje zgodilo v teh hribih in nikjer drugje, Tavčar je življenje tam zgoraj pod Blegošem okusil v prvih petnajstih letih življenja. V svojih novelah je zapisoval tako krutost kot lepoto tamkajšnjega življenja. Ker je povest pisal v času prve svetovne vojne, še preden je nastala Jugoslavija, je v njem slovenski narod spodbujal tudi k samozavesti in graditvi lastne identitete.«

V čem je bil narodnobudiljski?

»Predvsem v zavedanju slovenskega kmečkega gospodarstva. Čeprav je bil liberallec, se je zavedal, da obstanek Slovencev temelji na kmetu in podeželju. Ta nasvet bi marsikdaj veljalo upoštevati tudi danes. Podeželsko prebivalstvo se zaneslo samo nase. Poleg ljubezenske zgodbe, ki je v ospredju, Tavčar Slovencem sporoča tudi to.«

Poučen bi bil tudi del zgodbe, ko se Skalar in Kalar spravita. Prvi je mnogo let po krivici sedel v zaporu, ker naj bi ubil brata drugega, a si po mnogo letih vendarle podata roki. Za današnji čas skorajda nekaj nemogočega?

»Tavčar je ta motiv najbrž zavestno vključil v zgodbo. Lahko, da so se takrat v dolini dogajale tudi take stvari. Ampak ljudje so vedeli, da morajo držati skupaj, če hočejo preživeti. Mogoče je na pisatelja vplival čas prve svetovne vojne pa tudi okolje samo. Ne vem, ali smo Slovenci danes tega sposobni. Sta pa omenjena lika v povesti lep primer, da je mogoče.«

Vaša želja je bila torej tudi poljansko govorico v Tavčarjevih delih spet postaviti na svoje mesto, kjer biva v sožitju z zgodbami, ki jih pisatelj pripoveduje?

»Tako. To je bil zagotovo eden pomembnih vzgibov za vse tri knjige. Te zgodbe smo želeli tako povedati kot zapisati. Glavni motiv pa je bil, da se ohranijo dramatiizacije naših predstav. Gledališče je minljiva umetnost,

odigraš predstavo in je ni več, knjiga pa ostane, ker je trajni zapis.«

Se spomnite leta, ko so v Poljanski dolini snemali film, takrat ste bili namreč še otrok?

»Star sem bil dobrih deset let. Spomnim se le, da se je takrat veliko govorilo o filmu, so mi pa kasneje starejši pripovedovali, da je bila to velika reč za dolino: velika filmska ekipa, v naših krajih so prebili veliko časa, pustili veliko denarja ... Mislim, da je snemanje filma zelo poživilo takratni življenjski utrip v dolini. Domačine so predvsem kot tršate kmečke ljudi postavili za kuliso v večjih prizorih. Takrat najboljšega poljanskega igralca Frenka Terpina so žal porabili le za vaškega pijančka, pa bi jim dal lahko precej več.

Snemali so na lokacijah, ki so najbrž resnične tudi po Tavčarjevi zgodbi. Jelovo brdo iz Cvetja v jeseni je dejansko Gorenja Žetina. Tudi relacije do Malenskega vrha in Blegoša so od tod primerne. Kot so ugotovili iz krstnih knjig, je na eni izmed domačij v tistih letih živela tudi Marjeta podobnih let kot Meta iz Cvetja v jeseni. Sicer ne vem, ali je zgodba iz filma približek tudi kakšne pisateljeve izkušnje, med ljudmi pa se je obdržalo vedenje, da je imel več Met po različnih vaseh.«

Pa vendarle, če bi bil film posnet v poljanščini, mar ne bi bil prezahteven za preostale Slovence? Bi potem sploh šlo brez podnapisov?

»Zakaj? Poljanski dialekt, če le ne bi govorili preveč arhaično, bi bil bližji Tavčarjevemu besedilu. Res pa je, da smo prežeti s filmom, in ko se na primer pojavi Danijel (igra ga Dare Ulaga), že vnaprej vemo, kaj bo spregovoril, in pri tem dialekt sploh ni več pomemben. Pa ravno pri njem je v povesti tako zelo izrazit. Sam sem prepričan, da bi v poljanščini dobro zvenelo.«

Že dolgo živite in delate v Škofji Loki. Kakšno poljanščino govorite zdaj in tudi kakšno živite v Poljanah?

»Danes najbrž govorimo popolno mešanico vsega s poljanskim "priglasom". Beseda prigas se mi zdi v tem kontekstu kar primerna. Lahko pa rečem, da še vedno slišim tudi od mlajših prav lepo poljanščino, kar me veseli. Sicer pa na dialekt vpliva tudi množična kultura, ki je ne moreš ustaviti, ljudem pa tudi ne moreš zapovedati, kako naj govorijo. Dialekt je živa stvar.«

Meta v knjižni slovenščini je poljanska Mieta?

»Zato ker Polanci zapojemo in se potem sliši tisti dodatni i.«

»Kako sta lepa,« reče prodajalka lectovih src, ko opazuje Janeza in Meto, ki plešeta ...

»"Kuk sta lepa ..." skoraj zapoje. In "Hudo lepo je bvo." slišimo v filmu, Tavčar pa je po poljansko zapisal "Hod lep je bel." Polanci imamo pač pojoče narečje.«

Kateri del povesti je vam najbolj všeč, kje se najbolje bere?

»Čudovito je že Presečnikovo pismo, ki ga Janez dobi v Ljubljano, tako je namreč v predstavi, ko bere, da so črke na papirju kot en razmetan plot, ki ga je pomlad strela razmetala. To pismo je ključno, da se Janez po petih letih spet vrne na Jelovo brdo. Lepi so prizori s Presečnikovo gospodinjjo, ki je prava slovenska kmetica, steber družine, saj vedno ona odloči. Tudi glede Mete – ve, kaj pomeni, če je človek zaljubljen, zato je hčeri treba pustiti, da izživi ljubezen. Meti pusti biti z Janezom, medtem ko oče deluje razumsko in pravi, ni dobro, če že pametni ljudje pamet pod klop mečejo. Oče pravi: "Velik duote nam mougu dat". Presečnica pa "Gnojnice nauš briedu, ke bo šla hči pred oltar." Danijel in Liza pišeta zgodbo, ki kaže vso to življenjsko tragiko naših krajev. In prizori Janeza in Mete so seveda čudoviti. V nedeljo bomo nekaj prizorov odigrali na pohodu iz Poljan na Blegoš, in to v krajih, kjer naj bi se ti resnično dogajali, v Poljanah, na Lovskem brdu, Malenskem vrhu, Gorenji Žetini, Kalu, Blegošu ...«

Z gledališčem se ukvarjate že vse od študentskih let. V poklicu ste splošni zdravnik, odrske deske pa so bile vsekozi vaša stalnica in zlasti zadnja leta Tavčarjeva dela tudi nekakšna rdeča nit ...

»Igral sem že v gimnaziji, potem pa me je Torkar zastropil z gledališčem. Je rekel, da kdor stopi na oder, ne stopi več dol. Tako sem igral pri njem v Raubarskem cesarju. Leta 1981 sem v tednu praznovan ob 130. obletnici Tavčarjevega rojstva dramatiiziral in režiral dve predstavi. V Visoški kroniki v Šentjacobskem gledališču sem igral Jurija. Med študijem in na začetku poklicne kariere sem igranje nekoliko opustil. Prišla je družina, časa za gledališče je primanjkovalo, a po slabih dvajsetih letih sem se vrnil. Ob obletnicah, povezanih s pisateljem, v društvu vedno kaj pripravimo na to temo, saj se čutimo

Ilustracija Maje Šubic v uvod v peti prizor Cvetja v jeseni.

dediče oziroma potomce Tavčarjevega ustvarjanja – najbrž zato, ker gledamo iste hribe, srečujemo iste ljudi in tudi ta poljanski melos nam je v krvi.«

Ko ste se odločili za študij in poklic zdravnika, je očitno prevladoval oče in njegov racionalni pogled na svet, in ne mamin pogled, ko gre za ljubezen do igralstva? Nanašam se na vaše gornje besede o Presečnikovih starših v Cvetju v jeseni.

»Sploh ne bi vedel, kako je bilo v tistih letih. Oba sta imela nekaj ustvarjalne žilice, ata kot čevljar, ki se je zelo dobro razumel z umetniki, mama je bila notoričen bralec. Doma je čuvala osem otrok. Jaz, kot "tamal" se ne spomnim, da bi mi kdo kdaj kaj svetoval za karkoli. Niti ni bilo pohvale niti graje. Če pa sem kdaj po vasi slišal, da se je ata pohvalil z menoj, pa se mi je vseeno dobro zdelo. Kar se medicine tiče, sem od nekdanj imel afiniteto do zdravniškega poklica in mi je bil tako študij kot zdaj delo zdravnika v veselje.«

Ste kdaj v zadnjih letih, ko vam spet vztrajno pod kožo leze kultura nasploh, predvsem pa gledališče, pomislili, da bi se pred mnogo leti mogoče odločili drugače?

»Niti ne. Sicer pa kot "dohtar" tudi še marsikaj tavčarjanskega vidim in spoznam. Imam ambulanto v Škofji Loki, moji pacienti pa so tako Ločani kot ljudje

iz doline. Ko grem kot zdravnik po hišnih obiskih, se še vedno srečujem s situacijami in življenjem, kot jih v svojih literarnih delih opisuje Tavčar.«

Vam gre še vedno dobro od jezika »po polansk'« ali ste se tudi za potrebe predstav morali kaj nazaj učiti?

»Gotovo se mi pozna, da sem nekaj časa živel v Ljubljani in da zdaj živim v Škofji Loki. Ampak tako kot se razvija dialekt, se razvija tudi moj jezik. Seveda bi bilo drugače, če bi živel med Poljanci, ampak moram priznati, da še vedno dobro "tolčem po polansk'". Sicer pa grem tudi pogosto gor v Poljane.«

Kaj reče Poljanec na koncu, ko se vse uredi in dobro konča?

»Jade, jade.«

Kaj to pomeni? Ja, da je v redu?

»Beseda ima pritrtilen pomen, ki pa je zelo širok. "Ta prav Polan'c" malo govori in z jade lahko pove marsikaj. Jade je lahko tako klic k ljubezni kot potrditev namesto običajnega ja, ja ali pa na primer "brez skrbi, bo že". Je pa jade ena od besed, ki se je v današnjem času bolj kot ne izgubila. Najbrž so jo že nadomestili izrazi kot v redu, pri mladih pa še bolj itak in ok.«

Če ti Polan'c po kakšni debati reče jade, torej pomeni, da si dobro »skoz' pršu«?

»Vzel te je za svojega.«

»Sicer pa kot "dohtar" tudi še marsikaj tavčarjanskega vidim in spoznam. Ko grem kot zdravnik po hišnih obiskih, se še vedno srečujem s situacijami in življenjem, kot jih v svojih literarnih delih opisuje Tavčar.«

V Cvetju v jeseni, ki ga je leta 1991 v Poljanah režiral Miran Herzog, je Juša Berce igrala lik Lize, v mlajših letih pa dvakrat tudi Mete. Letos bo praznovala petinpetdeset let gledališkega ustvarjanja – v novi predstavi Loškega odra.

V Cvetju od Mete do Lize

JUŠA BERCE, LJUBITELJSKA IGRALKA

IGOR KAVČIČ

Ko je govora o priljubljeni Tavčarjevi povesti Cvetje v jeseni, kam takrat običajno odpotujejo vaše misli?

»Spomnim se na svojo mladost, na prvo resno vlogo in prve prave izkušnje na gledališkem odru, ko sem leta 1962 v Cvetju v jeseni igrala lik Mete. Dve leti kasneje smo jo v režiji Igorja Torkarja spet igrali in smo se predstavili celo v Mestnem gledališču ljubljanskem. Sicer pa smo igrali v dvorani kulturnega doma v Poljanah, na dvorišču gostilne Na Vidmu pa na prostem v Puštalskem gradu v Škofji Loki, na Trati, precej smo tudi gostovali po vaseh ...

Upizarjanje Cvetja v jeseni pa je bilo tudi že pred tem v Poljanah stalnica ...

»Igra je bila v Poljanah tradicija. Vsake toliko let so jo igrali. Velikokrat se je uprizarjala že v petdesetih letih, ko je še režiral moj oče Jože Terpin, ki je tudi igral, kasneje pa ga je nadomestil sin in moj starejši brat Franc. O, takrat sem nastopala še kot otrok in smo bili bolj "za dren" kot se reče. Še danes znam na pamet pesem Češčena si, Marija, je angelški glas ..., ki smo jo otroci peli izza kulise.«

Vse predstave so bile v poljanskem narečju?

»Seveda, saj se Poljanci nismo mogli drugače naučiti. Spomnim se kasneje, ko je režiser iz Kranja pri nas delal Cankarjeve Hlapce. Joj, kako se je mučil, da bi nas odvadil narečja. Prav tako smo igrali Raubarskega cesarja in kasneje s Hercogom Cvetje v jeseni.«

Juša Berce je v bogati ljubiteljski igralski karieri igrala tudi v različnih uprizoritvah Cvetja v jeseni. / Foto: Tina Dokl

Pri njem ste iz Mete postali Liza ...

»Seveda, saj sem že bila nekaj let prestara za Meto. Morda je kdo mislil, da me je to ujezilo, a vam povem, da niti najmanj. Saj ni pomembno, koga igraš, pomembno je, da se v vlogi, ki ti je namenjena,

čim bolj izkažeš. Sicer pa je Liza prav simpatičen lik, čisto moj temperament.«

Je ob številnih vlogah, ki ste jih odigrali v vaši 55 let dolgi gledališki karieri, igranje v Cvetju v jeseni vendarle nekaj posebnega?

»Zame je predvsem lažje, ker je v mojem narečju. To ti enostavno zleze pod kožo.«

Še vedno ste igralsko aktivni kot stalna članica Loškega odra, na pomoč pa radi priskočite tudi na drugih odrih ...

»V nedeljo bom na pohodu iz Poljan na Blegoš v nekaj odlomkih spet igrala Lizo. Sicer pa sploh ne razmišljam o tem, da je za menoj že tako dolga igralska doba. Z leti se ne obremenjujem. Če sem pri zdravju, za vsako novo predstavo z veseljem pridem zraven. Mogoče tudi zato, ker se z mladimi dobro razumem in mi nikoli ne dajejo občutka, da že tako dolgo igram. Kdaj mi gre kakšen stavek težko v glavo, pa kakšno besedo po polanski usekam, zagotovo pa se vsake nove vloge lotim z vso resnostjo. To se od nas, ljubiteljskih igralcev, tudi pričakuje.«

»Igranje Cvetja v jeseni je v Poljanah dolgoletna tradicija. Sprva sem igrala Meto, v kasnejših letih pa vlogo Lize. Ta je čisto moj temperament.«

Po knjigi in filmu je Cvetje v jeseni postalo uspešnica še v obliki muzikala. V odličnem igralsko-pevskem ansamblu Metinega očeta Boštjana igra Kranjčan Damijan Perne.

Podoben Janezu, igra Boštjana

DAMIJAN PERNE, PSIHIATER IN LJUBITELJSKI IGRALEC

IGOR KAVČIČ

Kaj vas je pred tremi leti »spelalo« na avdicijo za muzikal Cvetje v jeseni? Ste si po veliki filmski uspešnici, ki jo gre šteti med deset kulturnih slovenskih filmov, sploh lahko predstavljali muzikal?

»Če sem povsem iskren, sploh nisem bil na avdiciji. K sodelovanju so me povabili po tem, ko sem igral v uspešnem, a premalokrat odigranem muzikalu Uscana vas. To je kontroverzni muzikal, ki smo ga na oder postavili v Šentjakobskem gledališču. V tej predstavi sem igral glavnega negativca Frayerja. Pri tem muzikalu sem prvič sodeloval z odličnim dirigentom Simonom Dvoržakom, ki je dirigentsko palico prevzel tudi v predstavi Cvetje v jeseni.«

Vaš lik moža srednjih let z bradico je kot nalašč bodisi za urejenega meščana bodisi za nekoliko robatega

Damijan Perne je velik ljubitelj gledališča – kot gledalec in ljubiteljski igralec. / Foto: Tina Dokl

gruntarja iz Poljanskih hribov?

»K predstavi sem bil povabljen za vlogo očeta Boštjana kot alternacija (vse večje vloge so bile postavljene v alternaciji) z Marjanom Buničem. Brada, kakršno nosim, je res bolj podobna tisti, ki jo ima v filmu Janez (Polde Bibič), vendar je bila bolj kot brada za vlogo Janeza v muzikalu pomembna pevska prezenca, ha, ha.«

Kako se kot Metin oče Boštjan spominjate snovanja muzikala? Sta bili veličina in prepoznavnost zgodbe med Slovenci za nastopajoče bre-me ali prednost?

»Zagotovo smo vsi, ki smo se projekta lotili, to naredili z velikim spoštovanjem do literarnega dela. Cvetje v jeseni ni le izvrstno literarno delo, pač pa tudi kulturni

film in kot tak poustvarjalcem nalaga ogromno odgovornost. Zato pa je bil občutek ponosa po prvih uspešnih nastopih toliko slajši.«

Gre za mešano ekipo pevcev in igralcev. Sami ste v prvi vrsti igralec, čeprav vam tudi glas dobro služi. Je to, da Boštjan poje nekaj manj, vendarle olajševalna okoliščina?

»Vloga Boštjana je morda na videz res bolj igralska kot pevska, pa vseeno zahteva precej pevskega znanja, ki sem ga v času postavljanja predstave pilil pri odlični učiteljici petja in operni pevki Željki Predojevič. Ona je bdela nad vsemi igralci ves čas nastajanja muzikala. Boštjan je baritonska vloga in sam sem imel na začetku s tem kar nekaj težav, saj običajno pojem tenor. Seveda pa v predstavi ne pojem le Boštjanovih solističnih part, pač pa vsi igralci pojem tudi zborovske dele. Petja je torej kar precej.«

Sami ste tudi sicer velik ljubitelj gledališča, v Kranju tako rekoč ne zamudite premiere v Prešernovem gledališču, prav tako v Ljubljanski drami SNG. Igrate v gledaliških igrah, za vami je zagotovo vaša najbolj prepoznana vloga gospoda Smitha v nadaljevanki TV Dober dan ... Kako je tako resen igralski angažma lahko zdravniku psihiatru zgolj hobi?

»Gledališče imam v krvi. Igram, kar pomnim, od osnovne šole dalje prek Gledališča čez cesto, gledališča Ante portas, zadnja leta pa Šentjakobskega gledališča in tudi v več samostojnih projektih. Ob tolikih predstavah, ki jih igram, je že težko govoriti o hobiju. Je pa res, da mi oder predstavlja odličen način sprostitve in nekakšen filter, ki ga ob kar zahtevnem poklicu še kako potrebujem. Še dobro, da lahko ti dve področji uskladim. Le prostega časa za kaj drugega ostane bolj malo.«

»Brada, kakršno nosim, je res bolj podobna tisti, ki jo ima v filmu Janez (Polde Bibič), vendar je bila bolj kot brada za vlogo Janeza v muzikalu pomembna pevska prezenca, ha, ha.«

TRILLERJI

GG

DRUŽINSKO SREČANJE BERNIKOVIH IN TRILLERJEVIH

Na Križni gori nad Škofjo Loko sta se v petek, enajstega avgusta, zbrali družini Bernik in Triller iz Kanade in Slovenije.

Skupinski posnetek pod cerkvijo na Križni gori

Milena Miklavčič

Za Bernikove iz Žabnice in Trillerjeve z Grenca je bil to prav poseben dan, saj so se srečali s skupnimi kanadskimi sorodniki – družina Bernik iz Kanade namreč po očetovi strani izhaja iz Žabnice, po materini z Grenca.

Snidenje, ki so ga organizirali John in Rajko Bernik ter Marija Štrekelj, je potekalo v sproščenem, zelo prijateljskem ozračju, saj so skupni spomini med starejšimi in mlajšimi rodovi ponujali veliko priložnosti za pogovore. Glasbeni trio Ana Julija Mlejnik (violina), Mojca

Trilar (violina) in Jaka Trillar (violončelo) so zaigrali nekaj narodnih in Avsenikovih pesmi, ki so že na samem začetku ogrele srca. Za nadaljevanje glasbenega programa so poskrbeli domači harmonikarji.

Antonija Bernik je še edina živa od petih Bernikovih otrok, dveh deklet in treh fantov. Živeli so na kmetiji v Žabnici. Lačni niso bili, je dejala, delati pa je bilo treba! Fantje so šli k vojakom, Antonija in sestra Minka pa sta morali še namesto njih zavihati rokave.

»Spominjam se, kot bi bilo včeraj, ko smo se poslovili od brata Vinka. Bolj malo smo mu lahko stisnili v dlan, preden je šel na pot. Pred odhodom smo ga

šle z mamo in sestro obiskat v Avstrijo. Slovo je bilo težko, a smo verjele, da mu bo v življenju uspelo. V Kanado, kamor se je namenil, je prišel praktično brez vsega,« je povedala Antonija.

Vinko Bernik in Ančka Triller, ki sta domovino zapustila po drugi svetovni vojni, sta v Kanadi imele pet otrok: Johna, Marka, Mary-Ann, Georga in Joanno. Vinko je bil zelo priden in spoštovan. Ančka je skrbelo za dom, saj so imeli veliko hišo, v kateri so tudi oddajali sobe. Starši so poudarjali pomen znanja, izobrazbe.

Njun prvorojenec John je Slovenijo obiskal že večkrat. Pa ne zato, ker zelo rad potuje, temveč zato, ker jo ima rad.

»Ko je naša mama pred dvema letoma umrla, nam je položila na srce, da moramo ostati prijatelji, se imeti radi. Že od mladih nog smo v družini zelo povezani med seboj. Brate in sestre se, če ne prej, srečamo avgusta. Lani smo bili skupaj na Floridi in tam smo sklenili, da letos obiščemo domovino svojih staršev. Predvsem pa smo želeli, da se srečamo s sorodniki, ki živijo v Sloveniji. Iz Kanade nas je priletelo dvajset, sicer pa je kanadskih Bernikov 32.«

Slovenijo so si ogledali po dolgem in počez. Johnu je bilo zelo ljubo, ko so mu mladi povedali, da tako lepih krajev, kot so jih videli v domovini starih staršev, ni nikjer drugje na svetu.

ZABAVEN KONEC TEDNA NA JAVORŠICI

Konec tedna se na Javoršici pri Moravčah obeta že tretji festival glasbe, kulinarike in »špasnih« iger Špas na vas.

Aleš Senožetnik

Prihajajoči konec tedna bodo jaso na Javoršici pri Moravčah ponovno napolnili ljubitelji zabavne glasbe, dobre hrane in pijače ter zanimivih iger in tekmovalij. Prihaja namreč tretji festival Špas na vas. Dogajanje se bo začelo že v petek, ko bodo na svoj račun prišli ljubitelji rokarskih ritmov. Vrhunec večera bo gotovo nastop skupine Big Foot Mama.

A glavni del festivalskega dogajanja se bo odvil v soboto in nedeljo, ko bodo nastopili številni narodno-zabavni ansambli. Med nastopajočimi bodo tudi Ansambel Jureta Zajca, skupina Joker, Ansambel Viharnik, Peklenski muzikanti, Gorenjski kvintet, Ansambel Mladi upi in številni drugi.

Še posebno unikaten pa je festival zaradi zabavnih iger, ki se jih lahko udeležujejo obiskovalci. Po hribu se lahko spustijo z otroškimi vozili, se preizkusijo v hitrostnem pitju in žretju ali pa demonstrirajo najbolj eleganten, najbolj

smešen ali najbolj atraktiven skok v blato. Poskrbljeno pa je tudi za otroški program.

Na svoj račun bodo prišli tudi tekači, ki se bodo lahko preizkusili v šestkilometrskem teku po travnikih in gozdu, za ekstremiste pa bo na voljo tudi peturna »ultra« preizkušnja. Najboljši bodo prejeli denarne nagrade, sicer pa bo celoten izkupiček startnin namenjen v dobrodelne namene.

»Želeli smo, da bi bil festival drugačen. Takšen, kot ga ni nikjer na svetu. Zasnovan je tako, da tudi če nisi ljubitelj narodno-zabavne glasbe ali se ne želiš izpostavljati v igrah pred občinstvom, prideš na svoj račun. Čez dan se toliko dogaja, da obiskovalcu tudi za trenutek ni dolgčas,« pravi vodja organizatorjev Sebastijan Kovačič, ki je navdih za organizacijo dobil med obiskom podobnih festivalov v tujini.

Že v prvih dveh letih je organizatorjem uspelo ustvariti prepoznaven festival, ki na Javoršico privabi vedno večje število ljudi. Veliko zabave željnih obiskovalcev pa se nadejajo tudi tokrat.

Tako imenovanega hitrostnega žretja se je lani udeležilo tudi nekaj deklet. Se bodo opogumila tudi letos?

Dalmatinski večer s klapo Mali Grad

Zadnji avgustovski petkov večer bo dolino Kamniške Bistrice preplaval zvok najlepših dalmatinskih pesmi, ki jih bo Pod žičnico prepevala kamniška Klapa Mali grad. Prvi tenor klape Roman Zorman je tudi kuhar v gostišču Zeleni rob, a tokrat bo njegova prva naloga petje. Vseeno pa bo na poletni večer izpod rok prisotnega kuharskega mojstra žara zadišalo po morskih dobrotah. Ob dobrem vinu in živi glasbi se boste lahko tako od 19. ure dalje zabavali na letnem vrtu gostilne Pod žičnico, na spodnji postaji nihalke na Veliko planino.

Deklice so se s pomočjo čopiča in barv spremenile v ljubke princeske.

MLADI KOT GASILCI

V sklopu praznovanja stoptetnajstletnice Prostovoljnega gasilskega društva Dobračeva so pripravili tudi prireditev za najmlajše z naslovom Adijo počitnice.

Mateja Rant

Za prijetno slovo od počitnic, ki se počasi iztekajo, so v Žireh preteklo soboto poskrbeli dobračevski gasilci. Otroci so lahko preizkusili svoje spretnosti na gasilskem poligonu ali se prepustili spretnim rokam maskerke, ki jih je s pomočjo barv v trenutku spremenila

v princese, zmaje, pošasti in druga pravljčna bitja. Otroci niso mogli skriti

presenečenja in navdušenja obenem, ko so se po nekaj potezah s čopičem po obrazu

Otroci so svoje spretnosti lahko preizkusili na gasilskem poligonu.

pogledali v ogledalo. Deklice so naenkrat postale ljubke princeske, fantje pa grozljive pošasti. To sta bili namreč tisti dan najbolj priljubljeni poslikavi obraza. Otroci so se sicer lahko spremenili tudi v pikapolonice, cvetlične vile, metulje, pajke, pirate ... Vsi ti pravljčni junaki so se potem preizkusili na gasilskem poligonu, kjer so morali premagati različne ovire, na koncu pa jih je čakalo še ciljanje v tarčo z vedrovko. »Otroci so lahko spoznali, kaj delamo na vajah pri gasilcih. Obenem pa je bila to priložnost, da jih povabimo, da se nam tudi v prihodnje pridružijo na naših vajah, s katerimi začnemo v torek, 5. septembra,« je razložila Ana Kopač iz PGD Dobračeva.

PESMI MLADIH

Roži metulj

Bila pomlad je,
ko metulje si mamila,
vsa vitka opojna
nektar si trosila.

V jeseni so metulji
vse bolj leni,
daj umiri se
in stisni k meni.

Bila res cvet si,
vrh poletja hodila
in s strelami
metuljem krila ti lomila.

Prepozno je –
kar strelc nisi izrabila,
ne tarnaj mila,
tudi zate pride zima.

Ado

Resnično se vam zahvaljujem, da ste se odločili, da delite pesmi z nami. Potrdili ste moje mnenje in najbrž tudi mnenje večine: vse enkrat mine, a vsa naša čustva in doživljanje življenja pa za vedno ostanejo, ko to spremenimo v pesem. Hvala. **Metka**

ŽIV ŽAV Z OVIRATLONOM

Mateja Rant

V športnem parku Zminec bodo v soboto pripravili prireditev za otroke Živ Žav, v okviru katere se bo mogoče preizkusiti tudi na zabavnem

oviratlonu. Prvič so ga pripravili že lani, letos pa ga bodo še nadgradili, poudarjajo v Športnem društvu (ŠD) Utrip. Dodali so kup zanimivih postaj, ki so jih poimenovali speča kača, skok v brezno, pustolovščina med duhovi in še vrsto drugih, ki obetajo nepozabno doživetje.

Dogajanju se bo mogoče pridružiti od 10. ure dalje. Najprej bo na vrsti oviratlon, ki bo letos tudi dobrodelen. Zbrane prostovoljne prispevke bodo namreč namenili za šolski sklad OŠ Škofja Loka - Mesto. Z izkupičkom iz prijavnin na otroški oviratlon bodo tako pomagali družinam pri

nakupu šolskih potrebščin. »Glede na to, da je dogodek tik pred začetkom šolskega leta, verjamemo, da bodo sredstva, zbrana iz prostovoljnih prispevkov, prav prišla marsikateri družini,« so prepričani v ŠD Utrip. Celoten dogodek bo tudi letos srednjeveško obarvan, pri pripravi delavnic in različnih dogodivščin pa bodo letos sodelovali še škofjeloški jamarji, gasilci s Trate in člani ŠD Partizan.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKÉ • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKÉ

ISLANDIJA (1)

OGNJENA IN LEDENA ZEMLJA

Mojca Logar

Poleti sva z Janezom potovala po Islandiji. Po dolgih letih zopet sama, z nahrbtniki, v lastni organizaciji. Obvozila sva jo, preizkusila sva se tudi v trekingu. Na Islandiji se v pokrajini neposredno prepletata ogenj in led in v tem pogledu je dežela unikatna in neponovljiva. Vulkansko in potresno delovanje povzroča lega med dvema tektonskima ploščama (ameriško in evrazijsko), ki se nenehno premikata. V zadnji ledeni dobi je bila celotna Islandija pod ledenim pokrovom. Ko se je led topil, je gore znižal in jim naredil ravne vrhove. Ledeniki segajo prav do morja, čeprav je snega pozimi prav ob morju zaradi toplega severnoatlantskega toka malo. Na severu dežele so smučišča in domačini so povedali, da je s snegom v zadnjih letih muhasto. Tudi

tam morajo smučišča imeti urejeno umetno zasneževanje. Tu je največji evropski ledenik Vatnajökull, ki je v celoti razglašen za narodni park. Najbolj znan ognjenik je v zadnjih letih Eyjafjallajökull (1666 m), ki je nazadnje bruhal aprila leta 2010 in spravil na kolena celotno Severno Evropo. Vulkanski prah se zajeda v motorje letal in tako so ljudje in tovor prešli z zračnega na kopenski promet. Svet in Evropo

so objadrale čudovite fotografije Islandije, tudi bruhanje vulkana. Ognjenik leži na jugu dežele in ves prah je veter odnesel na morje – proti Norveški, Angliji, Danski. Kmetija, ki stoji takoj pod vulkansko goro, je bila na debelo prekrita z vulkanskim prahom. Odstranili so ga in praktično takoj začeli kmetovati naprej. V baraki so uredili muzej o izbruhu ognjenika in življenju kmetije pod njim.

Celotni deželi je izbruh vulkana močno povečal prepoznavnost. Kmetija pod ognjenikom pa je iz naravne nesreče naredila posel. Ni kaj, občudovanja vredna podjetnost. Vestmanski otoki so v celoti vulkanskega izvora in tam je leta 1963 vulkan bruhal kar iz morja ven in ustvaril novo kopno. Deželo čez in čez preraščajo modre rože *Lupinus perennis*, na prvi pogled bi človek mislil, da je sivka.

Lupinus perennis

Črna plaža v Viku

Skala v Osarju

GLASOV ODER

DESET PISANIH DNI

V petek se s koncertom Severe Gjurin in Dejana Lapanje začenja festival Pisana Loka. V ritmih festivala bo Škofja Loka utripala vse do tretjega septembra.

Samo Lesjak

Kot zagotavljajo številni aktivni organizatorji festivala, bo Pisana Loka tudi letos deset dni poživljala staro mestno jedro. Obeta se pester glasbeni, kulturno-izobraževalni pa tudi športni program, namenjen vsem generacijam.

Odprtje festivala bo pripadlo Severi Gjurin in Dejanu Lapanji, ki bosta na terasi loške knjižnice poskrbela za čaroben glasbeni večer. Če bo uvodni koncert gotovo močno obarvan s čustvi in intimo, pa se prava eksplozija glasbene energije obeta na velikem koncertu na škofje-loškem gradu, kjer bodo v četrtek, 31. avgusta, nastopili srbska skupina S.A.R.S. ter priljubljeni pevec Hamo z zasedbo Tribute 2 Love – koncerti obeh zasedb veljajo

Pisano Loko bo s koncertom na terasi knjižnice v petek, 25. avgusta, ob 20. uri odprla pevka Severa Gjurin ob spremljavi kitarista Dejana Lapanje. / Foto: arhiv GG (Primož Pičulin)

za pravo poslastico. Koncertni večer bodo odprli domačini Monsun, ki so opozorili nase na letošnjem tekmovanju Volkswagen Rocks.

Dan prej, v sredo, 30. avgusta, pa bo Sokolski dom gostil dogodek Gib slike in glasbe, svojevrsten projekt,

zasnovan na združevanju glasbene, slikarske in plesne umetnosti. Rdečo nit predstavlja prav njihovo medsebojno dopolnjevanje, ki dopušča veliko mero svobode, obenem pa na čudovite načine spodbuja poslušalčev miselni tok. Pri

projektu bodo poleg glasbenikov orkestra Amadeo, ki ga vodi Tilen Draksler, harfistke Urše Rihtaršič, slikark Agate Pavlovec, Barbare Demšar, Barbare Kastelec in Martine Štirn sodelovala tudi profesionalna plesalka Claire Huber.

Sklepni konec tedna bo Pisana Loka potekala v vročih ritmih latina z nastopi učencev Glasbene šole, Dueta Accordon, skupino Cubaneros, učenjem salse in kulinarčnih dobrot ter koktajlov. Pisana Loka pa bo poleg živahnega koncertnega dogajanja ponudila tudi kopico ostalih kulturno-družabnih prireditev, od gledaliških predstav, ustvarjalnih delavnic za otroke, v petek, 1. septembra, pa se bo Mesni trg prelevil v pravi skejtpark, kjer bo Društvo povprečnega rolanja Kesa približalo svoje delovanje širši javnosti.

Rolka na kranjskih ulicah

Kranj – V soboto, 26. avgusta, se bo od 13. ure po kranjskih ulicah v svojem značilnem retro kalifornijskem stilu že šestič zapeljal festival Rolka. Tekmovalni spored štirih disciplin bosta povezovala Dalaj Eegol in Toni Cahunek, manjkala ne bo niti tombola, zaključni večerni koncert pa bo na terasi Klubara pripadel zasedbi Koala Voice.

Energijo bodo Rolki dali tudi Koala Voice.

Filmski festival v Layerjevi hiši

Kranj – Pred vrati je že četrti festival neodvisnega filma Filmmixer, ki bo potekal od 24. do 27. avgusta. Festival tokrat prebujata filmsko komedijo – mednarodni filmi neodvisne produkcije bodo prikazani po kratkih filmih mladih domačih ustvarjalcev. V četrtek, 24. avgusta, bo ob 20. uri na Vovkovem vrtu projekcija odličnega filma Toni Erdmann, v naslednjih dneh pa bodo v Layerjevi hiši ter Stolpu Škrlovec na ogled filmi Jogi in škatla, Lov na divjaka, Seat, Mirni zaliv, Slastni gnus in Maggie ima načrt.

Bliža se Zbiljska noč

Zbilje – V soboto, 26. avgusta, bo od 20. ure dalje ob Zbiljskem jezeru potekala tradicionalna prireditev Zbiljska noč. Glasbeni program bodo sestavljali Jelena Rozga, Jan Plestenjak, Mambo Kings Slo, Karma in DJ Ney.

Na letošnjo Zbiljsko noč prihaja večni romantik Jan Plestenjak. / Foto: arhiv GG (Primož Pičulin)

FINALE MESTNIH IGER V KRANJU

Maša Likosar

Na kranjskem bazenu so se v petek že tretje leto zapored odvijale mestne vodne igre, naslednice nekoč priljubljenih Iger brez meja – City Games, kot so jih poimenovali organizatorji. V Kranju se je tako v nacionalnem finalu pomerilo šest najboljših slovenskih ekip, zanesljivo zmago pa je na domov odnesla ekipa Štajerskih vijolic iz Maribora, ki je osvojila 65 točk. Drugo mesto so osvojili Velenjčani s 46 točkami, tretja pa je bila ekipa iz Kranja ZS Gladia-torji z 31 točkami.

Mariborčani so zmagali v vseh igrah. / Foto: Tina Dokl

Tisočglava množica je ekipe z različnih koncev Slovenije spodbujala v šestih tradicionalnih igrah, preoblečenih v moderno različico. Pomerili so se v letem vaterpolu, reševanju

turistke, tekmi sodov, vodni alki, moškarki in veslu. Tekmovalce in publiko je pozdravil tudi kranjski župan Boštjan Trilar, odličja najboljšim trem pa je podelil podžupan Boris Vehovec.

Tekmovalci so se pomerili v različnih vodnih igrah. / Foto: Tina Dokl

Etno rock festival

Domžale – V petek, 25. avgusta, in v soboto, 26. avgusta, bo na glavni ploščadi pred Vele v Domžalah potekal tradicionalni, že enaindvajseti Etno rock festival. V petek bodo od 18. ure naprej nastopili Družina Juvan, Tzigano Brutallo, Jeanette in Kontrabant, v soboto pa Andrej Omejc in Teja Komar ter skupine Sod diha, Same babe in Neozbiljni pesimisti. Vstopnine ni.

STO LET POVESTI

Cvetje v jeseni

V letošnjem letu mineva sto let, odkar je Tavčarjeva povest Cvetje v jeseni v nadaljevanjih začela izhajati v podlistku Ljubljanskega zvonca. Občina Gorenja vas – Poljane in Loški muzej Škofja Loka bomo to častitljivo obletnico obeležili s serijo dogodkov na Visoški domačiji v Poljanski dolini, ki bodo potekali od 25. do 27. avgusta 2017.

Vljudno vabljeni!

Petek, 25. avgusta

17.00 Sejem domačih dobrot
19.30 Odprtje dopoljenih zbirk s knjižnico
21.00 Muzikal Cvetje v jeseni
Pisatelju Ivanu Tavčarju se bomo poklonili tudi s predstavitvijo njegove povesti Cvetje v jeseni v poljanskem narečju. Knjigo je uredil Andrej Šubic.

Sobota, 26. avgust

9.00 Odprtje Teniškega igrišča na travi
10.00 Tenis v belem
Popoldan praznovanje ob 120-letnici Tavčarjevega teniškega igrišča in 30-letnici TK Gorenja vas.

Nedelja, 27. avgust

8.00 Odprtje Pohodne poti Cvetje v jeseni, ki se začne v Poljanah in vodi na Blegoš
8.30 Začetek pohoda po poti, kot jo je opisal Ivan Tavčar v povesti
18.00 Zaključek pohoda

PRAZNOVANJA

Sladko presenečenje za trideseti rojstni dan

Uroš Mrak iz Trziča (na fotografiji) je avgusta praznoval trideseti rojstni dan. Sicer se je s prijateljicami dogovoril za kraj in uro, kjer naj bi proslavili trojko pred ničlo, a ni pričakoval, da se bodo dekleta spomnila še sladkega (navihanega) presenečenja, ki je pospremlilo rojstnodnevna voščila, že ko je stopil na parkirišču iz avtomobila – in v dobro voljo spravilo vse prisotne.

Mladoporočenci

V soboto, 12. avgusta 2017, sta v **Preddvoru** zakonsko zvezo sklenila Tanja Urbanec in Štefan Valjavec, na **Brdu pri Kranju** sta se poročila Petra Štrukelj in Aleš Kogovšek, na **Zgornjem Brniku** Nina Pihlar in Dejan Mesec, na **Jesenicah** Taqi Hamide in Elvir Imamović, v **Škofji Loki** Ines Perger in Gašper Trampuš, na **Bledu** pa Nataša Potočnik in Goran Pušnik ter Klara Pečnik in Robert Biderman.

Novorojenčki

Minuli teden se je na Gorenjskem rodilo 50 novorojenčkov. V Kranju je prvič zajokalo 12 dečkov in 14 deklic. Najtežja je bila deklica s 4680 grami, najlažji deček pa je tehtal 2535 gramov. Na Jesenicah se je rodilo 17 deklic in 7 dečkov. Najtežja deklica je tehtala 4010 gramov, najlažja deklica pa 2430 gramov.

SEDEMDESET LET SKUPNEGA ŽIVLJENJA OTILIJA IN MARIJE

Otilijo in Marijo Pičulin sta 16. avgusta letos praznovala zavidljivo sedemdesetletnico zakona. Pravita, da ju skupaj drži zvestoba.

Manca Perdan

Otilijo in Marijo Pičulin sta se prvič videla v Kinu Stražišče. »Po predstavi sem jo pospremil domov k teti, da je ne bi kdo drug odpeljal pred mano,« je o njunem prvem srečanju povedal Otilijo, Marija pa je dodala, da sta se spoznala tako, kot se danes spoznavajo mladi, da ni bilo takrat nič drugače. V zakon je takrat dvajsetletno Marijo in 24-letnega Otilija 16. avgusta leta 1947 v Kranju povezal takratni okrajni funkcionar Bruno Kobal – očitno je uporabil dobro dreto in lepilo, da zakon drži že sedemdeset let. Do sedaj sta praznovala vse obletnice porok: srebrno, zlato, biserno in diamantno; v soboto pa sta v krogu družine in prijateljev v Gostilni Benedik v domačem Stražišču tako praznovala še železno poroko. Kljub temu, da sta poročne zaobljube vedno obnavljala, sta se letos odločila, da zaradi starosti tega ne bosta naredila. »Od začetka najine skupne poti se ni veliko spremenilo, samo starejša sva postala,« je o dolgoletnem zakonu povedala Marija.

Marija in Otilijo z belim šopkom; prav takšne barve je bil tudi poročni

Marija Pičulin, rojena Pogajnik se je kot 19-letnica iz Stare vasi pri Krškem preselila k svoji teti. Tu se je nato zaposlila v Iskri, kjer je delala do upokojitve. Otilijo Pičulin, rojen v Bukovici pri Gorici v takratni Italiji, pa je skupaj z družino od tam emigriral leta 1928 in se nastanil v Vodichah pri Ljubljani. Do mobilizacije je kot strojnik delal v očetovi opekarni, kamor se je po vojni tudi vrnil in do nacionalizacije tam nadaljeval z delom. Nato se je zaposlil v Iskri, kasneje na Zavodu za

zdravstveno zavarovanje in se potem spet vrnil v Iskro, kjer je postal vodja oddelka za družbene dejavnosti, pozneje pa je prevzel vodstvo restavracije Iskra, ki je bila takrat največji gostinski obrat na Gorenjskem. V času skupnega življenja sta morala zakonca premagati kar nekaj težav, od udarniških ur za pridobitev stanovanja do gradnje lastnega stanovanja in obnove hiše. Težko je bilo tudi zaradi kratkega porodniškega dopusta, vrtcev takrat še ni bilo, delalo pa se je vse dni v tednu.

»Skupaj naju drži zvestoba,« sta povedala zakonca Pičulin. Najlepše v njunem zakonu je bilo rojstvo njunih dveh sinov, Boruta in Mirana, ki sta poskrbela, da se je rod Pičulinovih nadaljeval. Otilijo in Marija imata tako danes tri vnuke – Sergeja, Nives in Uroša, ter štiri pravnuke – Manco, Erika, Sando in Niki. »Bilo je lepo, včasih malo težko, tako kot v vsakem zakonu. Fino je bilo, ker sva imela otroke čisto blizu. Če je bilo treba, so nama pomagali, midva pa njim,« sta še dodala zakonca.

TANJIN KOTIČEK ŠOLA VEDEŽEVANJA IZ CIGANSKIH KART

Kar nekaj vaše pošte se je nabralo, se pravi, da pridno vedežujete in se učite. Danes bomo pogledali izbrane karte bralke pod šifro Vrtnica, sama si je naredila vpogled, ampak jo najbolj motita dve karti, ki si jih ne zna razložiti. Zanima jo, kaj ji prinaša prihodnost in ali je prav, da naredi tisto, za kar se je odločila, ali pa je bolje, da ne in počaka. Karte so Božje oko, Obisk, Denar, Upanje, Otrok, Nekaj denarja in Sreča. Njeno zanimanje je bolj čustvene, ljubezenske narave, zato ji ni jasno, kakšen pomen imajo karte Denar, Nekaj denarja in Obisk. Kot vemo, karta Denar pomeni tudi splošno revnost v duhovnem smislu, se pravi, da se oseba počuti prazno, izžeto, brez energije – ali nasprotno. Obisk med drugim pomeni spravo, da se dve osebi, ki se ne počutita enakopravno v odnosu, pa ni pomembno, kakšnem, na neki točki poiščeta in izravnata energije. Karta Nekaj denarja prikazuje malenkosti, ki jih sicer

ne vidimo, a so lahko zelo pomembna dejstva. V njej se skriva tudi informacija videti se z nekom, ki nam veliko pomeni, oziroma srečanje. Ostale karte so tako in tako vse čustveno obarvanje, zato jih ni težko razložiti. Vrtnico čaka lepo srečanje z ljubljeno osebo, še v času poletja. Izpolni se tudi dolgo pričakovana želja. Vsekakor je pred njo nov začetek z velikim zaupanjem v pozitivno in vse, kar pač sodi zraven. Karta Sreča samo še doda piko na i, da bo vse dobro. Na naslov tanja.70@hotmail.com ali na Gorenjski glas s pripisom »šola vedeževanja« in svojo šifro pošljite tri, pet ali sedem poljubnih kart ali pa karte za druge sisteme, ki ste jih že do sedaj spoznali. **Srečno! Vedeževalka Tanja**

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Neva«
Sem vaša redna bralka. Zanima me za službo in finance. Kako bo v prihodnosti?
Na področju službe se velike spremembe kažejo v začetku naslednjega leta. Našli boste delo, ki vam ustreza, in tudi s plačilom boste zadovoljni. Videti je stalnost, kar pomeni, da bo to služba za dolgo obdobje, če boste vi to želeli. Naložba, v katero vlagate, raste – in še naprej bo tako. Do zelenega cilja boste prišli prej, kot načrtujete. Jeseni naslednje leto lahko pričakujete dobro poslovno priložnost, ki vam lahko prinese pozitivne spremembe na področju financ. Konec leta ni najboljša obdobje za različne naložbe. Svetujem vam tudi, da v tem času ne igrate dobrotnika in ne posojate

denarja, saj se lahko zgodi, da vam oseba denarja nikoli ne bo vrnila. Srečno.

»Raztresena«
Na vas se obračam s prošnjo, da mi pogledate, kaj mi prinaša prihodnost. Zanima me glede selitve in sina. Bom še ostala na trenutnem delovnem mestu? Hvala vam iz srca.
Prišli ste do obdobja, ko ste se začeli spraševati, kaj si vendarle želite, kako zaživeti drugače. Zaželeli ste si korenito spremeniti življenje, kar ste kar v naglici tudi storili. Začutili ste sebe in pogum vam je stal ob strani. Ker po navadi ne sprejemate odločitev tako hitro, ste zdaj v dvomih, ali ste sploh ravnali prav. Odgovor je naslednji: Nekaj stvari je bilo nujno treba spremeniti, saj ste le tako lahko prišli do

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa, izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

dobrega čustvenega počutja. To je največ, kar ste si želeli. Situacija je vsekakor za sabo potegnila tudi nekatere druge odločitve. Še vedno imate čas, da si uredite življenje. Živite sproti, nikar ne planirajte preveč vnaprej. Vsak dan je poseben, dan novih doživetij, sanj in odločitev. Nikamor se vam ne mudi, zato hitite počasi. Nič vam nikamor ne bo ušlo in na koncu bo vse tako, da bo prav. Ne obremenjujte se z okolico, nikomur vam ni treba polagati računov. Niti slučajno ni pomembno, kaj si mislijo drugi, pomembno je samo, da se v svoji koži počutite najboljši, kar se lahko. Do prijateljev ste bili iskreni in poštene, taki, kot ste tudi sicer vedno bili. Čas bo pokazal tudi, kateri so resnično tisti pravi. Nekatere

ljudi spoznamo v določenem obdobju, a gredo kasneje svojo pot. Obstajajo pa tudi ljudje, ki za vedno ostanejo v naših življenjih in so del verige, ki tvori mozaik usode. Prepustite se ljubezni, po kateri ste tako dolgo hrepeneli. Selitev se vam kaže v roku dveh let in poleg tega se vam odpira karta samostojnosti. To pomeni, da ne boste potrebovali nobene pomoči od tretje osebe, kot sprašujete. Sin je uspešen pri športu, a šole ne jemlje dovolj resno. Potreben bo trud, da jo dokonča. Zanimanje zanjo bo pokazal kasneje, ko se bo učil za zeleni poklic. Delovno mesto ostaja vam, možne pa so nove zadolžitve in naloge, ki jih boste sprejeli z odprtimi rokami. Želim vam vse lepo.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.volkswagen.si

Vtisne se v spomin
in prevzame srce.

Novi Arteon.

Novi Arteon, najnovejša umetnina iz Wolfsburga, navduši že na prvi pogled. Za prostorsko udobje na vseh sedežih poskrbi dolga medosna razdalja. Za vrhunsko dinamiko je poleg ostalih različic na voljo tudi biturbo motor z močjo 240 KM in prvak med bencinskimi motorji s kar 280 KM. Skupaj z najnovejšimi asistenčnimi sistemi ni nič prepuščeno naključju.

Volkswagen

Uresničujemo prihodnost.

Emisije CO₂: 164–116 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,3–5,9 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,01620–0,06300 g/km. Število delcev: 0,00900–0,00173 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna.

SESTAVIL: F. KALAN	TATARSKI JEZIK	SLIKOVNO ISKALO PRI APARATU	MESTO NA HRVAŠKEM	PERZJSKI VLADAR	BESEDA NA KONCU MOLITVE	RADIJ	NAŠA PEVKA (KARMEN)	KRAJ PRI ZAGORJU	EGIP- ČANSKA BOGINJA, IZIS	REKA V AFRIKI	KEVIN COSTNER	POLJSKA CVETLICA RŽEVA JED	ŠPORTNI NOVINAR (ANDREJ) DRŽAVA V J. AMERIKI	12	GRŠKI FILOZOF	REDOVNICA
V PRIPRAVI ZA TISK NASTALA NAPAKA	32												MESTO V HRVAŠKEM PRIMORJU	MONGOLSKI VLADAR ESTONCI		
PRILA- GODITEV NOVIM RAZ- MERAM					21								VIDEM (IT. ZAPIS) PESNICA ŠKERL	28	NEDA UKRADEN PRIVRŽENCI SIKHIZMA	18
NOGOME- TAŠ IZ SLO- NOKOŠČE- NE OBALE (YAYA)			11				POKRAJINA V SAVDSKI ARABII KOŠARKAR OMERAGIČ	31			KAJŽAR (NAREČNO) DAMJAK		ZNAMKA JAPONSKIH VOZIL 24 UR	14		
IGRALKA MARGRET				NAPOTEK								OGOREK	NAUK O PO- UCEVANJU OBL. IMENA MARJETA			
SKUPINA ŽUŽELK				ŽIVČNI BOJNI STRUP	DEKLICA GRAFO- LOGINJA TOMIČ					VRSTA KAVČA			9	KOLOŠ, VELIKAN	MATE- MATIČNA NEZNANKA PEVKA ERBUS	IZDE- LOVALEC NOŽEV
ŠPELA MOČNIK				STRANSKI DEL ČELA KAVBOJSKA VRV	13				RUSKO MOŠKO IME	PAŽ (KNJIŽNO) ZIDNA ODPRTINA			STARI SLOVANI PALICA PRI PLUGU	ORIENTAL- SKA KRČMA SADNI SOK, JUICE	26	
ŠLEM	17						PALEČ, INC DOMAČE SUKNO		27			DEL MOLEKULE JUŽNOAFRI- ŠKI GOLFIŠT (ERNIE)		MODRO BARVILO IGRALKA THURMAN	16	
IDA KRAVANJA		7						KNJIŽEV- NIK IVAN NERAT					PREDMET, KI SLUŽI ZA OBTEŽITEV AMERICIJ		OTON ŽUPANČIČ TINA TURNER	6
AFRIŠKI PTIČ										1			INDIJSKI SPIS O UMETNOSTI LJUBEZNI			
MESTO V SEVERNI ITALIJI			22										GLAVNO MESTO JORDANIJE			FILMSKA ZVEZDA

Avtohiša Vrtač, d. o. o., Kranj

Delavska cesta 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200
www.avtohisavrtac.si

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW GOLF
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW POLO
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke pošljite do petka, 1. septembra 2017, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32

DRUŽABNA KRONIKA

PRAZNIK POD STORŽIČEM

Tradicionalni Kmečki praznik pod Storžičem je konec tedna kljub vetrovni in deževni soboti v Bašelj privabil lepo število ljudi. Skupina Calypso je očitno pravi recept, da pred glasbeni oder pritegne obiskovalce – pa če z neba letijo »ošpičene prekle«.

Alenka Brun

Pravzaprav se je za vaške fante vse začelo že v petek zvečer. Najprej so Janezu Barletu, doma s turistične kmetije Majerček, za trideseti rojstni dan postavili mlaj. In ker slavljeneč večino časa preživi v avtomehanični delavnici, vaščane z vrha mlaja pozdravlja motor – no, en del, ki pripoveduje, da je bil nekoč del motorja.

Sobotni večer je bil v Bašlju tokrat namenjen zabavi s priljubljeno skupino Calypso in kljub vetru z dežjem obiskovalcem ni zmanjkalo

dobre volje. Za kakšno uro je glasba utihnila, ker je zmanjkalo elektrike, a ko se je vrnila, se je zabava nadaljevala. Nedelja je bila ponovno obarvana kulturno in etnografsko, za glasbeni del pa je skrbel Ansambel Zupan.

Prisluhnili smo tudi pesmi odraslih in otrok, najmlajšim in starejšim s harmoniko. Prišli so prijatelji TD Bašelj iz italijanskega mesta Isola Vicentina, ponovno so se oglasili iz Kluba starodobnikov Voklo. Ob pogledu na traktorje iz preteklosti so se vnele prave moške debate.

Nedeljsko vreme je šlo organizatorjem na roko.

Precej je bilo obiskovalcev, ki se v Bašelj vračajo vsako leto in z veseljem posežejo po okusnih dobrotah kmečke kuhinje domačih gospodinj, ki pa so jim tokrat pripravili in prodajali pomagali tudi možje in otroci. Med sladkimi dobrotami so šli v slast tako štruklji kot ocvrtni flancati, za katere so letos potrebovali kar 210 jajc in 45 kilogramov moke. Ni manjkala tudi okusna posmodulja, ki po videzu spominja na manjšo pico. Za mesoljubce je skrbel Šime s pečeni rebri in odojkom; pomagala pa mu je Edo Snedec, ki ga večina pozna bolj z narodnozabavnih odrov. Smeje

nam je zaupal, da je še »pravnik«.

Obiskovalci so se lahko pomerili v kegljanju za jarca, kupili srečko ali ugibali težo cajne z domačimi dobrotami. Ugibanja sta zapisovala Rado in Marijan Roblek, ki prave teže nista vedela, saj so okusni paket stekali kasneje. Ob našem popoldanskem obisku jih je največ menilo, da je njegova teža med petimi in sedmimi kilogrami.

Kmečki praznik je tokrat potekal na temo žganjekuhe in sadjarstva, celotni program in med zanimivimi prikazi pa sta z besedo zgodnje popoldne prekrmarila Rok in Eva Roblek.

Zanimivi so bili prizori žganjekuhe, ...

... za katere so poskrbeli oziroma so jih zaigrali domačini.

Za dobrote iz kmečke kuhinje so bašljanskim gospodinjam na pomoč priskočili tudi otroci in možje.

Šime je glavni mojster peke na kmečkem prazniku. Tokrat si je omislil vajenca ...

Prijateljici Marinko in Sonjo Roblek smo lahko videli v Pop TV-jevem Dnevu najlepših sanj. Tokrat v družbi predsednice TD Bašelj Jane Smolej.

Pice in dve vrsti posmodulj – z zaseko in čebulo ter s kislometano in drobnjakom – je pekel Sandi Zaplotnik. In to v zanimivi krušni peči.

VRTIMO GLOBUS

Tom se je poškodoval na snemanju

Igralec **Tom Cruise (55)** si je med snemanjem Misije nemogoče 6 zvil gleženj. »Med snemanjem kaskaderskega prizora si je zvil gleženj, tako da je snemanje do njegovega okrevanja odloženo. Kljub vsemu načrtujemo premiero filma 27. julija prihodnje leto,« so v izjavi za javnost zapisali v studiu Paramount Pictures. Igralec se je svojim oboževalcem že zahvalil za vso podporo in pozitivne misli.

Najbolje plačana je Emma Stone

Zvezdnica filma Dežela La la Emma Stone je letos postala največja zaslužkarica v Hollywoodu. V zadnjem letu je zaslužila kar 26 milijonov dolarjev. Največ zaslužka ji je prinesel omenjeni film, ki je blagajne obogatil za 445 milijonov dolarjev in za katerega je prejela oskarja za najboljšo igralko. Na drugem mestu je pristala Jennifer Aniston, na tretjem pa Jennifer Lawrence. Sledita še Melissa McCarthy in Mila Kunis.

Umrli sin pevke Natalie Cole

Zaradi srčnega infarkta je umrl 39-letni **Robert Yancy**, sin pokojne legendarne pevke **Natalie Cole**. Kot je potrdil mrliški ogletnik za ET, je bila njegova smrt naravna. Da nikoli ni zlorabljal drog, so potrdili tudi njegovi družinski člani. Sicer pa je njegov oče Marvin Yancy prav tako umrl zaradi infarkta, njegova mama pa zaradi dolgoterne odvisnosti od drog. Robert je bil zaposlen v glasbeni industriji.

Helen Hunt je ponovno samska

Po 16 letih skupnega življenja sta se razšla igralka **Helen Hunt (54)** in producent **Matthew Carnahan (56)**. Kot je potrdil vir blizu družini, se je par že v preteklosti večkrat razšel. Imata 13-letno hčerko Makeno Lei. Zvezdnica filmov Twister in Bolje ne bo nikoli je bila pred tem poročena z igralcem Hankom Azario, Carnahan, ki še ni bil poročen, pa ima iz prejšnje zveze še 20-letnega sina Emmetta.

Marija Kožlakar iz Tuhinja je študentka babištva, letos pavzira. Poleti dela v Termah Snovik kot snažilka na bazenu ali v apartmajih. Najraje gre na kavo s prijatelji in prebere dobro knjigo. Obožuje nogomet, zato redno gleda tekme. Pogosto čuva majhne otroke in se s tem uri za študij. / Foto: Maša Likosar

Doma ima živalski vrt

Bili smo na izletu v ZOO parku Rožman, kjer imajo dom za zapuščene in zavržene živali, vsaka s svojo večinoma žalostno zgodbo. Med njimi je tudi medved, ki je že dvakrat ušel zanesljivi smrti.

MAJA BERTONCELJ

Vrzdenc – Tokrat smo se na izlet odpravili na drugo stran Polhograjskih dolomitov. Pot nas je vodila čez Topol in potem proti Horjulu v vas Vrzdenc, kjer je ZOO park Rožman.

»Začelo se je tako ... Tukaj je bil dolga leta drugi dom za poškodovane, bolne in osirotele živali. Največkrat smo pomagali mladičkom srne, ki so bili najdeni ali poškodovani ob košnji ali v prometnih nesrečah. Imeli smo divje prašičke, dva medveda mladiča ter številne druge živali. V letu 2003 je Slovenija prevzela evropsko zakonodajo. Takrat se je za nas in naše živali začela nova pot, saj nam nova zakonodaja ni več dovoljevala pomagati

pomoči potrebnim živalim. Storili smo vse, da so živali ostale žive. V letu 2007 smo pridobili dovoljenje za živalskemu vrtu podoben prostor. Postali smo večji in leta 2013 pridobili status živalskega vrta, ta pa nam omogoča nove možnosti. Večina pri nas živečih živali nosi s seboj žalostno zgodbo, zato se trudimo in skušamo nuditi dobro oskrbo, dobro počutje živalim in dobro predstavitve obiskovalcem. Trudili se bomo tudi v prihodnje.« Tako je zapisano na predstavitveni tabli na začetku poti po parku. Še preden smo jo do konca prebrali, smo srečali lastnika. Jože Rožmanec je tisti, ki vodi park in nas je seznanil z vsemi podrobnostmi. Z živalmi diha praktično dan in noč, njegova

ljubezen do njih je prerasla ljubiteljstvo in ga tudi veliko stane. Za ogled parka ni vstopnine, zaželeni pa so prostovoljni prispevki. »Tukaj je dom za zavržene in zapuščene živali, za tiste, ki ga nimajo nikjer več drugje,« je poudaril Rožmanec, ki je domačin z Vrzdenc: »Doma sem na kmetiji, del katere se je spremenil v živalski vrt. Z živalmi se ukvarjam od otroštva, sedaj samo še z njimi, kmetijo pa vodi sin.«

Jože Rožmanec skrbi za okrog dvesto živali, upoštevajoč tudi manjše, ki niso zunaj. Od najdlje je k njim prišla kamela – izza Kavkaza, najstarejši pa je z več kot tridesetimi leti konj, ki je bil v času našega obiska na paši. »Že zdavnaj bi se ga vsi znebili. Ni več lep, upada – kot

Jože Rožmanec pri medvedu, ki je pri njih že petnajst let

star človek. Ni pa bolan, rad živi in naj kar živi,« pove Rožmanec. Ena izmed zanimivosti je zagotovo medved, ki ima posebno zgodbo. »Medved je že 15 let pri hiši. Njegova zgodba je žalostna – kot od večine živali v našem parku. Kot štirimesečni mladič je bil prodan Italijanu, da bi mu krasil pisalno mizo. Pred dvema letoma pa je bil

ponoči v kletki iz neposredne bližine ustreljen v hrbet (storilca še niso našli), tako da je že dvakrat ušel gotovi smrti. Očitno ima rad svoje življenje, kot mi vsi,« smo izvedeli.

In kakšni so njegovi načrti za prihodnost? »Stvar je prerasla okvirje tistega, da bi lahko rekel, da je park za mojo dušo, treba je iz tega

nekaj narediti. Ko sem ugotovil, koliko mladih živali zaključijo svojo pot v živalskih vrtovih, sem začel iskati tudi mlade živali, ki jim bom skušal omogočiti normalno življenje, ki bi ga sicer ne imele. Doslej sem menil, da so za k nam dobre tiste, ki so stare ali jih že pol manjka,« je še povedal, potem pa odšel naprej skrbet za živali.

Iz Ljubljane na ogled gorenjskih znamenitosti

Avtobusna postaja Ljubljana ponuja turistične pakete, ki poleg avtobusne vozovnice vsebujejo še vstopnico za ogled krajevnih znamenitosti. Turisti obiskujejo predvsem Bled, Blejski otok in grad.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Na Avtobusni postaji Ljubljana so spoznali, da vse več turistov povprašuje, kaj naj si ogledajo v kraju, kamor se odpravljajo z njihovim avtobusom. Da bi jim omogočili celovito izkušnjo določene kraja, so leta 2015 ponudili prvi turistični paket, ki je vključeval prevoz z avtobusom iz Ljubljane na Bled in ogled Blejskega gradu. Povpraševanje je bilo presenetljivo veliko, že v prvem tednu so prodali sto paketov, zato so ponudbo postopoma širili. S tem delajo tudi v dobro

turizma, ob tem, ko to zanje predstavlja pomemben vir prihodka, zaslužijo tudi turistični ponudniki. Poleg Bleda si je tako mogoče ogledati v Radovljici Mestni in Čebelarski muzej ter Linhartovo hišo in v Škofji Loki muzej in grad, v Bohinju gotško cerkev ter se peljati z električnim čolnom in se povzeti z nihalko na Vogel, paket Brezje pa vključuje ogled muzeja jaslic in bazilike Marije Pomagaj. Na mesec prodajo več kot tisoč tovrstnih paketov. Avtobus iz Ljubljane vozi vsako uro, novost je spletna prodaja paketov.

Za turiste najbolj zanimiva destinacija je še vedno Bled. Matija Jeras, vodja marketinga in odnosa z javnostmi pravi, da pletiti na Bled pripeljejo več kot deset tisoč potnikov na mesec. Na voljo je poseben paket, ki vsebuje ogled Blejskega gradu in vožnjo z električnim čolnom na otok. Popotniki lahko izkusijo tudi posebna blejska doživetja, kot so zipline oziroma spust po jeklenici, rafting in celo skok s padalom. Električni čoln vozi na otok po voznem redu iz pristanišča pod kavarno Park. Župnik na Bledu Janez Ferkolj je nadvse zadovoljen z obiskanostjo otoka in cerkve. Letošnja novost so redne maše, ki potekajo vsak ponedeljek v mesecu, tedaj je prevoz na otok brezplačen.

Turistki Nadia Ait in Carine Huon iz Francije sta videli dokumentarec o Sloveniji in zdela se jima je zelo lepa. Babica Crine prihaja iz Slovenije, zato sta želeli obiskati njeno rodno deželo. Z avtobusom sta prišli na Bled, izkoristili paket in se sprehodili okoli jezera. Ellen Rowatt iz Avstralije pa je prišla iz Ljubljane na Bled za tri dni. Navdušena je nad naravo in čistostjo, v jezeru se namerava tudi kopati.

Turisti množično prihajajo na Bled z avtobusom iz Ljubljane. / Foto: Maša Likosar

Pridelali kilogramski paradižnik

MAJA BERTONCELJ

Spodnja Senica – Barbara Poljanec s Spodnje Senice pri Medvodah nam je poslala fotografijo paradižnika, ki mu je tehtnica pokazala točno en kilogram. Kot je pojasnila, je zrasel na domači sadiki, ki so jo posadili na njivo, pognojili s hlevskim gnojem in za zastirko prekrili s slamo. Potem pa samo zalivali. »Očitno so letos vremenske razmere za paradižnik ugodne, saj so tudi drugi veliki kot že dolgo ne,« je še dodala.

47. DNEVI NARODNIH NOŠ IN OBLAČILNE DEDIŠČINE
visitkarnik.com
Kamnik, 7.-10. september
Medijski pokrovitelj: Gorenjski Glas
KAMNIK

ANKETA

Ples brez meja

MAŠA LIKOSAR

Od leta 2003 dalje na Ljubelju, kjer je bil včasih mednarodni prehod z Avstrijo, poteka Ples brez meja, srečanje občanov z obeh strani meje. Letos sta se ga udeležila tudi minister za zunanje zadeve Karl Erjavec in koroški deželni glavar dr. Peter Kaiser.

Foto: Tina Dokl

Evelin Crnalic iz Celovca:

»Letos sem se srečanja udeležila prvič, predvsem zaradi planinarjenja in druženja. Ideja Evropske unije, da ukine meje, se mi zdi odlična, ljudje smo zaradi tega bolj povezani.«

Gregor Jovan iz Ljubljane:

»Ples brez meja je priložnost za druženje s sosedi. Prav je, da negujemo stike. Je znak, da je Evropa tudi tu, med Slovenijo in Avstrijo. Čestitke organizatorjem, da ohranjajo ta dogodek!«

Herman Kelih iz Borovelj:

»Na srečanje na Ljubelju grem vsako leto, sem diakon in opravljam bogoslužje. Ljubelju je za nas na oni strani meje nekaj zgodovinskega. Veliko mi pomeni, da so državne meje odprte.«

Andreas Kelich iz Zweikirchna:

»Jaz sem prvič na srečanju. V zadnjih letih na meji ponovno občasnno kontrolirajo prehode, a je vseeno zelo pomembno, da se na meji ne čaka, tako kot se je nekoč.«

Jože Tišler iz Loma pod Storžičem:

»Sodeloval sem kot nastopajoči med bogoslužjem in v kulturnem programu, zanima pa me tudi druženje. Nekdaj smo bili na tej strani, kot bi bili iz drugega sveta.«

V gozdu z zlomljeno nogo

Tone Narat z Velike Lašne je »spisal« pravo filmsko zgodbo o preživetju, ki pa se je zaključila srečno.

JASNA PALADIN

Velika Lašna – Kamniški gozdni reševalci in reševalci Nujne medicinske pomoči Kamnik so prejšnji teden posredovali v nesreči, ki bi se prav lahko končala tragično. Na pomoč so namreč odhiteli Tonetu Naratu, ki je z zlomljenim gležnjem na nedostopnem terenu v bližini domače vasi brez telefona, hrane in vode preživel tri dni, saj domači niso vedeli, kje je. Tretji dan sta ga vendarle povsem izčrpanega našla brat in nečak. Kaj točno se je dogajalo in kaj vse je moral v dolgih urah čakanja preživeti, bo Tone morada povedal, ko okreva – te dni je namreč še vedno v bolnišnici, kjer je včeraj prestal že drugo operacijo. Smo pa obiskali njegovega brata Jožeta in mamo Agato, ki sta nanj polna skrbi tudi najbolj težko čakala. Medijske pozornosti, ki zdaj kali njihov mir in preprosto življenje, nista bila vesela, a vseeno sta nam zaupala, kako sta sama doživela nesrečo, ki je Toneta pahnila v neusmiljeni boj za preživetje.

Naratuvi živijo na robu Velike Lašne, majhne vasice v višje ležečih delih občine

Brat Jože in mama Agata Narat sta po dnevih velikih skrbi srečna, da so poškodovanega Toneta še pravočasno našli.

Kamnik, na veliki kmetiji, ki je znana pod domačim imenom Pr' Oprevc. Sedemdesetletni Tone Narat je izučeni zidar pridnih rok, ki gara že vse življenje, kot sta poudarila, zadnja leta ni imel službe. Čeprav je opravil na kmetiji vedno veliko, je iskal tudi priložnostna dela za dodatni zaslužek in tako se je minulo soboto popoldne vračal z dela. Sodelavec ga je v dolini odložil z avtom in Tone se je po bližnjici – kar čez težko prehodni gozd, ki ga je sicer zelo dobro

poznal – podal proti domu. Kot se je kasneje izkazalo, je telefon pozabil nekje v dolini, in še predno je prispel na uhojeno pot, si je – kako natančno, še ni znano – zlomil gleženj.

»Z mamo naju je že zvečer začelo skrbeti, še posebno pa naslednje jutro, ko ga še kar ni bilo domov, saj ni bilo v njegovi navadi, da ne bi sporočil, kje je. Ker pa doma nisem našel nahrbtnika, s katerim je redno hodil v gore, sva pomislila, da se je morada odpravil na kakšno turo,

veliko je namreč planinaril, tudi na Triglavu je bil pred dnevi. A potem je prišel ponedeljek in odločili smo se, da ga začnemo iskati. Obrtnik, pri katerem je delal v soboto, je povedal, da se je odpravil proti domu, in tako sva se z nečakom Dejanom odpravila v gozd,« nam je povedal brat Jože, ki je Toneta, potem ko je ta v gozdu preživel skoraj tri dni, le našel. Kot se je izkazalo, se je z zlomljeno nogo po zadnjici priplazil do poti, bil pa je zelo izčrpan. »Njegova noga je bila že povsem modra, še ene noči gotovo ne bi preživel. Njegovih klicev na pomoč ni slišal nihče. Ko sva ga našla, ni kaj dosti govoril, bil je povsem brez moči,« opisuje Jože. Njegova mama pa polna olajšanja doda: »Le srečni smo lahko, da ni imel odprtega zloma in da so bile noči relativno tople. Ne morem opisati, kako zelo me je srbelo.«

Sina po nesreči še ni videla, saj so ga reševalci takoj odpeljali v bolnišnico, kjer bo okreval še nekaj dni. Svojce pa zdaj skrbi, kako bo po taki poškodbi in pri svoji starosti sploh še dobil kakšno delo in kako bodo brez njega zmogli vsa opravila na kmetiji.

Začetek volilnih opravil za predsedniške volitve

SIMON ŠUBIC

Kranj – Od včeraj, ko so se začela volilna opravila za izvedbo predsedniških volitev 22. oktobra, lahko volivke in volivci pri pristojnem upravnem organu na predpisanih obrazcih oddajo podporo izbranemu kandidatu, prav tako je že možno tudi vlaganje kandidatur. Kandidate za predsednika republike lahko predlagajo poslanci, politične stranke in volivci. Kandidati, ki nameravajo na volitvah za predsednika republike nastopiti s podporo volivcev, morajo zbrati najmanj pet tisoč podpisov volilnih upravičencev. Skrajni rok za zbiranje podpisov volivcev in vložitev kandidatur

na Državno volilno komisijo (DVK) je 27. september do polnoči, sledil bo postopek preizkusa zakonitosti kandidatur in izdaja odločb o njihovi potrditvi oziroma zavrnitvi, seznam kandidatur pa mora DVK javno objaviti najkasneje 6. oktobra. Volivci, ki bodo na volilni dan začasnno v tujini in bi želeli oddati svoj glas, morajo DVK najpozneje 21. septembra sporočiti, da želijo glasovati po pošti ali na diplomatsko-konzularnem predstavništvu. V primeru drugega kroga volitev (12. novembra) bodo morali svojo namero glasovanja po pošti ali na diplomatsko-konzularnem predstavništvu DVK sporočiti do 27. oktobra.

V davški šoli ne bo več zamakalo

Davča – Podružnična šola v Davči je ta mesec dobila novo streho. Prejšnja je bila namreč močno dotrajana in je ob večjih nalivih zamakala, je pojasnil Peter Košir, svetovalec za investicije na Občini Železniki. Za naložbo, ki je v zaključni fazi, bodo iz občinskega proračuna namenili 43 tisoč evrov. Davško šolo bo v novem šolskem letu obiskovalo 15 učencev, sicer pa bo na Osnovni šoli Železniki ter njenih podružnicah v Davči, Dražgošah, Sorici in Selcih 696 učencev. Med poletnimi počitnicami se je Občina Železniki lotila tudi 122 tisoč evrov vredne investicije v osnovni šoli v Železnikih, ki je po besedah Petra Koširja prav tako že v zaključni fazi. Uredili so jedilnico, kjer so zamenjali dotrajano streho, ki je ob večjih nalivih zamakala, ter obnovili tlake in ogrevanje. Poleg tega so v osrednjem delu šole zamenjali stara okna in dokončali manjkajoči fasadni ovoj, je še razložil Košir.

vremenska napoved

Danes bo sončno, zjutraj je po nižinah možna megla. Jutri in v četrtek bo deloma sončno, popoldan lahko nastane kakšna ploha ali nevihta. V četrtek bo pihal jugozahodnik. Jutra bodo sveža, popoldan bo vsak dan topleje.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK

6/23°C

SREDA

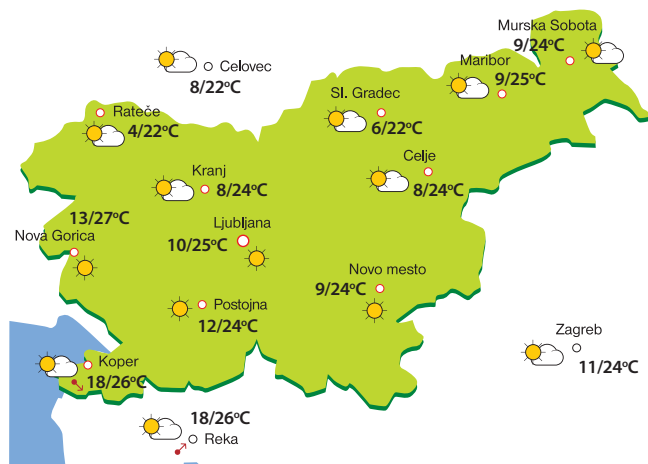

7/25°C

ČETRTEK

9/26°C

Podružnična šola v Davči je dobila novo streho, saj je bila prejšnja močno dotrajana.